

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Institut komunikačních studií a žurnalistiky
Katedra mediálních studií

Alena Hrdličková

ČASOPIS PRAHA V TÝDNU V LETECH 1940 – 1944
Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

PRAHA 2008

Autor práce: **Alena Hrdličková**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2008**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

HRDLIČKOVÁ, Alena. *Časopis Praha v týdnu v letech 1940 - 1944*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií, 2008. 97 s. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Anotace

Bakalářská práce *Časopis Praha v týdnu v letech 1940 – 1944* podává detailní charakteristiku regionálního týdeníku *Praha v týdnu*, který vycházel v Praze v letech 1940 – 1944. Jednalo se původně o programový přehled, z něhož se postupem času stalo periodikum společenské. Kromě aktuálních programů pražských divadel a biografů časopis přinášel i přehledy výstav a nejrůznějších společenských akcí, konaných v hlavním městě, informace o nových filmech, jejich recenze, rozhovory s umělci, zpočátku i oddechové články, později odborné úvahy z oblasti kultury. Práce si vytkla za úkol komplexně popsat obsah a vnitřní uspořádání týdeníku se zvláštním zřetelem na ročníky I, III a V, tedy roky 1940, 1942 a 1944, kde si analýza vedle autorů příspěvků a obsahu jednotlivých čísel všímá dále formy jeho zpracování, poměru německých témat k českým, přítomnosti propagandy a politicky zabarvených textů v kulturně-společenském, tedy v zásadě apolitickém periodiku, přičemž se tak snaží najít odpověď na otázku, nakolik se v případě Prahy v týdnu jedná vzhledem k období, ve kterém vycházela, o proněmeckou kolaborační tiskovinu. Samostatná kapitola je věnována historii periodika a vymezení jeho postavení ve struktuře pražského tisku, rovněž je zde, vzhledem k tomu, že časopis patřil do skupiny českého legálního tisku vycházejícího v letech 1939 – 1945 na území Protektorátu Čechy a Morava, stručně charakterizováno toto území a tisk.

Annotation

Bachelor thesis „*Magazine Prague in Week in 1940 - 1944*“ presents a detailed characteristic of a regional weekly *Praha v týdnu* (Prague in Week), which was published in Prague in 1940 – 1944. Initially a programme review, the magazine informed its readers about what's on in Prague theatres and cinemas, about held exhibitions as well as different social events. It also gave information on new films and brought their reviews as well as interviews with artists; at first bringing light topic articles but later on focusing more on specialised essays from the field of culture. The aim of the thesis was to give a complex description of the magazine content as well as its inner structure, placing special emphasis on the volumes I, III and V (1940, 1942, 1944). The analysis focuses on the editorial staff, content of the magazine and how this has been formed in the course of time, comparing further the number and relation of Czech and German topics appearing throughout the magazine, presence of propaganda and texts with a political tone within a cultural and social, and therefore apolitical periodical, thus trying to answer the question of to which extent *Praha v týdnu* was a pro-German or even collaborative paper with regard to the period in which it was published. As *Praha v týdnu* was part of the group of Czech legal press published in 1939 – 1945 in Protectorate of Bohemia and Moravia, the thesis also offers a general characteristic of those and further tries to describe the position of *Praha v týdnu* among the group of periodicals published within the given period in Prague.

Klíčová slova

Praha, regionální tisk, týdeník, Protektorát Čechy a Morava, legální tisk, společenské periodikum, programový přehled, kultura

Keywords

Prague, regional press, weekly, Protectorate of Bohemia and Moravia, legal press, lifestyle magazine, programme review, culture

Prohlášení a poděkování

Čestně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. PhDr. Barbary Köpplové, CSc, které tímto děkuji za odbornou pomoc, a výhradně použitím uvedených pramenů a literatury. Celkový počet znaků s mezerami je 115 796 bez příloh a tabulek v textu, tj. 64 normostran.

Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

Alena Hrdličková

Praha, 20. 5. 2008

Podpis:

OBSAH

ÚVOD	2
1 Základní charakteristika Protektorátu Čechy a Morava, českého legálního tisku, vycházejícího v Protektorátu a podmínek jeho vycházení především v letech 1940 – 1944	4
1.1 <i>Protektorát Čechy a Morava</i>	4
1.2 <i>Český legální tisk vycházející v Protektorátu Čechy a Morava a podmínky jeho vycházení především v letech 1940 – 1944</i>	5
1.2.1 <i>Obecný úvod</i>	5
1.2.2 <i>Cenzura</i>	6
1.2.3 <i>Novináři</i>	8
2 Místo periodika Praha v týdnu ve struktuře pražského tisku, historie listu	9
2.1 <i>Místo periodika Praha v týdnu ve struktuře pražského tisku</i>	9
2.2 <i>Historie a obecná charakteristika listu</i>	12
3 Praha v týdnu v letech 1940 – 1944	15
3.1 <i>Redakce</i>	15
3.2 <i>Rubriky, témata</i>	20
4 Rozbor let 1940, 1942 a 1944	26
4.1 <i>Společný rámeček</i>	26
4.2 <i>1940 – I. ročník</i>	30
4.2.1 <i>První číslo, pravidelné rubriky ročníku</i>	30
4.2.2 <i>Kulturně-společenský obsah I. ročníku</i>	32
4.2.3 <i>Inzerce</i>	37
4.2.4 <i>Shrnutí</i>	37
4.3 <i>1942 – III. ročník</i>	40
4.3.1 <i>Kulturně-společenský obsah III. ročníku a jeho srovnání s ročníkem I.</i>	40
4.3.2 <i>Autoři článků</i>	44
4.3.3 <i>Redakce v kontaktu se čtenáři, inzerce</i>	45
4.3.4 <i>Propaganda</i>	45
4.4 <i>1944 – V. ročník</i>	51
4.4.1 <i>Kulturně-společenský obsah V. ročníku a jeho srovnání s ročníky I. a III., autoři článků</i>	51
4.4.2 <i>Propaganda</i>	57
4.4.3 <i>Poslední číslo</i>	58
ZÁVĚR	62
ENGLISH SUMMARY	64
ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	66
JMENNÝ REJSTŘÍK OSOB, ČINNÝCH BĚHEM PROTEKTORÁTU ČECHY A MORAVA V OBLASTI TISKU, REDAKTORŮ ČASOPISU PRAHA V TÝDNU A ZNÁMÝCH AUTORŮ	70
PŘÍLOHY	72

Úvod

Jak je patrné ze samotného názvu, ve své bakalářské práci se věnuji detailní charakteristice časopisu *Praha v týdnu*, původně programového přehledu, z něhož se postupem času stalo periodikum společenské. Kromě aktuálních programů pražských divadel a biografů časopis přinášel i přehledy výstav a nejrůznějších společenských akcí, konaných v hlavním městě Praze, informace o nových filmech, jejich recenze, rozhovory s umělci, zpočátku i oddechové články, později odborné úvahy z oblasti kultury. Jednalo se o regionální, pražské, periodikum, vycházející s týdenní periodicitou od roku 1940 do roku 1944, kdy bylo úředně zastaveno.

Hlavním cílem práce bylo podat celkovou charakteristiku obsahu a vnitřního uspořádání týdeníku, jehož pět ročníků bylo pro tyto účely primárním zdrojem informací. Zvláštní zřetel je přitom kladen na prostudování ročníků I, III a V, tedy let 1940, 1942 a 1944 – vzhledem k vysokému počtu čísel časopisu, které v letech 1940 – 1944 vyšly, jsem zúžila počet ročníků určených k hloubkovému rozboru na první, prostřední a poslední s předpokladem, že na základě takto vymezeného vzorku vznikne plastický obraz popisovaného periodika. Analýza vybraných ročníků si vedle autorů příspěvků a obsahu jednotlivých čísel všímá dále formy jeho zpracování, poměru německých témat k českým, přítomnosti propagandy a politicky zabarvených textů v kulturně-společenském, tedy v zásadě apolitickém periodiku, přičemž se tak snaží najít odpověď na otázku, nakolik se v případě *Prahy v týdnu* jedná vzhledem k období, ve kterém vycházela, o proněmeckou kolaborační tiskovinu. Součástí práce je rovněž komplexní porovnání zkoumaných ročníků a nástin vývoje podoby časopisu.

Práce dále v samostatné kapitole představuje historii periodika a snaží se vymezit jeho postavení ve struktuře pražského tisku. Zde bych ráda poukázala na dle mého názoru nedostatečné zpracování tématu regionálního pražského tisku v období zahrnujícím druhou světovou válku v rámci odborné literatury. Nepodařilo se mi dohledat zdroj, obsahující souhrnný přehled tisku, který by v daném časovém období v Praze nejen vycházel, ale současně byl určen výhradně pro místní čtenáře, a dále bližší informace o takových listech (redakce, náklad apod.). Pro kapitolu, která se pražským tiskem obecně zabývá se tak nakonec jako nejzásadnější ukázal být *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků*

v českých zemích z let 1939 – 1945 Tomáše Pasáka (vydala Univerzita Karlova, Praha 1980), ze kterého lze sice vydestilovat legální tiskoviny, vycházející na území hlavního města, nicméně se již u všech takových nedá s určitostí identifikovat, zda se jednalo o tiskoviny čistě regionální.

Vzhledem k tomu, že časopis patřil do skupiny českého legálního tisku vycházejícího v letech 1939 – 1945 na území Protektorátu Čechy a Morava, je součástí práce i základní charakteristika tohoto území a tisku, zpracovaná na základě příslušných odborných publikací (uvedené v poznámkovém aparátu a závěrečném přehledu použité literatury).

Otázka tisku v období Protektorátu Čechy a Morava, ať už legálního či ilegálního, a jeho zkoumání je dle mého názoru velice zajímavé téma, jelikož se jednalo o jedno z období českých, potažmo československých dějin, kdy byla novinářská profese výrazně ohrožena omezením svobody slova a jejích dalších zásad. Nové podmínky, nastavené německým okupantem v oblasti tisku, kladly na novináře, jejichž další profesní osud, ale mnohdy i samotný život závisely na nutnosti okamžitého rozhodnutí, zda následovat nový režim či nikoli, velký tlak. Při studiu protektorátního tisku tak můžeme zpětně posoudit, jak se s tímto tlakem ten který redaktor vyrovnal, se znalostí tehdejších poměrů zkusit pochopit učiněná rozhodnutí a možná se i zamyslet nad tím, jak bychom v dané situaci postupovali my. Otázka v tomto období vycházejícího legálního pražského tisku je tím zajímavější, že prozatím prakticky chybí její komplexní zpracování v rámci odborné literatury, a jelikož jsem se o protektorátním tisku ze svého rodného města chtěla dozvědět alespoň o něco málo víc, vybrala jsem si toto téma.

1 Základní charakteristika Protektorátu Čechy a Morava, českého legálního tisku, vycházejícího v Protektorátu a podmínek jeho vycházení především v letech 1940 – 1944

1.1 Protektorát Čechy a Morava

„Forma německé okupační správy na území zbytku českých zemí¹ (49 363 km², 7 380 000 obyvatel) od 15. 3. 1939 do 5. 5. 1945. Byl zřízen za stavu faktické okupace výnosem A. Hitlera 16. 3. 1939, kterým bylo území Čech a Moravy přiřčeno k území Velkoněmecké říše. Protektorát Čechy a Morava měl formálně autonomní správu, jeho vláda i státní prezident však byly podřízeny okupační moci. Území Protektorátu Čechy a Morava se stalo součástí celního území Německa; měnou byla říšská marka a protektorátní koruna, jejichž nerovný kurs určovala říšská vláda. K zastupování zájmů říše byl zřízen Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě, ale také Říšské ministerstvo pro Čechy a Moravu. Konečným cílem byla germanizace celého území. Předsedy českých protektorátních vlád byli A. Eliáš, J. Krejčí a R. Bienert. Protektorátním prezidentem byl E. Hácha.“²

¹ Tj. území po odstoupení pohraničních oblastí ČSR obývaných německou menšinou Německu na základě Mnichovské dohody ze dne 29. 9. 1938, a osamostatněním Slovenska 14. 3. 1939.

² *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl m/ž, Diderot, Praha 1999, str. 1181.

1.2 Český legální tisk vycházející v Protektorátu Čechy a Morava a podmínky jeho vycházení především v letech 1940 – 1944³

„Úkolem tisku je tvořiti veřejné mínění a vésti je cílevědomě a jednotně směrem, který jest dán životními zájmy Říše, Protektorátu, a tím i českého národa, včleněného do rámce Říše...“

Souborný přehled pokynů pro
tiskovou přehlídku platných
ode dne 17. září 1939⁴

1.2.1 Obecný úvod

Hovoříme-li o českém legálním tisku v Protektorátu Čechy a Morava (PČM), máme na mysli periodika vycházející na okupovaném území se souhlasem a pod dozorem místních úřadů, jejichž hlavním účelem byla podpora protektorátních institucí a propaganda v tomto duchu, periodika, která ovšem nutně nevyjadřovala skutečné názory naprosté většiny českého obyvatelstva na okupaci. Mezi povolené tituly patřily např.: deník A-Zet, ústřední list protektorátních odborů Národní práce nebo deníky České slovo, Lidové noviny, Lidové listy a Národní politika (nikoli již jako stranické listy, ale jako listy nově vzniklého Národního souručenství⁵), dále pak fašistické Vlajka (úředně zastaven 1942) a týdeník Árijský boj - ústřední list protižidovské ligy.⁶

Správa v tiskové, podobně jako v každé jiné oblasti, byla dvojkolejná – česká a jí nadřazená říšská. Z české strany periodika skrze tiskový odbor předsednictva ministerské rady⁷ řídil nejprve Z. Schmoranz, po něm A. Bareš, F. Hoffman (všichni tři postupně

³ Podkapitola zpracována volně dle: Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, dále Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, dále Beránková, Milena; Křivánková, Alena; Ruttkay, Fraňo: *Dějiny československé žurnalistiky*, III.díl, Novinář, Praha 1988.

⁴ Dokument dostupný z <http://www.fronta.cz/dokument/souborny-prehled-pokynu-pro-tiskovou-prehliDKu-platnych-ode-dne-17-zari-1939>, poslední aktualizace 1. 3. 2008.

⁵ Národní souručenství – uskupení, sestavené v. 1939 v návaznosti na zrušení českých politických stran jako obranná fronta proti Němcům, roku 1943 rozpuštěno, dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Protektor%C3%A1t_%C4%8Cechy_a_Morava, poslední aktualizace 15. 5. 2008.

⁶ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980.

⁷ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 48, pozn. č. 177: Předsednictvo ministerské rady – v době okupace

zatčení, Z. Schmoranz následně popraven) a nakonec C. Melč. Z německé strany byly tiskoviny sledovány oddělením pro tisk pod vedením bývalého referenta pro tiskové oddělení nacistického Ministerstva vnitra Wolfganga Wolframa von Wolmara⁸, toto oddělení působilo při kulturním odboru Úřadu říšského protektora (vedoucí Karl von Gregory, později nahrazen funkcionářem SS Martinem Wolfem).

Dle již citovaného Pasákova soupisu legálních tiskovin vyšlo na území PČM v letech 1939 – 1945 celkem 2218 českých a německých legálních novin, časopisů a úředních věstníků, z toho pouze českých periodik 2125.⁹ Z tohoto počtu bylo ve stejném období zastaveno přibližně 1887 českých novin, časopisů a úředních věstníků a 53 německých.¹⁰ Zastavovány byly především časopisy zájmové či odborné povahy a nikoli noviny a časopisy politického charakteru, zejména pak periodika čistě kolaborantská (dle okupační moci nepůsobily prvně zmíněné časopisy dostatečně ideologicky a odváděly čtenáře od hlavního cíle - politického přeškolení; politika měla prosáknout do všech novinových rubrik vč. např. sportu).¹¹

1.2.2 Cenzura

Český tisk nepodléhal cenzuře až po nastolení PČM. V období bezprostředně předcházejícímu protektorátu, tedy za druhé republiky¹², konkrétně pak 26. 9. 1938 po vyhlášení branné pohotovosti státu, byla vládou zřízena Ústřední cenzurní komise s cílem jednotně řídit a využívat cenzuru. Postupem času začalo docházet k zastavování vydávání některých časopisů – jednalo se především o levicové a komunistické tituly. Mezi zakázaný

prostředník mezi vládou, Národním souručenstvím a německými institucemi, zaniklo na základě rekonstrukce protektorátní vlády v r. 1942.

⁸ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpinová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, str. 21 - „WOLMAR, WOLFGANG WOLFRAM VON (*9. 6. 1910 Vídeň - † 2. 12. 1987), německý úředník, SS-Hauptsturmführer. 1930 maturoval na gymnáziu v Lokti, poté studoval na německé univerzitě v Praze. 1934 se stal vůdcem Sudetoněmeckého svazu nacistických studentů Studentenbund. Po vypovězení ze země působil v berlínské kanceláři NSDAP pro péči o sudetské Němce. 1939 po okupaci Československa se stal vedoucím skupiny Tisk v kulturněpolitickém oddělení Úřadu říšského protektora. Po skončení 2. světové války se pod falešným jménem ukrýval v americkém pásmu Rakouska, poté byl na krátkou dobu uvězněn, žil v Německu a pracoval jako novinář“.

⁹ V soupise jsou zahrnuty i tiskoviny, které ve vymezeném období vyšly i třeba jen v jediném čísle. Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 8 a 9.

¹⁰ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 78.

¹¹ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpinová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, str. 9.

¹² Politický systém v ČSR v období 1. 10. 1938 – 14. 3. 1939.

obsah patřily např. zprávy, které by mohly zneklidnit obyvatelstvo, kritika připravovaných reforem nebo informace, které by nebyly v souladu se zahraniční politikou státu. Komise byla spolu s brannou pohotovostí státu zrušena 28. 2. 1939, provádění cenzury ovšem nikoli.

Bezprostředně po vyhlášení PČM, 17. 3. 1939, byla vydána směrnice o novém uspořádání tiskové služby. Tato směrnice zřizovala Ústředí tiskové dozorcí služby, působící při tiskovém odboru předsednictva ministerské rady a dohlížející na obsah vycházejících tiskovin. Úředníci tohoto orgánu působili přímo v redakcích a kontrola listů probíhala ve třech stupních – v rukopise, stránkovém obtahu a tisku před distribucí. 17. 9. 1939 byl dále vydán Souborný přehled pokynů pro tiskovou přehlídku – tajný dokument, vztahující se pouze na český tisk, který detailně upřesňoval roli tisku v protektorátu. S jeho obsahem byli seznámeni cenzoři (šéfredaktoři a úředníci tiskové dozorcí služby). Nejvyšším cenzorem byl až do roku 1943 Wolfgang Wolfram von Wolmar. Zřídil tzv. Gruppenpresse (později Generalreferatpresse)¹³ a inicioval tzv. tiskové konference pro české redaktory, později pouze šéfredaktory vycházejících periodik. Jednalo se o tajné porady, uskutečňující se více méně v pravidelných intervalech dle druhu tiskoviny (jednou měsíčně pro veškerý tisk, týdně pro deníky) v Presseklubu¹⁴, na kterých Wolmar účastníkům diktoval, v jakém směru mají orientovat novinové zpravodajství. Během těchto konferencí Wolmar opakovaně apeloval na účastníky, aby svými články výrazněji ukázali, že chápou světovou situaci a umí ji čtenářům vyložit a současně aby aktivněji spolupracovali při komentování vybraných událostí, opakovaně také odsoudil „pasivní loajalitu¹⁵“. Kromě již zmíněných orgánů podléhal tisk také přímému dozoru gestapa a nacistické bezpečnostní policie + byl dozorován ministerstvem vnitra protektorátu.

Základním požadavkem na obsah periodik byla plná proněmecká angažovanost. Zpravodajství smělo vycházet pouze z materiálů německé zpravodajské kanceláře DNB (Deutsches Nachrichten Büro), a to ještě po speciální úpravě pro protektorát. Zakázáno

¹³ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 53.

¹⁴ Beránková, Milena; Křivánková, Alena; Ruttkay, Fraňo: *Dějiny československé žurnalistiky*, III.díl, Novinář, Praha 1988, str. 236, pozn. č. 242: Presseklub – společenské středisko německých redaktorů a českých aktivistických novinářů.

¹⁵ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, např. str. 91.

bylo informovat o ekonomické situaci v Německu, neboť srovnání s horším stavem v protektorátu vyvolávalo podráždění, dále se nesmělo psát o dislokaci německé armády, transportech, sebevraždách v souvislosti s německou okupací, nezaměstnanosti, stávkách, cenách elektřiny a uhlí. Prováděla se cenzura fotografií, grafické úpravy periodik, hlídány byly titulky a určovány i detaily jako např. vhodné rozmístění článků a titulků v rámci jednotlivých stránek. Omezeno bylo zahraniční zpravodajství. Samozřejmě bylo zakázáno zmiňovat se o cenzurních opatřeních. Neschválené články nemohly zůstat vynechány bez náhrady, cenzurou vzniklá bílá místa musela být zaplněna. Na stránkách novin se kromě propagačních článků vyskytovaly ovšem i zprávy, které měly silně působit na psychiku obyvatel – počty a jména popravených, pro výstrahu a po schválení. Nedodržování pokynů se trestalo konfiskací, případně zastavením listu, později hrozila cenzorům i smrt. Uplatňovala se cenzura předběžná, průběžná a následná.

Zásahy do obsahu tiskovin se pak ještě prohloubily s nástupem Emanuela Moravce (1942), pověřeným vedením nově zřízeného Úřadu lidové osvěty a ministrem školství, potažmo školství a lidové osvěty. Dosud vydávané noviny a časopisy byly opět rušeny a slučovány, klíčové pozice v redakcích deníků zastávali aktivističtí kolaboranti a zpravodajství tak bylo jednoznačně propagandistické a nevěrohodné.

Rok před koncem války byly příkazy směřující k náplni tisku vzhledem k mezinárodně-politickému vývoji povšechného rázu a s příchodem roku 1945 slábly, neboť nebylo téměř co cenzurovat.

1.2.3 Novináři

Novináři působící v legálních periodických byli vesměs tlakem okolností donuceni k loajalitě, zejména s ohledem na možné důsledky nespolupráce. Byli ovšem i takoví, kteří kolaborovali dobrovolně, ať už z přesvědčení či s vidinou zisku, mezi nimi např.: V. Krychtálek, K. Lažnovský, V. Ryba, J. Křemen, V. Crha, E. Vajtauer nebo K. Werner (tzv. Sedmička vedoucích protektorátních aktivistických novinářů).¹⁶ Ti měli často na základě výhrůžek oprávněný důvod obávat se o svůj život, přesto nacistickou ideologii

¹⁶ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003.

podporovali. V redakcích pak dále působila celá řada novinářů, jejichž práci nebylo již dříve možno považovat za kvalitní, mezi nimi např. J. Scheinost nebo J. Vrba¹⁷. Do okupačních tiskovin přispívali však i za cenu možného zatčení také autoři, jako např. E. F. Burian, F. Halas, F. Hrubín, J. Drda nebo J. Fučík¹⁸, odpůrci režimu, se snahou posílit ducha odporu vůči okupaci i touto cestou. Stávalo se tak, že některé články byly bez vědomí autorů cenzory měněny v proněmeckém duchu.

Antonín Finger, redaktor Večerního Českého slova a autor stenografických zápisů z protektorátních tiskových porad, uskutečněných v letech 1939 – 1941, které jsou obsahem již citované publikace *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, popisuje v této publikaci situaci v redakcích v dané době následovně: „Bylo to strašné prostředí, na jedné straně soustavný a neustálý německý nátlak, sliby i hrozby, zatýkání a popravování nejbližších přátel a spolupracovníků, stálý pocit nebezpečí od udavačů a šéfredaktorů, klesající důvěra ke kolegům v redakci, a na druhé straně vědomí povinnosti, že je třeba zvětšit činnost, když pracovníků neustále ubývá. Ale i v tomto prostředí se pracovalo bez ustání a s úspěchem, který bude oceněn snad později.“¹⁹

Po válce byli aktivističtí novináři souzeni a potrestáni mnohaletými tresty či přímo odsouzeni k smrti.

2 Místo periodika *Praha v týdnu* ve struktuře pražského tisku, historie listu

2.1 Místo periodika *Praha v týdnu* ve struktuře pražského tisku²⁰

V průběhu existence Protektorátu Čechy a Morava, tedy let 1939 – 1945 vyšlo v Praze celkem 1346 různých legálních novin, časopisů, a úředních věstníků. Tento počet zahrnuje jak samostatné tiskoviny, tak jejich případné přílohy, přičemž se jednalo

¹⁷ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 68.

¹⁸ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 75.

¹⁹ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, str. 21.

²⁰ Podkapitola zpracována volně dle Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980.

(rozděleno dle periodicity) o 40 deníků, 176 týdeníků, 612 měsíčníků, 84 nepravidelně vycházejících titulů a 434 tiskovin vycházejících s různou periodicitou (vícekrát týdně, měsíčně, několikrát ročně apod.)²¹. Titulů vydávaných německými institucemi bylo celkem 88²², jiné cizí instituce vydávaly celkem 7²³ titulů.

Některé tiskoviny vyšly v daném období pouze v jediném čísle (např. Národní myšlenka, revue českého nacionalismu – číslo vyšlo v roce 1939, Feldpostbriefe für Studenten der Medizin, který vydala Lékařská fakulta německé univerzity v Praze – číslo vyšlo v roce 1944 nebo Amtliches Nachrichtenblatt – číslo vyšlo v roce 1939). Jiné vycházely po celou dobu existence protektorátu – ať už to byly listy s jistou tradicí (např. deník Národního souručenství České slovo - 1907 – 1945, deník Národního souručenství Lidové listy - 1922 – 1945, Lidový deník – 1914 – 1945, týdeník Křížovka a důvtip - 1925 – 1945 nebo měsíčník Časopis turistů - 1887 – 1945) nebo listy založené pro účely a spolu s protektorátním územím (např. deník Amtsblatt des Protektorates Böhmen und Mähren/ Úřední list Protektorátu Čechy a Morava - 1939 – 1945, německý deník pro Čechy a Moravu Der Neue Tag - 1939 – 1945 nebo deník Národní práce, ústřední list protektorátních odborů NOÚZ, vydání pro Prahu - 1939 – 1945). Většina tiskovin, vydávaných v Praze však stejně jako listy vydávané na zbytku protektorátního území neodolala tvrdé německé protektorátní tiskové politice a byla v průběhu času slučována, zastavována a rušena. Důvody byly nejrůznější – jednalo se jak o židovské listy, zastavované v souvislosti s nacistickým protižidovským smýšlením (např. Židovské zprávy, které vydával Ústřední sionistický svaz - 1936 – 1939), tak o listy organizací a sdružení, jejichž činnost byla během existence protektorátu zastavena (např. Sokol, jemuž byla aktivita zakázána v roce 1941), dále pak o tiskoviny s kulturní tematikou, k jejichž zkáze přispělo omezení českého kulturního života v polovině r. 1944²⁴. Tisk se během protektorátu musel potýkat také s nedostatkem papíru, v důsledku čehož docházelo ke krácení rozsahu existujících tiskovin. Nejkritičtějším obdobím z hlediska úbytku počtu vydávaných listů v Praze byl rok 1941, kdy přestalo vycházet nebo bylo úředně zastaveno celkem 306 tiskovin, dále to byl rok 1945, kdy svoji činnost ukončilo 205 tiskovin.

²¹ Zjištěno na základě prostudování: Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980.

²² Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 433.

²³ Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980, str. 433.

²⁴ Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Protektor%C3%A1t_%C4%8Cechy_a_Morava, poslední aktualizace 15. 5. 2008.

Některým listům se podařilo bez zastavení pokračovat ve vycházení i po válce, jiné, za protektorátu zastavené tiskoviny, po válce svoji činnost obnovily. Je potřeba uvést, že zastavovány byly tituly jak české, tak německé.

Tabulka č. 1: Počty zastavených tiskovin, vycházejících v Praze v letech 1939 – 1945 dle jednotlivých roků

1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
129	180	306	184	113	179	205

Zdroj: Zjištěno na základě prostudování: Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980.

Časopis *Praha v týdnu* byl tedy jedním z celkem 176 týdeníků, které v Praze za celé období protektorátu vyšly. Jelikož se zabýval poměrně širokým okruhem témat, avšak každým z nich pouze v obecné rovině, nelze jej zařadit do konkrétní tematické skupiny a tím pádem ani přesně definovat, kolik dalších obdobných týdeníků či vůbec listů v daném období na území hlavního města vycházelo.

Tabulka č. 2: Počet týdeníků, vycházejících v Praze v letech 1939 – 1945 dle jednotlivých roků

1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
137	148	123	91	76	62	43

Zdroj: Zjištěno na základě prostudování: Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980.

2.2 Historie a obecná charakteristika listu²⁵

Časopis Praha v týdnu byl kulturním programovým týdeníkem, přinášejícím kromě přehledu týdenního programu pražských divadel, biografů, koncertů a dalších akcí (např. recitace, vycházky, organizované Klubem českých turistů - KČT, plánované sportovní akce, výstavy) také články z nejrůznějších kulturních oblastí (film, literatura, divadlo, malířství), recenze a obsahy filmů a divadelních her, ale i články na různá jiná zajímavá a zájmová témata, jakými byly např. příspěvky o vybraných pražských památkách, historii vybraných pražských budov a městských čtvrtí, českých městech, turistických zajímavostech na území Protektorátu Čechy a Morava a další. Významnou součástí časopisu byla jeho fotografická a obrazová část, kterou byly články prokládány. Jednalo se o fotografie, případně kreslené portréty známých osobností kulturního života, fotografie z filmů i divadelních představení, ukázky z děl českých i zahraničních malířů, ale také např. o fotografické přílohy ke článkům o nejrůznějších pamětihodnostech, k sérii článků o pražských ulicích a náměstích apod. Součástí zejména pozdějších ročníků jsou také fotografie českých i německých protektorátních politických představitelů a fotografie z akcí s nimi spojených.

Časopis vycházel v Praze v letech 1940 – 1944 každý čtvrtek, výjimku tvořilo několik případů, kdy byla spojena 2 čísla do jednoho vydání – zpravidla se tak stalo v letních měsících a ke konci roku. V roce 1941 tak vyšlo dvojčíslo 30 – 31 pro období 25.7. – 7. 8. a 51 – 52 pro období 19. 12. 1941 – 1. 1. 1942, v roce 1942 pak vyšla následující dvojčísla: 2. 7. č. 26 – 27; 16. 7. č. 28 – 29; 30. 7. č. 30 – 31; 13. 8. č. 32 – 33 a 27. 8. č. 34 – 35. Časopis vycházel v tisku J. Andresky, jeho majitelem a vydavatelem byla společnost Zádruha a.s. Výši nákladu listu se bohužel nepodařilo dohledat jak v samotném časopise, tak ani v jiných publikacích, zejména soupisech tisku z daného období²⁶.

²⁵ Podkapitola zpracována na základě prostudování časopisu *Praha v týdnu*, ročníky I (1940, dostupný v Archivu hl. m. Prahy), II (1941, dostupný v Městské knihovně v Praze), III (1942, dostupný v Národní knihovně v Praze), IV (1943, dostupný v Archivu hl. m. Prahy) a V (1944, dostupný v Archivu hl. m. Prahy).

²⁶ Např. Kubíček, Jaromír a kol., *Česká retrospektivní bibliografie*. Řada 1, Noviny. Díl 2, Noviny České republiky 1919-1945, Sdružení knihoven ČR, Brno 2004 nebo *Zeitungen und Zeitschriften im Protektorat Böhmen und Mähren*, Orbis, Praha 1941 nebo *Tisk a novináři* (věstník Národního svazu novinářů, měsíčník), ročník 14 (č. 1 – 9/10, tj. září 1939 – květen/červen 1940).

Vůbec poprvé vyšla *Praha v týdnu* 25. 4. 1940, její existence pak byla ukončena na základě úředního zastavení v roce 1944 číslem 35, ročník V, které vyšlo 31. 8. Stalo se tak patrně v souvislosti s vyhlášením „*totálního válečného nasazení v protektorátu*“²⁷ ve druhé polovině r. 1944, jehož důsledkem bylo významné omezení českého kulturního života (omezení časopisů, hudby, byla zakázána divadelní představení, uzavřeny výstavní síně a muzea). List měl tedy celkem 5 ročníků o 227 číslech, kde v I. ročníku vyšlo celkem 36 čísel, v ročníku II. celkem 52, resp. 50 čísel (s ohledem na již uvedená dvojčísla), ve III. ročníku vyšlo 52, resp. 47 čísel, v ročníku IV. vyšlo celkem 52 čísel a konečně v posledním, V. ročníku vyšlo celkem 35 čísel.

Tabulka č. 3: Přehled jednotlivých ročníků časopisu *Praha v týdnu* a počtu vydaných čísel

Rok, ročník	Počet čísel
1940, I. ročník	36 čísel
1941, II. ročník	52 čísel v rámci 50 výtisků (s ohledem na dvojčísla)
1942, III. ročník	52 čísel v rámci 47 výtisků
1943, IV. ročník	52 čísel
1944, V. ročník	35 čísel
	celkem: 227 čísel

Zdroj: Časopis *Praha v týdnu*, ročníky I – V.

Cena jednoho čísla časopisu se postupem času měnila, logicky směrem vzhůru - původní cena byla 1 koruna za číslo, předplatné časopisu na rok stálo 50 korun, půlroční předplatné pak 26 korun a čtvrtletní 13 korun. První zdražení přišlo v polovině roku 1941, kdy cena za samostatné číslo stoupla na 1,50 korun a cena ročního předplatného stoupla na 75 korun včetně poštovného. Deváté číslo III. ročníku z 5. března 1942 již stálo 2,50 korun, půlroční předplatné činilo 60 korun. Tyto ceny již zůstaly neměnné až do zastavení listu.

Jelikož časopis obsahoval inzerci, lze předpokládat, že tato byla nejvýznamnějším zdrojem jeho financování. Zpočátku se jednalo o pár drobných inzerátů rozmístěných

²⁷ Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Protektor%C3%A1t_%C4%8Cechy_a_Morava, poslední aktualizace 3. 2. 2008.

v rámci celého obsahu, později byla inzerci vymezena speciální strana (inzerce se objevovala z druhé strany titulní stránky, později pak na úplně poslední straně listu, v některých číslech V. ročníku je inzerci věnováno v každém čísle hned několik stran).

Časopis vycházel po celou dobu svojí existence ve formátu A4. Jeho obsah byl vždy černobílý, různě se však měnilo probarvení titulní a poslední stránky. Titulní strana časopisu zaznamenala v průběhu jeho existence také jistý vývoj. Její nejvýraznější součástí byla většinou fotografie jisté významné kulturní osobnosti, zejména při „akci“ (tj. při hudebním/tanečním/divadelním představení, z filmu), fotografie tematická (např. foto pomníku B. Smetany v Jabkenicích, zveřejněné u příležitosti Smetanova roku – V. ročník, č. 19/1944, nebo fotografická koláž kina Othella a další zlínské budovy jako upoutávka na 2. Filmové žně ve Zlíně – II. ročník, dvojčíslo 30 – 31/1941), fotografie umělecká (např. fotografie Karla Ludwiga ve III. ročníku – Baletka v č. 11/1942, Na slunci v č. 22/1942) či fotografie jiného typu (pohledy na Prahu, foto z výstavy *Umění a byt 1800 – 1850* – II. ročník, č. 25/1941). Výjimku tvořily titulní strany opatřené kresbou (např. V. ročník, č. 20/1944 – kresba Jana Dostála, nazvaná Máchovská variace). Název časopisu uvedený na obálce měl výraznou podobu, zpočátku byl psán psacím písmem a obohacen o kresbu Chrámu sv. Víta, která se objevovala nad ním, ta od č. 6/1940 chybí, v č. 11/1940 se opět objeví, aby od čísla následujícího již zmizela úplně. Až do první změny obálky zabírala tedy fotografie cca $\frac{3}{4}$ titulní strany, zbytek patřil právě názvu časopisu, identifikačním informacím (ročník, číslo, týden, datum, pro které dané číslo vyšlo, cena), eventuálně pak podtitulu časopisu (v průběhu I. ročníku se několikrát změnil z původního programového týdeníku na informační ilustrovaný týdeník, později obrázkový a informační týdeník, informační týdeník, posledním podtitulem před jeho definitivním vymizením pak byl společenský týdeník). První a zároveň i poslední výrazná změna přišla na konci II. ročníku časopisu, konkrétně u č. 47/1941, kdy byla ústřední fotografie zvětšena na téměř celou stranu, titul časopisu byl uveden stále ještě výrazně avšak tiskacím písmem, na stránce se pak již objevili pouze informace o čísle a týdnu, pro který vychází. Tato podoba obálky již vydrží až do zastavení listu. Rozsah listu opět nebyl po celou dobu jeho vycházení jednotný. I. ročník začal vycházet o 18 stranách, v čemž do čísla 25/1941 pokračoval rovněž ročník II. Zde dále čísla 26 – 29 a 33/1941 vyšla o 14 stranách, dvojčíslo 30 – 31 pak o 18 stranách a dvojčíslo 51 – 52 o 26 stranách. Rozsah jednotlivých čísel III. ročníku se opět pohyboval okolo 18 stran (převážně 18, někdy však i 14 nebo 17 stran), dvojčísla pak měla celkem 21 stran s výjimkou dvojčísla 32 – 33, které mělo

9 stran. Od čísla 36/1942 a v průběhu celého IV. ročníku již můžeme pozorovat i na Praze v týdnu trend omezování rozsahu tiskovin z důvodu nedostatku papíru – v tomto období časopis vycházel již pouze o 10 stranách, v V. ročníku byl rozsah 8 – 10 stran.

Přestože vyšlo pouhých pět ročníků, vystřídal se na postu šéfredaktora, případně odpovědného redaktora listu poměrně vysoký počet osob, při bližším pohledu na autory jednotlivých článků, které v průběhu existence časopisu vyšly, pak zjistíme, že se na podobě listu podílely některé významné osobnosti tehdejšího kulturního či vědeckého života. Této problematice se v detailu věnuje následující kapitola.

3 *Praha v týdnu v letech 1940 – 1944*²⁸

3.1 Redakce

Redakce a administrace časopisu *Praha v týdnu* měla svoji kancelář nejprve v Bělehradské ulici číslo 97, později, jak se uvádí v posledním, 36. čísle 1. ročníku časopisu, se přesunula na adresu Bělehradská 10. V květnu 1942 se kanceláře redakce a administrace oddělily, redakce přesídlila do Vodičkovy ulice číslo 41, administrace zůstala na původní adrese. V únoru 1943 se pak redakce přesunula zpět do Bělehradské ulice, aby se následně v dubnu 1943 opět stěhovala, tentokrát na Berlínskou třídu (dnes Revoluční²⁹) č. 25. Zde již redakce sídlila až do úředního zastavení listu v září 1944.

Časopis většinou uváděl zcela minimální množství informací, týkajících se personálního obsazení redakce. Tiráže v jednotlivých číslech tak obsahovaly pouze jméno odpovědného a vedoucího redaktora a kdo periodikum vydával a tiskl. Změna odpovědného a vedoucího redaktora byla oznamována různě – někdy se pouze změnilo jméno dané osoby v tiráži bez jakéhokoli dalšího upozornění, jindy byla změna oznámena čtenářům výrazněji hned za titulní stranou a v několika dalších číslech pak na stejném místě

²⁸ Kapitola zpracována na základě prostudování časopisu *Praha v týdnu*, ročníky I (1940, dostupný v Archivu hl. m. Prahy), II (1941, dostupný v Městské knihovně v Praze), III (1942, dostupný v Národní knihovně v Praze), IV (1943, dostupný v Archivu hl. m. Prahy) a V (1944, dostupný v Archivu hl. m. Prahy), dále použity prameny Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003; Pasák, Tomáš: *Pod ochranou říše*, Práh, Praha 1998 a <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=5&name=MORAVEC+EMANUEL>, poslední aktualizace 6. 5. 2008.

²⁹ Lašťovka, M.; Ledvinka, V. a kol.: *Pražský uličník – encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství*. Díl O – Ž, Nakladatelství Libri, Praha 1998, str. 145.

opakována. Pouze některá čísla uváděla na svých stránkách vedoucí rubrik. Např. dle čísla 12/1940 informační službu řídil JUC. Vlastimil Voják, administraci, propagaci a inzerci řídil JUC. Bohumil Marušák, o výtvarném umění referovala akademická malířka Milada Lexová. Od čísla 16/1940 se administrace časopisu a jeho propagace a inzerce dělí mezi Bohumila Marušáka (administrace) a Jaroslava Quitta (propagace a inzerce).

Obecně lze říci, že obsazení řídicích míst v rámci redakce se poměrně často měnilo. Časopis zahájil svoji činnost pod vedením JUDr. Jaroslava Holmana³⁰ ve funkci odpovědného a vedoucího redaktora. Řízením listu byl od prvního čísla časopisu pověřen Ing. C. Adolf Ohanka³¹. II. ročník časopisu v r. 1941 zpočátku opět ve funkci odpovědného a vedoucího redaktora vedl JUDr. J. Holman, od čísla 11/1941 však tuto funkci přebírá J. A. Smola³². V čísle 32/1941 se v redakčním okénku na čtenáře časopisu obrací J. A. Smola jako odpovědný redaktor listu a Jiří O. Parma³³ jako jeho šéfredaktor (z následného redakčního slova v č. 34/1941 však zjistíme, že ke změnám v redakci došlo již v čísle 30/1941). Od prvního čísla III. ročníku časopisu není již funkce šéfredaktora uváděna, odpovědným redaktorem zůstává J. A. Smola. Hned od čísla 2/1942 se však objevuje výrazný titulek upozorňující, že list rediguje Karel Ludwig³⁴, přičemž J. A. Smola již v tiráži nefiguruje. Od čísla 6/1942 na post odpovědného redaktora nastupuje Rudolf Štehmiler³⁵, Karel Ludwig se v časopise objevuje jako autor fotografií mnoha titulních stránek. Od dvojčísla 32 – 33 ze srpna 1942 se pak vrací na pozici vedoucího a odpovědného redaktora. Od prvního čísla IV. ročníku vzhled časopisu určuje Karel Ludwig coby odpovědný redaktor a řídí jej Josef Sekera³⁶ s redakční radou. Počínaje

³⁰ Nezjištěno.

³¹ Nezjištěno.

³² Nezjištěno.

³³ Parma, Jiří Otta (1889 – nezjištěno), český spisovatel a novinář, původně ředitel poštovního úřadu Národního shromáždění v Praze, tajemník v presidiu ministerstva pro Slovensko v Bratislavě. Z díla: Oči smutných úsměvů (román, 1913), Její srdéčko (román, 1923), Radost jihu (román, 1928), Srdce v plamenech (román, 1928); lyrická tvorba: např. Hudba moře (1914), Zpěv krve (1915). Dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/426021-parma-jiri-ota-cesky-spisovatel>, poslední aktualizace 27. 4. 2008, dále Vopravil, J. (zpracoval): *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973, str. 1032.

³⁴ Ludwig, Karel (1919–1977), významný představitel českého ateliérového portrétu. Od roku 1940 žil v Praze, své fotografie publikoval v ilustrovaných magazínech. Během 2. světové války portrétoval populární herce, vytvářel Degasem ovlivněné záběry baletek, divadelní snímky a fotosky. V revolučním období roku 1945 zpracoval výbornou sérii fotografií o příjezdu a pobytu rudoarmějců v Praze. Dostupné z: <http://digiarena.zive.cz/default.aspx?section=31&server=1&article=3349>, poslední aktualizace 27. 4. 2008.

³⁵ Štehmiler Rudolf (1917 – 1958), pracovník Národně-technického muzea v Praze, redaktor, historik techniky. Čerpáno z: Kunc, Jaroslav: *Kdy zemřeli...? Přehled českých spisovatelů a publicistů zemřelých od 1. 1. 1937 do 31. 12. 1962*, Státní knihovna ČSSR – Národní knihovna v Praze, 1962, str. 277.

³⁶ Pravděpodobně Sekera Josef (1897 – 1972), původně úředník ČSD, prozaik, romanopisec (např. Svaté listy, Hazardní hráči, Kruh osudu). Čerpáno z: Kunc, Jaroslav: *Kdy zemřeli...? Přehled českých spisovatelů*

číslem 21/1943 až do úředního zastavení listu v září 1944 se v tiráži přestal objevovat K. Ludwig, uvedeno je pouze že časopis řídí Josef Sekera s redakčním kruhem a za redakci odpovídá E. Polnar³⁷. Na základě těchto informací tedy vidíme, že redakce byla z hlediska obsazení řídicích postů nejstálejší v letech 1943 – 1944, což se také projevilo na obsahu časopisu.

Jednotlivé články jsou zejména zpočátku fungování časopisu často bez autora, ještě více je případů, kdy autor článku uvedl pouze zkratku nebo počáteční písmena svého jména či pseudonymu a jména velkého počtu redaktorů tak bohužel nelze určit (zkratky nelze přiřadit k žádnému ze známých jmen).

Z autorů, které bylo možné identifikovat, přispívali do prvního ročníku časopisu (1940) zejména autoři: Jaroslav Holman (především články, týkající se rozhlasu), Čeněk Chyský³⁸ (historické články), Jaroslav Tumlíř³⁹ (články, týkající se divadla), Jiří Dostál⁴⁰ (články o hudbě), Václav Suk⁴¹ (články, týkající se literatury) nebo J. A. Smola (články s filmovou tematikou). Mezi hlavní přispěvatele do druhého ročníku časopisu (1941) patřili: Čeněk Chyský (historie), Milada Lexová (výtvarnictví), Niké Honcová⁴² (taneční tematika), J. O. Parma (různé), Jiřina Parmová⁴³ (film), Bronislav Mázel⁴⁴ (různé), Jaroslav Tumlíř (divadlo) nebo V. J. Krýsa⁴⁵ (různé). Třetí ročník časopisu (1942) pravidelně zásobovali svými články např. Jaroslav Hlaváček⁴⁶ (různé), Jaroslav Pokorný⁴⁷

a publicistů zemřelých v letech 1971 – 1974 a doplňky k rokům 1935 – 1970, Státní knihovna ČSR v Praze, 1974, str. 207.

³⁷ Nejistěno.

³⁸ Chyský, Čeněk (1877 - 1952), čes. hist., prof. střed. šk., rozvinul znač. popularizační činnost v oboru turistiky a hist. umění v čes. zemích (přednášky, články v novinách i čas.). Samost. vyšly: Orlické hory 1921, Hory Orlické - na Jiráskově horské cestě 1922, Pražský hrad a chrám sv. Víta 1929, dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/411248-chysky-cenek>, poslední aktualizace 13. 4. 2008.

³⁹ Tumlíř Jaroslav (1902 - nejistěno), český spisovatel, byl čl. Slov. nár. div., 1924 dramaturgem divadla Akropolis, od 1929 úředníkem Ústřední pražské knihovny. Vydal několik divadelních her (Nemravný život 1925, Početnice lásky 1929, Strašidelná tetička 1930, Blahoslavená lenost 1931 aj.) a básně Hořící strom 1924, Pápiový drak 1931. Dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/441178-tumlir-jaroslav>, poslední aktualizace 3. 5. 2008.

⁴⁰ Nejistěno.

⁴¹ Nejistěno.

⁴² Nejistěno.

⁴³ Parmová, Jiřina (1894 – nejistěno), novinářka, spisovatelka, autorka knih pro mladé, redigovala časopis Lípa, přispívala do Bratislavského deníku Hvězdy, Jasu, Moravskoslezského deníku, Národní politik, choť J. O. Parmy. Z díla: Píseň lásky, Dívčí sny). Vopravil, J. (zpracoval): *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973, str. 1032.

⁴⁴ Nejistěno.

⁴⁵ Krýsa, V. J. (1909-1972), český novinář a spisovatel. Dostupné z: <http://www.duchcov.cz/noviny/200603/koukal.htm>, poslední aktualizace 27. 4. 2008.

⁴⁶ Nejistěno.

(divadlo, různé) nebo Rudolf Štechmiller (různé), ročník čtvrtý (1943) pak Jiří Dostál (hudba), Jaroslav Hlaváček (výtvarnictví, sochařství), Vladimír Bor⁴⁸ (různé – divadlo, hudba), Dr. Bedřich Slavík⁴⁹ (různé), Niké Honcová (taneční tematika), Jiří Hrbas (film) nebo František Götz⁵⁰ (divadlo). Vzhled pátého a posledního ročníku (1944) utvářeli zejména: Jiří Dostál (hudba), Bedřich Slavík (literatura), Vladimír Bor (hudba), Niké Honcová (tanec), V. Šolín (hudba), Rudolf Štechmiller (různé) a Jiří Hrbas⁵¹ (film, divadlo).

⁴⁷ Pokorný, Jaroslav (1920 – 1983), dramaturg, divadelní teoretik a kritik, překladatel z italštiny, němčiny a starověké řečtiny, během protektorátu působil mj. jako redaktor časopisu *Hospodářský kritik* či lektor v Burianově D 40 a D 41 a v Městských divadlech pražských, v letech 1948 – 1951 dramaturg ND, psal divadelní hry (*Plavci*, 1941, *Most na hranicích*, 1948), melodramy (*Křídový kruh*, 1947) a libreta (k operám J. Hanuše *Plameny*, 1956, *Sluha dvou pánů*, 1959, *Pochodeň Prometheova*, 1965), významnější je odborná práce teatrologická - studie *Složky divadelního výrazu* (1946), studie *30 let sovětského divadla* (1947, s J. Honzlem), skripta *Přehled dějin světového divadla* (1951), monografie *Shakespearova doba a divadlo* (1955). Odborné články a kritiky publikoval v teatrologických časopisech (Divadlo, Divadelní noviny, Otázky divadla a filmu, Sovětské divadlo), přispíval do Literárních novin. Dostupné z: <http://www.obecprekladatelu.cz/P/PokornyJaroslav.htm>, poslední aktualizace 19. 5. 2008, dále k tomu Vopravil, J. (zpracoval): *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973, str. 1077.

⁴⁸ Bor, Vladimír (1915 – 2007), český hudební a filmový kritik a teoretik (*O filmové hudebnosti*), dramaturg a scénárista (*Morgana*, *Sarajevský atentát*, *Pozor, vizita!*, *Sestřičky*), převzato z *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl a/l, Diderot, 1999, str. 189 a dále z: http://magazin.sms.cz/index.php?P_id_kategorie=11321&P_soubor=zpravy%2Findex.php%3Fcat%3D4%26od%3D%26clanek%3D5528, poslední aktualizace 27. 4. 2008.

⁴⁹ Slavík, Bedřich (1911–1979), literární historik a kritik, dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_%C4%8Desk%C3%BDch_spisovatel%C5%AF#S, poslední aktualizace 27. 4. 2008.

⁵⁰ Götz, František (1894 – 1974), český literární historik, kritik, dramatik, dramaturg a programový mluvčí Literární skupiny. Věnoval se také překladu. Byl zakládajícím členem brněnské expresionistické Literární skupiny, spoluredigoval její časopis *Host* a byl spoluautorem významného manifestu *Naše naděje, víra a práce* (1922). Jako dramaturg uváděl díla českých autorů (Karel Čapek, Vítězslav Nezval, Fráňa Šrámek). V letech 1928–1944 a 1965–1969) byl dramaturgem Národního divadla. Velmi významné bylo jeho kritické působení, a to literární i divadelní. Dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/129110-frantisek-gotz>, poslední aktualizace 13. 8. 2008.

⁵¹ Hrbas, Jiří (1915 – 1976), český novinář, dramaturg, filmový kritik a publicista, redigoval a přispíval do řady odborných časopisů i denního tisku (*Svobodné slovo*, *Zemědělské noviny*), od roku 1968 šéfredaktor časopisů *Film a doba* a *Záběr*. Používal pseudonym Miloslav Havel. Autor teoretických a kritických statí a studií (*Od rozhlasové hry k rozhlasovému dramatu*). Dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/49452-hrbas>, poslední aktualizace 16. 10. 2006, dále k tomu Vopravil, J. (zpracoval): *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973, str. 670.

Tabulka č. 4: Známí autoři článků časopisu *Praha v týdnu*, témata

Jméno autora	1940/ téma	1941/téma	1942/téma	1943/téma	1944/téma
Bor, Vladimír	-----	-----	-----	divadlo, hudba	hudba
Dostál, Jiří	hudba	-----	hudba (méně příspěvků)	hudba	hudba
Götz, František	-----	-----	-----	divadlo	novoroční úvaha na téma Nové české drama
Hlaváček, Jaroslav	-----	-----	různé	výtvarnictví sochařství	různé (méně příspěvků)
Holman, Jaroslav	rozhlas	-----	divadlo (méně příspěvků)	-----	-----
Honcová, Niké	-----	tanec	-----	tanec	tanec
Hrbas, Jiří	-----	-----	divadlo, film (méně příspěvků)	film	film, divadlo
Chyský, Čeněk	historická témata	historická témata	-----	-----	-----
Krýsa, V. J.	-----	různé (zejména rozhovory s osobnost mi)	-----	-----	-----
Lexová, Milada	výtvarnictví (méně příspěvků)	výtvarnictví	-----	-----	-----
Mázel, Bronislav	-----	různé, zejména články o muzeích	článek o Muzeu hl. m. Prahy	článek o Archivu země české	-----

Parma, Jiří, O.	-----	různé	-----	-----	-----
Parmová, Jiřina	-----	film	-----	-----	-----
Pokorný, Jaroslav	-----	-----	divadlo, různé	-----	-----
Slavík, Bedřich	-----	-----	-----	různé	literatura
Smola, J. A.	film	-----	-----	-----	-----
Suk, Václav	literatura	-----	-----	-----	-----
Šolín, Vladimír	-----	-----	-----	-----	hudba
Štechmiler, Rudolf	-----	-----	různé	-----	zábavný obsah
Tumlíř, Jaroslav	divadlo	divadlo	-----	divadlo (méně příspěvků)	-----

Zdroj: *Praha v týdnu*, ročníky I – V.

3.2 Rubriky, témata

Jak bylo již uvedeno, první ročník časopisu *Praha v týdnu* začal vycházet s podtitulem programový týdeník a jednalo se vlastně o obohacený kulturní přehled. Vedle programů kin, divadel, varieté a článků z oblasti divadla, filmu či hudby (obsahy divadelních her, filmů, filmové a divadelní recenze, zamyšlení nad divadelním či filmovým tématem, rozhovory s herci, režiséry, hudebníky a dalšími významnými kulturními osobnostmi) obsahoval také regionální aktuality z hlavního města, informace z oblasti sportovního dění, výstav, literatury (zejména recenze a obsahy knih), turizmu nebo zprávy ze společnosti, vše doplněné o fotografie z filmů či různých uměleckých přestavení, fotoportréty významných kulturních osobností či nejrůznější kresby a ukázky výtvarných děl. Výjimkou nebyly zejména zpočátku existence časopisu ani oddechové články o vaření, o životě cvičitele zvířat či o pražském požárním sboru.

U programových přehledů se časopis snažil o podání komplexního přehledu akcí, konaných v hlavním městě, byť byl v tomto směru závislý na dodání informací od provozovatelů jednotlivých podniků a organizátorů akcí (redakce také tyto několikrát za dobu existence časopisu upozorňuje, aby přehledy dodávaly včas). V tomto kontextu byla

dále podoba obsahu přehledů také svým způsobem závislá na programu jednotlivých kulturních zařízení, který dále více méně stál na aktuálních nařízeních okupantů v oblasti kulturní produkce. Přehledy tedy uváděly akce jak české, tak německé, byť později zmíněných bylo v porovnání s českými výrazně méně. Německé akce byly zastoupeny především v rámci divadelního programu (uváděn repertoár Stavovského divadla, za okupace čistě německé scény, přejmenované na Ständetheater, divadla Kammerspiele na Senovážném náměstí a Deutsches Opernhaus neboli Německé opery v budově dnešní Státní opery) a programu biografů (uváděny německé filmy). V přehledu výstav, rozhlasového programu či programu varieté a kabaretů se německé akce objevují zřídka.

V prvním ročníku se objevují tyto pravidelné rubriky: Adresář divadel; Programový přehled kulturních, eventuálně jiných zájmových akcí (např. výlety KČT) pro daný týden; Přehled výstav a pražských muzeí; rubrika Literatura, která obsahovala přehled nově vydaných děl; Adresář biografů; rubrika Redakční okénko, ve které je dáno slovo redakci a která se poprvé objevuje ve druhém čísle prvního ročníku a následně v nepravidelných intervalech pouze v případě, bylo-li třeba čtenářům sdělit nějakou zásadní informaci; rubrika Informační služba, která poprvé vyšla v č. 4/1940 a podávala přehled hotelů dle kategorií kde se dobře jí, spí a pije; celkem ve třech číslech (č. 3 – 5/1940) vyšla rubrika Informace z pražské sportovní neděle, jejímž obsahem byly plánované sportovní události pro daný týden (od č. 6/1940 pak byly tyto informace shromažďovány v sekci vymezené pro sport, která však nebyla přímo označena jako rubrika sport, ale byla vedle sportovního programu a výsledků navíc obohacena o nejrůznější další články se sportovní tematikou). Informacím ze světa filmu a fotografiím z filmů je věnována zpočátku speciální dvoustrana, později jsou tyto spolu s informacemi ze světa divadla, hudby a výtvarnictví rozmístěny různě v rámci časopisu a jedná se zejména o kratší články, střípky apod. Rubriky označené Výtvarnictví, Hudba nebo Film se pak objevují od č. 23/1940, Divadlo od č. 28/1940. V číslech 10 – 16/1940 se dále objevuje rubrika Ze Staroměstské radnice, přinášející krátké aktuality z Prahy. Pouze v číslech 16 – 17/1940 se objevuje rubrika Pražské památky, představující vybrané pražské historické skvosty. Od č. 32/1940 se objevuje rubrika Pražské kavárny, hotely a vinárny, nabízející jejich přehled, která pak pravidelně vychází až téměř do samého konce druhého ročníku časopisu.

Ve stejném duchu jako první ročník se nesly i ročníky další, samozřejmě s jistými úpravami, ale stále se stejným ústředním tématem, kterým byl přehled informací z oblasti

kultury. Druhý ročník časopisu tak podobně jako ročník první obsahoval rubriky jako Adresář pražských divadel, Program kin na daný týden, Adresář biografů nebo Informační služba na daný týden (od č. 39/1941 změněno na Praha v týdnu informuje). Přidána byla rubrika Přehled pražských muzeí. Podobně jako v předchozím ročníku shromažďoval i druhý ročník časopisu zajímavosti z divadelního světa do rubriky Divadlo (informace o hrách aj.), z oblasti výtvarnictví do stejnojmenné rubriky a z oblasti rozhlasu do rubriky Rozhlasové zajímavosti týdne. Tyto rubriky se spolu s informacemi z oblasti literatury a samozřejmě filmu objevovali více méně pravidelně, dalo by se říci dle aktuálního dění v té které oblasti. Od č. 26/1941 se objevuje rubrika Cestovní ruch, která pak pravidelně vychází až do února 1942 a obsahuje nejružnější doporučení a informace na dané téma (např. jaké osoby mohou být vyloučené z přepravy ve vlaku, informace o konání slalomu na kajaku, upozornění ke změně adresy o dovolené, přehled počtu letovisek v protektorátu, informace o přírodních rezervacích v ČR atp.). Přehled sportovních událostí v daném týdnu přinesla ve druhém ročníku čísla 34 - 38, 45, 47 – 52. Číslem 38/1941 pak začíná seriál článků, ve kterých jsou čtenářům představovány významné pražské ulice a náměstí, je zde zmíněna jejich historie a historie jednotlivých významných budov, které se na místech nacházejí (poměrně podrobně, častokrát sahajíc několik století zpět s tím, že není kladen žádný zvláštní důraz na německou část historie, měla-li budova takovou), spojených mnohdy se jmény význačných osobností. Články jsou pak doplněny korespondujícími fotografiemi, většinou soudobými, kde jsou jasně vidět např. dvojjazyčné českoněmecké nápisy na místních obchůdcích. Jen pro příklad, čtenáři v průběhu seriálu blíže poznají ulice jako Vodičkovu, Palackého nebo Jindřišskou a náměstí Senovážné, Malé nebo Karlovo. Seriál pokračuje napříč třetím i čtvrtým ročníkem časopisu, názvy ulic jsou ponechány v češtině, ulice, které byly okupanty zcela přejmenovány, jsou uváděny v české variantě svého nového názvu (např. již zmíněná Berlínská třída, kde sídlila redakce časopisu *Praha v týdnu* nebo ulice Irská – dnes i před okupací Anglická⁵²).

Zatímco u prvního ročníku *Prahy v týdnu* bychom tedy na základě obsahu téměř nepoznali, že se jedná o časopis vycházející v době válečného konfliktu, ve dvojčísle 30 – 31/1941 se již objevuje informace o přejmenování kina Na Příkopě novým názvem Viktoria v důsledku propagace Vítězství Velkoněmecka písmenem V. Od č. 32/1941 až do

⁵² Lašťovka, M.; Ledvinka, V. a kol.: *Pražský uličník – encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství*. Díl A – N, Nakladatelství Libri, Praha 1997.

č. 40/1941 je pak v souladu s Akcí symbolického „V“⁵³, určené zejména denním listům, titulní strana časopisu opatřena velkým výrazným, tučně psaným V s doplňujícím tiskacím nápisem Víra ve vítězství velkoněmecka (později změněno na Říše vítězí na všech frontách pro Evropu). Tomuto tématu se také věnuje jeden z bodů v rubrice Cestovní ruch v č. 32/1941, nazvaný Cestovní ruch ve znamení V. – Victoria, vítězství. Uvádí se zde: *„Tato velkorysá akce, probíhající již týden, má nejširší ohlas v naší veřejnosti. Nejen Praha jako hlavní město je ozdobeno písmeny V v ulicích a na veřejných a úředních budovách, ale i venkov městy počínaje a nejmenšími vesničkami a samotami konče jest ovládnut tímto vítězným písmenem. Hojně přispěly k úspěchu a rozšíření této akce hotely, kavárny, restaurace a ostatní členské podniky Ústředního svazu pro cizinecký ruch důstojným a působivým provedením tohoto symbolu vítězství ve svých podnicích. Celá řada hotelů a kaváren byla při této příležitosti přejmenována na Victoria. Ozdobné jídelní a vinné lístky, hudební programy, stolní stojánky, pískové V v zahradních restauracích a mnoho jiných počínů vyjadřuje všeobecnou víru ve vítězství německého národa a jeho věrných spojenců v boji o přestavbu Evropy“*.⁵⁴

Kulturní přehled třetího ročníku změnil několikrát v průběhu času svoji podobu. V č. 1/1942 vyšel ještě pod starým názvem Praha v týdnu informuje, od čísla dalšího se však již objevuje rubrika Informace do kapsy, která přinášela čtenářům přehled koncertů, chrámové hudby, výstav, sportovních akcí a programu rozhlasu pro daný týden. Z druhé strany tohoto přehledu pak čtenáři našli programy biografů pro daný týden, přehled pražských kaváren, hotelů a vináren a dále v časopise pak programy divadel nebo přehled chystaných akcí KČT. Toto rozvržení ovšem trvalo pouhých sedm čísel. V č. 9 – 15/1942 se totiž tento klasický programový přehled neobjevuje vůbec, od č. 16/1942 se pak na stránky časopisu vrací rubrika Praha v týdnu informuje, opět nabízející přehled koncertů, chrámové hudby, program premiových biografů, samostatně je zveřejňován program divadel a reprízových biografů a přehled výstav či sportovních akcí. Číslem 22/1942 programový přehled znovu ze stránek *Prahy v týdnu* mizí a tento stav se již do konce

⁵³ Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, str. 379, poznámka č. 527: „Akce symbolického „V“. V jejím rámci byla u některých deníků již od 17. 7. 1941 (od 24. 7. 1941 pak ve všech listech) titulní strana (v některých případech i jiné strany – často poslední) podtištěna velkým (až celostránkovým) černým i červeným (rudým, fialovým) „V“ (případně několika menšími „V“ uspořádanými často do klínu) na znamení vítězství. „V“ zůstalo na titulní straně po celý rok 1941 s krátkou výjimkou v září 1941“.

⁵⁴ Časopis *Praha v týdnu*, ročník II., číslo 32, 32. týden, 8. – 14. 8. 1941, str. 8 – rubrika Cestovní ruch.

ročníku nezmění, byť ve dvojčísle 28 - 29/1942 redakce slibuje, že se informační služba od 1. 9. vrátí a čtenáři ji tedy nemají do té doby reklamovat.

Stejně jako v předchozích ročnících se i v tomto samozřejmě objevují informace o divadelních hrách a filmu, ne však ve vyčleněné rubrice, nýbrž různě v rámci celého obsahu časopisu, součástí obsahu jsou rovněž odborné články na kulturní témata, informace ze světa hudby, výtvarnictví, literatury (recenze knih). Novými rubrikami jsou pak Kulturní záznamy, přinášející stručné informace o uváděných divadelních hrách nebo chystaných koncertech, rubrika Z malířských ateliérů, přinášející nepravidelně zajímavosti z oblasti malířství, Páté přes deváté o Praze (různé zajímavosti týkající se hlavního města, např. pověsti o prvním domě v Praze, informace o uložení libreta italské opery Libuše v Zemském muzeu v Praze atp.), Co se děje (různé zajímavosti ze světa kultury, např. úmrtí operního pěvce B. Benoniho, chystaná výstava J. Kojana atp.) nebo rubrika Kaleidoskop týdne, objevující se od č. 11/1942 a zaznamenávající snahu autora představit ve zkratce nejvýznačnější kulturní počiny týdne. Zajímavou součástí obsahu č. 21 – 25/1942 byl Taneční slovník, vysvětlující výrazy z této oblasti. Čtenáři zde tak našli odpovědi na to, co znamená např. aplomb (jistota, přesnost tanečního pohybu), bublavá (český lidový kolový tanec) nebo cupek (slezský lidový tanec).⁵⁵

Vzhled obsahu časopisu výrazně ovlivnil 19. leden 1942, kdy byla jmenována třetí protektorátní vláda, v jejímž čele stál Jaroslav Krejčí⁵⁶. V této vládě totiž v čele ministerstva školství stanul kolaborant Emanuel Moravec, který byl současně pověřen vedením Úřadu lidové osvěty, podřízeným předsedovi vlády, a tedy odpovědný za tiskové záležitosti, divadlo, literaturu, umění, film a cizinecký ruch.⁵⁷ Jestliže se tedy do této doby dařilo časopisu Praha v týdnu vyhnout se více méně propagandě a reflektování událostí s politickým nábojem, od března 1942 se budou tyto téměř s pravidelností na stránkách listu objevovat. Přispěje k tomu samozřejmě také jedna z nevýznamnějších událostí r. 1942 v rámci protektorátu, a tou je atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v květnu 1942 a jeho následná smrt.

⁵⁵ Časopis *Praha v týdnu*, ročník III., číslo 21, 28. května 1942, str. 15 – rubrika Taneční slovník.

⁵⁶ Dostupné z: <http://zivotopisyonline.cz/protektoratni-vlada-1942-1945-clenove.php>, poslední aktualizace 15. 5. 2008.

⁵⁷ Dostupné z: <http://zivotopisyonline.cz/emanuel-moravec.php>, poslední aktualizace 15. 5. 2008.

Kulturní přehled předposledního ročníku časopisu Praha v týdnu byl zpočátku podáván prostřednictvím rubriky Kulturní týdeník (přinášel premiéry divadel a filmů, hudebních představení) spolu se samostatným okénkem, v němž byl otiskován přehled programů pražských biografů. Od č. 40/1943 byly veškeré tyto informace sloučeny do společné rubriky Kulturní týdeník, který přinášel stručný přehled hudby, divadelních a filmových premiér, tance, výstav, recitací nebo knižních novinek. Oproti minulým ročníkům jsou však tyto přehledy již zestručněny a nedosahují rozsahu dřívější informační služby. Dále jsou publikovány články v sekcích Z divadelních premiér, Filmové premiéry, Nové knihy, Vycházka do pražských výstav nebo Rozhlas vysílal (zde se nejedná o přehled, ale o stručné informace o vybraných dílech). Stejně jako v předchozích ročnících jsou uveřejňovány nejrůznější články z kultury (různá témata, různé styly - úvahy, vzpomínky, popis děl, děj filmů atp.) nebo články na zajímavá netradiční témata (architektura, představení orientálního ústavu, vzpomínky šachových veteránů u příležitosti velikonočního šachového turnaje v Praze, Praha v jízdách řádech minulého století, Pražské zahrady atp.). Čtvrtý ročník časopisu se také rozsáhleji věnuje Národnímu divadlu u příležitosti 60. výročí jeho založení. Jak jsem již předeslala, své pravidelné místo má i propaganda (fotografie vybraných politických představitelů otiskovaných např. u příležitosti jejich narozenin, výňatky z proslovů ministra E. Moravce, výňatky z politicky zaměřených článků v denním tisku atp.).

Pravidelnými rubrikami posledního ročníku časopisu jsou zejména rubriky O knihách, které mají co říci (recenze vybraných děl) a Kulturní záběry Prahy v týdnu (krátké informace ze světa kultury, rozděleno na sekce Divadlo, Hudba, Film, Četli jsme, Různé). Vychází rovněž Kulturní týdeník pro daný týden v rozsahu cca půl strany, podávající přehled hudebního, divadelního – premiéry, filmového – premiéry, či výstavního programu a různých dalších akcí, konajících se v rámci daného týdne. Celým ročníkem prostupují články, spojené s osobou hudebního skladatele Bedřicha Smetany, a to sice v souvislosti se Smetanovým rokem (1944 – 120 let od narození Bedřicha Smetany a současně 50 let od jeho úmrtí). Vedle pravidelných rubrik se pak objevovaly články a úvahy již spíše serioznějšího a odbornějšího rázu než v ročnících předchozích, spojujícím tématem byla samozřejmě kultura ať už se jednalo o články hudební, divadelní, filmové či výtvarné (např. článek Setkání s Otakarem Březinou, autor Bedřich Slavík - o umělcově díle; článek To už je rok?, autor Zdeněk Štěpánek - vzpomínka na divadelníka Jana Bora), součástí byly rovněž stránky věnované veršům na nejrůznější témata, od nejrůznějších

autorů, články, zabývající se architekturou, sochařstvím. Propaganda je opět pravidelnou součástí listu.

4 Rozbor let 1940, 1942 a 1944⁵⁸

4.1 Společný rámec

Při detailním rozboru jednotlivých ročníků časopisu, konkrétně pak při hledání odpovědi na otázku, která se v této souvislosti nabízí, a sice do jaké míry byla *Praha v týdnu* jako legální tiskovina proněmecká, je dle mého názoru potřeba mít na paměti, že se v případě *Prahy v týdnu* jednalo o týdenní přehled nejrůznějších kulturních a jiných akcí, konaných v hlavním městě, přičemž tento přehled samozřejmě kulturní život nevytvářel, pouze o něm referoval a reflektoval aktuální situaci. Nařízení a omezení, nastavovaná okupační mocí v oblasti kultury a společenského života, stejně jako v dalších činnostech protektorátního obyvatelstva, se tak více či méně promítala do obsahu časopisu, stejně jako cenzura, aplikovaná jak na kulturní tvorbu, tak veškeré tiskoviny. Obsah dále výrazně ovlivňovala snaha *Prahy v týdnu* přinášet komplexní programové přehledy a informace o vzniku nových filmových, hudebních, divadelních a literárních dílech, a dále již zmíněný fakt, že se přeci jen jednalo o tiskovinu legální, tedy vycházející na území Protektorátu Čechy a Morava se souhlasem místních úřadů, která se tak musela pohybovat v určitých mezích, nastavených pro oblast legálního tisku německými okupanty.

V tomto ohledu *Praha v týdnu* tedy celkem logicky přináší jak česká témata, kterých je ovšem naprostá většina, tak témata německá, eventuálně témata spojená se zeměmi, které buď sympatizovaly s nacistickým Německem, byly tímto obsazeny, či byly v nepřátelském styku s protiněmeckými spojenci. Nutno však říci, že o všech zmíněných je referováno v obdobném stylu, časopis se obecně snaží spíše představovat čtenářům akce a díla, která jsou dle redakce hodna povšimnutí než výrazně kritizovat. Je pravdou, že na německou tvorbu je vždy odkazováno kladně, ale stejně je tomu většinou i u děl českých, čtenáři pak v případě první zmíněné kategorie rozhodně nejsou zavalováni konstruovanými oslavnými ódami na kvalitu děl, související pouze a jenom s jejich původem,

⁵⁸ Kapitola zpracována na základě prostudování časopisu *Praha v týdnu*, ročníky I (1940, dostupný v Archivu hl. m. Prahy), II (1941, dostupný v Městské knihovně v Praze), III (1942, dostupný v Národní knihovně v Praze), IV (1943, dostupný v Archivu hl. m. Prahy) a V (1944, dostupný v Archivu hl. m. Prahy).

a v jednotlivých člancích jim nejsou nenápadně podsouvány proněmecké názory. Na druhou stranu se tak neděje ani naopak (např. vyzdvihování českých témat použitím zcela jiného slovníku, než u témat německých). Jelikož bylo ze společenského života až na výjimky vyřazeno vše sovětské či francouzské, neobjevují se články na tato témata ani v Praze v týdnu (příklad již avizované výjimky: objevuje se zmínka o výstavě Sovětský ráj v Praze v č. 10/1942, která byla uspořádána z podnětu říšského protektora Heydricha říšským propagačním vedením NSDAP, a jejímž cílem bylo ukázat návštěvníkům pravý obraz o životě v SSSR, zejména jeho drsnou skutečnost).

Propagandistické vsuvky v rámci časopisu (výňatky z politických projevů, fotografie vysokých politických představitelů a z proněmeckých akcí, propagandistická hesla apod.), kterých s vyššími ročníky časopisu postupně přibývá, jsou vždy velmi zřetelné, vyřazené z kontextu článků o kultuře, a působí dojmem, že se jedná o více méně nutný ústupek redakce, mnohdy učiněný v souvislosti s rozsáhlejší propagandistickou akcí (např. výzvy občanům k příspěví na německý Červený kříž – viz níže, titulní strana č. 23/1942, vydaného 11. 6. a přinášející fotografii R. Heydricha v černém rámu u příležitosti jeho úmrtí, se objevila pravděpodobně téměř ve všech tiskovinách, které v daném období vyšly⁵⁹ apod.). Autory kolaborantských článků, objevujících se až ve III. a V. ročníku, jsou pak známí novinářští aktivisté, kteří ovšem nepatřili mezi přispěvatele Prahy v týdnu, články jsou převzaté vesměs z Českého slova. Výjimku tvoří články ze III. ročníku časopisu autora F. Smrčka a článek V. Nejedlého (popsány v podkapitole věnované III. ročníku) u kterých není uvedeno, že by se jednalo o články převzaté, nicméně autoři sami žádným jiným příspěvkem pak již v rámci časopisu zastoupeni nejsou.

V rubrikách věnovaných filmu jsou v rámci všech zkoumaných ročníků uváděna díla česká (většina), německá, italská (sporadicky), ale v případě I. ročníku například také díla americká, která byla zpočátku existence protektorátu⁶⁰ povolena a dokonce hojně zařazována do programu biografů, naplňujíc tedy částečně i stránky Prahy v týdnu. Jednotlivé články se nesou ve výše nastíněném duchu, nejedná se v nich nikdy o proněmeckou propagandu ani není referováno o filmech, které v dané době vznikaly pouze a jedině s tímto cílem. Čtenářům jsou představovány více či méně kvalitní společenské, politicky neutrální filmy, kterých v daném období vznikla řada, stejně jako děl

⁵⁹ Např. v deníku České slovo na titulní straně č. 131/1942, roč. 34 ze dne 5. 6.

⁶⁰ Konkrétně do vstupu USA do války na konci r. 1941.

vlasteneckých (např. Babička).⁶¹ V německé hrané kinematografii pak např. místo propagandistických spotů převažovaly snímky zábavné, hudební, revuální, psychologické, dobrodružné či kriminální, mnoho německých umělců také s nacismem zvláště nesympatizovalo.⁶²

Pokud jde o oblast divadla a hudby, ty byly z hlediska proněmeckosti dle mého názoru v poněkud lepší situaci než právě např. film, jelikož část jejich obsahu byla podstatně méně závislá na době. Vedle aktuálních děl, která jsou čtenářům představována ve výše popsaném duchu, byla tak v rámci kulturní programové nabídky města a tedy i obsahu všech zkoumaných ročníků uváděna i díla tak nadčasových autorů „klasiků“ jako např. W. Shakespeara či O. Wilda bez ohledu na jejich národnost, za proněmecké pak také nemůžeme považovat články, dotýkající se díla W. A. Mozarta, J. W. Goetheho apod. (články nevyužívají těchto osobností k podsouvání proněmecké ideologie čtenářům).

Rubriky věnující se knižním dílům nově vydaným či z nějakého důvodu pozoruhodným představují na stránkách časopisu rovněž díla jak českých autorů, tak autorů zahraničních. Vždy převažují díla česká, a sice v poměru cca 3:1 (zprůměrnovány výsledky všech tří ročníků). Kritika jmenovaných děl je z velké většiny kladná (ostatně k tomu i navádí název samostatné rubriky pro literaturu v V. ročníku – O knihách, které mají co říci), i když je občas upozorněno např. na to, že si to které dílo neklade vysoké umělecké ambice, většinou je snaha upozornit na nějaký kladný rys, ale samozřejmě se objevuje i negativní hodnocení (např. román Jaroslava Janouška *Socha rozčísnutá bleskem*, V. ročník, č. 30). Německá díla jsou vždy hodnocena kladně, recenze se však striktně drží literárního aspektu, nedochází ke spojování děl či jejich autorů s německou ideologií. V rubrikách, týkajících se knižních recenzí je patrná snaha neuvádět politické tituly. Mezi uváděnými knihami převažuje próza nad poesií, objevují se romány i knihy pro děti, stejně jako odborné práce (pojednání o krátkém filmu, dílo, přinášející rady divadelním ochotníkům, práce o výtvarném umění nebo díle Antonína Dvořáka, ale také rozbor osobnosti, návody k účelnému využití dřeva při stavbě strojů, práce, zaměřená na ochranu mléka, tuků, vajec a sýrů před zkázou), či příručky němčiny. V oblasti zahraniční produkce obsahují nejrozmanitější výběr co do národnosti zmíněných autorů ročníky I a III.

⁶¹ Ledvinka, Václav; Pešek, Jiří: *Praha*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2000, str. 622.

⁶² Dostupné z: http://www.holocaust.cz/cz2/resources/ros_chodes/2007/12/cvancara_film2, poslední aktualizace 6. 5. 2008.

V rubrice Literatura jsou v případě I. ročníku zastoupeny vedle děl německých také překlady románů amerických autorů (č. 2/1940 - J. Johnsonová - *Ted' v listopadu* – dílo získalo Pulitzerovu cenu v r. 1935, č. 11/1940 - Rachel Fieldová - *To vše a ještě nebe*, č. 24/1940 - Cliford Downey – *Odtroubeno*, tematika je nejrůznější – od románu z občanské války Severu proti Jihu k románu o vztahu mladé vychovatelky a jejího zaměstnavatele), britských autorů (zejména detektivní romány B. C. Bentleyho a manželské dvojice G. D. H. a M. Coleových, č. 3, resp. 4/1940) či autorů italských (humorně podané paměti italského diplomata Daniela Varého, č. 7/1940). Sekce Knihy v rámci III. ročníku přináší vedle překladů knih německých (např. č. 40/1942 - W. von Siemens – *Můj život*, č. 23/1942 - H. Leip – román *Zbožní piráti* a román *Attila Gerhart Ellertové*) také díla autorů z Finska, Maďarska, Španělska, Itálie, Francie, Rumunska, Ruska, Portugalska a Velké Británie (většinou se jedná o prózu, zprostředkovávající čtenáři např. život v ruské tajze, příběhy z maďarských Karpat či příběh rumunského hlídače dobytka). Poslední ročník časopisu již vedle českých děl představuje výlučně díla německá (např. kniha o Bulharsku, knihy na téma týkající se lokomotiv, č. 30/1944 - Dr. Martin Rikli – *Filmoval jsem pro miliony*), výjimkou je pouze jeden zástupce irské produkce – Francis Stuart se svým dílem *Most* – v tomto případě se však jednalo o autora, sympatizujícího s nacistickým režimem.⁶³ V případě zástupců české tvorby byly recenze knih poměrně pestré co do počtu autorů vybíraných děl. U příležitosti reedice byly tak čtenáři upozorněni na práce významných, avšak již zesnulých autorů (Jan Neruda – *Žerty hravé i dravé*, *Povídky malostranské*, Antal Stašek - *Z blouznivců našich hor*, Jakub Arbes – *Štrajchpuhlíci*, Julius Zeyer - *Tři legendy o krucifixu*, *Dům u tonoucí hvězdy*), ze soudobých básníků byl často zastoupen Kamil Bednář, František Hrubín, dále pak Jaroslav Seifert, Václav Renč, Vítězslav Nezval, Karel Kapoun, Josef Hora nebo Vladimír Thiele. Soudobou prózu zastupovali osobnosti jako např. Václav Ambrož, J. V. Rosůlek, M. Martínková, Karel Michl, Marie Majerová, Jarmila Glazarová, Josef Štefan Kubín, Jindřich Spáčil, Jaroslav Havlíček, Josef Hejduk, představen byl rovněž soubor tvorby Jana Drdy pro Lidové noviny, nazvaný *Svět viděný zpomaloučka*.

Rubriky výtvarnictví či přehled výstav se pak zabývaly téměř čistě soudobou českou tvorbou.

⁶³ Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Francis_Stuart, poslední aktualizace 3. 5. 2008.

Není mi známo, že by časopisem zmiňovaní významní umělci patřili mezi aktivní kolaboranty, a že by o nich tedy bylo referováno na tomto základě, dle mého názoru se tak dělo spíše na základě skutečné kvality jejich děl. Ostatně jak píše V. Ledvinka a J. Pešek v knize *Praha: „...neumkla ani v letech 1939 – 1945 zcela umělecky hodnotná a nové směry hledající literatura, hudba nebo výtvarné umění. Její tvůrci se pouze na čas uchýlili do psychologických a existenciálních rovin či k oslavě prosté každodennosti a lidskosti. Představiteli těchto tendencí se vedle starších autorů stali příslušníci nové tvůrčí generace (K. Lhoták, F. Hudeček, F. Gross, J. Smetana, O. Kryštofek, J. Kolář, J. Kainar, J. Havlíček, V. Řezáč ad.)...K tvorbě v duchu idejí kolaborace, popřípadě nacionálního socialismu a „nového německého arijského umění“ se nepropůjčil nikdo z významnějších českých umělců.“*⁶⁴

Obecně by se tedy dalo říci, že jednotlivé články časopisu se maximálně snažily nezasazovat svá témata do jakéhokoli politického kontextu a soustředit se čistě na jejich kulturní, společenskou, sportovní, oddechovou náplň. Nutno na tomto místě ovšem připomenout, že *Praha v týdnu* byl „pouze“ regionální týdeník, navíc zaměřený na právě na společnost a kulturu, přičemž i přes všechna cenzurní opatření, platná pro veškerý tisk na území protektorátu, byly nároky na proněmeckou angažovanost obsahu v případě listu typu *Prahy v týdnu* oproti např. politickému deníku diametrálně odlišné.

4.2 1940 – I. ročník

4.2.1 První číslo, pravidelné rubriky ročníku

Rokem 1940 se počíná historie časopisu *Praha v týdnu*, konkrétně pak 17. týdnem roku 1940 a dnem 25. 4., kdy vyšlo jeho první číslo. To přinášelo informace pro týden 25. 4. – 2. 5. 1940, první titulní strana v dějinách časopisu nesla fotografii dirigenta a skladatele Prof. Jaroslava Maliny. Z druhé strany titulky bylo zařazeno úvodní slovo redakce, vysvětlující s jakým cílem časopis vychází – tím byla snaha informovat čtenáře o všem významném, co se děje v hlavním městě, zejména pak o událostech kulturního rázu. Součástí tohoto úvodního slova byl apel na čtenáře, aby redakci adresovali své poznatky, požadavky apod., a informace o chystaném otevření redakčního okénka v příštím čísle

⁶⁴ Ledvinka, Václav; Pešek, Jiří: *Praha*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2000, str. 622.

(jak však uvádí předchozí kapitola, redakční okénko se na stránkách Prahy v týdnu nebude objevovat pravidelně). Tato část časopisu rovněž obsahovala výčet pražských divadel a jejich adres. Strany 1 – 7 tohoto čísla byly věnovány kulturnímu přehledu, vždy co strana, to přehled programu divadel, koncertů, dalších kulturních akcí, ale např. i programu výletů KČT, později pak přehled sportovních akcí nebo rozhlasový program na jeden konkrétní den, počínaje vždy pátkem následujícím po čtvrtěčném vydání čísla. Tyto přehledy byly zpočátku doplněny o krátké aktuality z oblasti kultury, zejména pak divadla (např. obsahy uváděných her apod.), o kratší kulturně zaměřené články, eventuálně fotografie umělců, v číslech 8, 16, 17 a 18 přibyl Historický kalendář (potažmo Kalendárium v číslech 9 – 13), shrnující významné dějinné události a výročí narození či úmrtí významných osobností vždy pro vybraný den. Zajímavostí programového přehledu v č. 8 – 14 je uvádění informace o východu a západu Slunce a Měsíce pro každý den. Později veškerá tato data, doplňující každodenní programový přehled nahradila inzerce. Stranou 8 v prvním čísle pak již začínala sekce delších článků na konkrétní téma, v případě 1. čísla se jednalo o článek věnovaný hře *Karel IV.* uváděné v Národním divadle a rozhovor s jejím autorem Dr. S. Lomem; článek K. Dostála, vrchního režiséra Národního divadla, o představení *Divoké kachny* v Prozatímním divadle nebo rozhovor s Natašou Gollovou o tom, jak se dostala k filmu, který je její nejoblíbenější film a kdo je jejím nejoblíbenějším režisérem. Strany 10 – 12 byly převážně zaplněny fotografiemi ze soudobých filmů (*Okénko do nebe*, *Tanec kolem světa*, *Muzikantská liduška*, *Štěstí pro dva*). Strana 13 přinesla adresář pražských muzeí a přehled výstav, konaných v prostorách jako např. Sín umění Hollar, Obecní dům nebo Uměleckoprůmyslové muzeum, v drtivé většině se jednalo o výstavy českých umělců (např. výstava obrazů F. Tichého, J. Zrzavého, z celkem 17 uvedených akcí bylo 15 českých, ve zbylých dvou případech pravděpodobně také, ale nelze to tvrdit s určitostí – jednalo se o výstavu dokonalých reprodukcí českých i cizích mistrů bez bližšího určení jejich autorů a výstavu obrazů, soch, keramiky, skla, bižuterie, krajek, tkanin, koberců a hraček, o kterých v časopise není více informací). Strana 14 pak článek věnovaný českému hokeji s tím, že články z oblasti sportu obecně se na tomto místě časopisu objevují v průběhu celého ročníku. Strana 15 se věnovala nově vydaným literárním dílům a strana 16 přinesla recenzi historického románu E. Zítka *Pomsta* a program kin pro daný týden. Obsah prvního čísla časopisu uzavíral na straně 17 adresář biografů a na straně 18 tiráž a fotografie pohledu na Vltavu a Pražský hrad.

První číslo tedy naznačilo, co bude obsahovou páteří 1. ročníku časopisu (a vlastně i bezprostředně následujících ročníků) – programový přehled. Postupem času se sice měnilo jeho zařazení v rámci obsahu časopisu (k tomu ostatně docházelo i u ostatních rubrik), kdy od č. 19 je přehled posouván postupně z prvních stránek spíše ke konci časopisu, jeho rozdělení na jednotlivé dny je však zachováno po celý rok 1940. Současně byly definovány hlavní pravidelné rubriky, objevující se také ve všech číslech I. ročníku (např. Adresář divadel, Přehled výstav a pražských muzeí; Literatura, Adresář biografů – viz předchozí kapitola). Celkově je v I. ročníku věnována veškerým souhrnným přehledům vždy cca polovina čísla.

Ve vzniku nových rubrik, jako např. Výtvarnictví, Hudba, Film (od č. 23/1940) nebo Divadlo (od č. 28/1940) můžeme vidět, jak se redakci v průběhu vycházení časopisu dotvářela jasnější představa o struktuře obsahu časopisu vedená snahou zařadit zpočátku v rámci celého obsahu časopisu roztržitěné informace z daných oblastí do tematicky vymezených celků.

Dalšími ucelenými rubrikami I. ročníku časopisu, jak bylo již zmíněno v předchozí kapitole, byly Informační služba (od č. 4/1940), přinášející přehled hotelů dle kategorií kde se dobře jí, spí a pije; Pražské kavárny, hotely a vinárny, nabízející jejich přehled (od č. 32/1940 pravidelně vychází až téměř do samého konce druhého ročníku časopisu) nebo Ze Staroměstské radnice (č. 10 – 16/1940, rubrika přinášela krátké aktuality z Prahy jako např. č. 10, str. 1 – informace o novém potrubí na Vinohradech, č. 11, str. 1 – informace o chystaném vydání nového Úředního seznamu ulic, sdělení, že Zemský úřad v Praze bude pravděpodobně vydávat osvědčení o arijském původu).

4.2.2 Kulturně-společenský obsah I. ročníku

Při bližším pohledu na obsah I. ročníku *Prahy v týdnu* zjistíme, že největší a ve vzájemném porovnání zhruba shodný prostor je vymezen filmu a divadlu. Méně je v časopise zastoupena literatura a hudba, následované výtvarnictvím, články s rozhlasovou tematikou, případně tancem.

Pasáže, věnující se filmu, dokumentují jak domácí scénu, tak zahraniční tvorbu (převážně německou, ale také např. americkou, více níže). K oblasti domácí scény můžeme

řící, že nedochází k cílenému upřednostňování žádného ze soudobých filmů, filmových představitelů či režisérů, ať již v rámci jednotlivých článků či co do frekvence, s jakou jsou o tom kterém filmu zveřejňovány informace. S ohledem na české filmové premiéry roku 1940 najdeme v I. ročníku časopisu informace o takových dílech, jako např. Baron Prášil / Když Burian prášil režiséra Friče s Vlastou Burianem v hl. roli (např. č. 21, str. 8), Konečně sami režiséra Miroslava Cikána, v hl. roli s Natašou Gollovou a Růženou Naskovou (např. č. 12, str. 8), Muzikantská liduška režiséra Martina Friče s Gustavem Hilmarem, Marií Blažkovou a Jiřinou Štěpničkovou (např. č. 7, str. 8 - 9) nebo Pohádka máje režiséra Otakara Vávry s Natašou Gollovou a Svatoplukem Benešem v hlavních rolích (např. č. 22, str. 8). Informacemi mám na mysli zejména články, představující blíže jednotlivé filmy, fotografie, stručné aktuality, obsahy děl, podstatně méně jsou zastoupeny klasické recenze jednotlivých filmů, natož pak recenze negativní, což více méně platí napříč všemi vydanými ročníky časopisu (k této věci se také vyjadřuje Jiří O. Parma, v dané době šéfredaktor listu, v čísle 34, II. ročník - 1941, str. 2: *„Nová redakce, která od 30. čísla vede časopis Praha v týdnu bude si všímati všeho kulturního dění, nebude však pěstovati ostré kritiky, v našem listě nebude se trhat, ale bude věcně informovat a referovat. Chceme upozorňovati na dobré věci, chceme propagovati, sloužiti kultuře a umění, s vědomím, že tuto práci konáme stejně pro tvůrčí pracovníky všech oborů jako k informaci veřejnosti.“*). V oblasti zahraniční produkce jsou představovány filmy německých tvůrců (např. č. 5, str. 9 - článek o filmu z prostředí mnichovských masopustních slavností Zlatá maska; č. 18, str. 13 - film Bal Paré; č. 20, str. 10 – Supí děvče, č. 28; str. 18 – upoutávka na světovou premiéru snímku filmu Gustava Ucického Očekávám tě), přičemž se v tomto případě, jak bylo naznačeno v úvodu, nejedná o žádnou cílenou propagaci na úkor ostatních děl, najdeme zde také články k americkým filmům (č. 2, str. 10 – článek o filmu Stříbrná symfonie s Joan Crawfordovou; č. 3, str. 10 – filmy ze série Rodina soudce Hardyho; č. 4, str. 10 - informace o a fotografie z filmů a filmového světa - americký film Tajemný případ Dr. Kildarea s L. Ayresem v hl. roli + filmy W. Disneyho), jejichž zastoupení v pražských kinech bylo, soudě dle programů biografů, výraznější, než zastoupení filmů německých. O německém filmu obecněji se rovněž zmiňují některé z mnoha krátkých aktualit, zveřejňovaných v jednotlivých číslech (např. v. č. 16 informace o práci režisérky Leni Riefenstahlové na filmu o berlínské olympiádě, v č. 29 v rámci pasáže nazvané Na filmovém pásu informace o vzniku nových biografů v Říši), celkově je však pozornost tomuto tématu věnovaná nesrovnatelně menší než v případě produkce české. Informace ze světa filmu zajišťoval širší okruh autorů,

z nichž většinu nelze identifikovat (uvedené zkratky jmen, případně pseudonymů nelze přiřadit k žádnému ze známých jmen autorů), od č. 24/1940 řídí a přispívá do nově vzniklé rubriky Film J. A. Smola, tehdejší odpovědný a vedoucí redaktor, od č. 28/1940 je to pak J. S. Pátecký⁶⁵.

Vedle informací o divadelních představeních, uváděných v daném období (např. Karel IV., Bobří kožich, Strakonický dudák nebo Šesté poschodí, ale také např. článček o hostování Berlínského německého divadla a opery v Praze) jsou články a úvahy s divadelní tematikou vesměs odborné (č. 10, str. 12 – úvaha o výchově mladých herců *K výchově hereckého dorostu*; č. 12, str. 10 - článek *O dětské divadlo* o divadle pro děti, mapující situaci v této oblasti – jaká dětská scéna existuje, existovala, zda-li je dostatečná atp.; č. 13, 14 a 15 - článek *Žeň národní činohry v období 1939 – 40* o činohře ND ve vybraném období; č. 20, str. 14 - článek věnovaný dílu dramatiků Hauptmana, Billingera a Ibsena; č. 30, str. 1 - článek věnovaný Modernímu divadlu a jeho tvůrcům Jiřímu Koldovskému a Františku Filipovskému), hlavním příspěvatelem je Jaroslav Tumlíř.

Jak bylo již uvedeno, literatura byla v listě zastoupena především prostřednictvím informací o nově vyšlých knihách a do této sekce přispíval zejména Václav Suk.

Hudební články přinášely informace o probíhajících i chystaných koncertních a operních vystoupeních (č. 22/1940, str. 10 – informace o zahájení besedních úterků, představujících hodnotnou komorní hudbu; č. 23/1940, str. 10 - článek o chystaném provedení Beethovenových houslových sonát Komorním duem, č. 27/1940), ale také např. o chrámové hudbě (č. 27/1940, str. 4 - článek *Nejen koncertní síň, také chrámy* o vzrůstající popularitě chrámové hudby) nebo hudebních festivalech (č. 3, str. 18 - program Českého hudebního máje, č. 6 - slovo ke slavnostnímu zakončení Českého hudebního máje 31. 5. provedením Smetanovy opery Tajemství v Národním divadle). Do této sekce přispíval nejvýrazněji Jiří Dostál, který od č. 23/1941 také vede rubriku Hudba.

Článkům z oblasti výtvarnictví se věnovala převážně akademická malířka Milada Lexová, jednalo se především o přehled právě probíhajících výstav (např. č. 34, str. 7 - výstava L. Kuby a J. Čumpelíka a nově otevřená výstavní síň Výtvarné dílo),

⁶⁵ Nežjištěno.

doporučení akcí k vidění, ale také články, věnované dílům některých konkrétních autorů (např. č. 21/1941, str. 11 – článek o díle malířky Julie Mezerové).

Samostatné články, věnující se rozhlasové tematice (např. č. 29/1941, str. 5 – článek o rozhlasovém provedení klasického španělského dramatu *Sudí zalamejský*; nepočítám tedy program rozhlasového vysílání, který je uváděn v průběhu celého ročníku) se objevují až téměř ke konci I. ročníku časopisu, kdy číslem 24/1941 vzniká rubrika *Rozhlas*, kterou vede Jaroslav Holman.

V průběhu prvního ročníku bylo také výrazněji – formou samostatného článku, vzpomenu vybraných význačných osobností, ať již žijících nebo in memoriam (např. č. 6, str. 8 - vzpomínka Rudolfa Deyla, člena činohry ND na zesnulého herce Eduarda Vojnara; č. 8, str. 8 - článek *K stoletému výročí narození Jakuba Arbesa*; č. 8, str. 9 - článek o životě a kariéře herečky Růženy Šlemové, č. 10, str. 6 – článek *Nezbedný bakalář* o životě a díle Zikmunda Wintera u příležitosti chystaného zfilmování jeho povídky *Nezbedný bakalář*; č. 12, str. 6 - článek věnovaný berlínské primabaleríně Manon Ehrfur; č. 19, str. 12 - článek věnovaný Ignáci Kiliánu Dienzenhoferovi a jeho dílu; č. 25, str. 5 - vzpomínka na Zdeňka Fibicha u příležitosti čtyřicátého výročí jeho úmrtí; č. 29, str. 1 - článek věnovaný nejmladšímu filmovému režisérovi Františku Čápovi aj.).

Potud tedy jakási základní kostra obsahu časopisu *Praha v týdnu*, ten však, jak již bylo několikrát řečeno, přinášel články na témata nejrůznější, přičemž bych nyní ráda představila ta, která nelze zařadit do žádné z výše nastíněných oblastí. Zajímavostí 2. čísla I. ročníku je tak např. článek na str. 16, věnovaný autodrožkám, který mj. představuje mluvu drožkářů. Článek je podepsán pouze písmenem H. – tuto zkratku mohl teoreticky používat Jaroslav Holman, t.č. odpovědný a vedoucí redaktor Prahy v týdnu, domněnku se však nepodařilo potvrdit či vyvrátit. Stejný autor je také podepsán pod článkem *Navštivte pražskou zoologickou zahradu v Troji*, zveřejněným na str. 14, číslo 6, I. ročník, ve kterém cvičitel zvířat pan Orlov hovoří o výchově zvířat, a článkem *Trampoty chlapce milujícího zvířata*, zveřejněným na str. 15, č. 10, I. ročník, pojednávajícím o životě tohoto cvičitele.

V č. 16 na str. 10 objevíme článek *O těch, kteří vítězí nad ohněm*, přinášející rozhovor se zástupcem šéfa pražského požárního sboru Dr. Ing. Pilzem o organizaci sboru, metodách hašení, způsobu vyrozumění o požáru apod., jehož autorem je B. Marušák. Číslo 17 přináší

informaci o pražské dívčí koleji Košínska (str. 4), článek o novém dvacetihaléři a starých denárech (str. 12) nebo článek o tom, jak sportuje známý herec Vlasta Burian (str. 14). Součástí č. 28 jsou u příležitosti dne všech svatých a dušiček *Verše na hřbitovech* (ukázka vybraných veršů známých básníků na pomnících, str. 1). V I. ročníku časopisu Praha v týdnu se již také představuje svým článkem *Pražské zahrady* (o jejich historii, výčet zahrad) historik Čeněk Chyský, který je ve II. ročníku časopisu snad jeho nejaktivnějším přispěvatelem (články o nejrůznějších pražských historických pamětihodnostech). Není ovšem jediným, kdo se dané oblasti věnuje – v průběhu I. ročníku časopisu jsou čtenářům prostřednictvím dalších autorů (J. Mazel, J. Javůrková) představeny památky jako např.: zámek Zbraslav (č. 14, str. 1), Kostel u Martina ve zdi (č. 15, str. 1), nebo sochy významných žen v pražských sadech (č. 18, str. 1). A konečně č. 15, str. 12 přináší článek o tovární čtvrti v Hloubětíně nazvaný *Veselé odpoledne v pražské továrně*.

Netradičními cykly I. ročníku časopisu byly:

- *Sportovní kurs – sportovec Božetěch o ...* (jednalo se o humorné články věnované vybraným sportům, poprvé se článek z tohoto cyklu objevil v č. 7, kde bylo popsáno, jak nejlépe začít s tenisem, následovaly články v č. 8 – 10, věnované fotbalu – jeho historii a fotbalovým začátkům, opět v humorném tónu, č. 17 - Sportovec Božetěch přednáší o sportech řečených letních),
- články o vaření, nazvané *Červen v kuchyni, Červenec v kuchyni a Trochu historie v srpnové kuchyni* (autor Dobromila M. W., podtitul článku zněl „něco pro naše hospodyňky i pro mlsné jazyčky domácích pánů“, články pojednávaly zejména o tom, jaká sezónní zelenina a ovoce by neměla chybět v červnové, červencové a srpnové kuchyni, č. 10 – červen, 13 – červenec, 15 - srpen),
- cyklus sportovních článků, obsahujících vše, co je nutné vědět o tom kterém sportu se zvláštním zřetelem na pravidla her a rozměry hřišť, články byly podepsané opět pouze písmenem h., poprvé se toto téma objevuje v č. 13 na str. 14 se zaměřením na pokyny pro ty, kteří se chtějí naučit plavat (na rozdíl od cyklu Sportovní kurs se v tomto případě jedná o seriózní informace), dále pak v č. 14, str. 12, kde jsou představeny 4 hlavní plavecké styly, č. 15, str. 12 – informace o skoku do vody a záchraně tonoucích, č. 16, str. 12 – volejbal, č. 17, str. 14 - americký pasák/playgroundball/malý pasák (pravděpodobně dnešní softball).

4.2.3 Inzerce

Inzerce se v I. ročníku časopisu objevuje jak v textu (menší inzeráty), tak na speciálních stranách, obsah je samozřejmě nejrůznější (upoutávky na uváděné filmy, reklama na rozhlasové přijímače Philips nebo nakladatelství Sfinx, vydávající nově oblíbené tituly aj.).

4.2.4 Shrnutí

Celkově je obsah I. ročníku časopisu velice pestrý. Snaha obsáhnout co možná nejširší okruh témat a informovat o co možná nejvíce událostech z časopisu, alespoň pro tento ročník, činí i přes výskyt odborných úvah a článků z oblasti kultury, jejichž zastoupení je však v porovnání s následujícími rozebíranými ročníky okrajové, spíše zábavný titul a obohacený kulturní přehled. Obsahové složení (odborné články, oddechové články, informace o kulturně-společenských akcích, sport atd.) současně naznačuje, že redakce prvního ročníku časopisu *Praha v týdnu* teprve hledala konkrétní skupinu adresátů, jimž bude časopis určen, a pokoušela se zpočátku oslovit co nejširší publikum.

**Tabulka č. 5: Přehled titulních stran I. ročníku časopisu
(1940, č. 9, 26 a 33 daného ročníku chyběla)**

Číslo	Popis	Autor fotografie
1	fotografie dirigenta a skladatele Prof. Jaroslava Maliny	Foto Typ, archiv Záduha
2	fotografie vorů na Vltavě	Archiv Ministerstva obchodu
3	fotografie z filmu <i>Láska mateřská</i>	Foto Lucernafilm, archiv PVT
4	fotografie M. Burešové a V. Šmerala v <i>Nezvalově Manon Lescaut</i>	Foto i archiv divadlo D 40
5	fotografie Joan Crawfordové	Foto i archiv MGM
6	fotografie Prof. Václava Kalicha, šéfa opery Národního divadla (u příležitosti zakončení Českého hudebního máje)	Foto a archiv ND
7	fotografie z filmu <i>Muzikantská Liduška</i>	Foto a archiv Lloydfilm
8	fotografie herečky M. Burešové v roli M. Lescaut	Foto a archiv divadlo D 40
10	fotografie herečky R. Naskové ve filmu <i>Konečně sami</i>	Foto Nationalfilm, archiv PVT
11	fotografie zpěvačky Š. Petrové v <i>Careviči</i>	Bez uvedení autora

12	fotografie pěvkyně Míly Kočové v opeře Lazebník Sevillský	Foto Heinrich, archiv PVT
13	fotografie tenoristy Miloslava Jeníka	Foto Esta, archiv ND
14	fotografie L. Baarové a J. Dohnala ve filmu Artur a Leontýna	Foto i archiv Nationalfilm
15	fotografie Alenky Kašové, nejmladší představitelky Kmochovy dcerušky z filmu To byl český muzikant	Foto Ströminger, archiv PVT
16	fotografie herce Vladimíra Šmerala ve hře Krysař	Foto Lukas, archiv PVT
17	fotografie baletního mistra a choreografa ND J. Jenčíka, který nacvičil Dvořákovy Slovánské tance	Fotoslužba ND, archiv PVT
18	fotografie sólového tanečníka Moderního divadla F. Häuslera	Foto Mráz, archiv PVT
19	fotografie staré a nové fasády Prozatímního divadla	Foto Javůrková, archiv PVT
20	fotografie A. Mandlové a O. Korbelaře ve filmu Pacientka doktora Hegla	Bez uvedení autora
21	fotografie z filmu Baron Prášil	Foto a archiv Ufafilm
22	fotografie herečky Jiřiny Šejbalové ve hře Dáma skřítek	Bez uvedení autora
23	3 fotografie z lidové hry v krojích Čechy krásné Čechy mé (divadlo Unitarie)	Bez uvedení autora
24	fotografie hudebních klaunů Cavallini Kuckartz Trio, vystupujících v největším pražském grand-varieté Drahoňovský	Bez uvedení autora
25	fotografie Jaminy a Louise, mondénní taneční dvojice	Foto Ströminger
27	fotografie hudebního souboru Šramotovy kavárny Na Příkopě Svěráz	Foto Esta, archiv PVT
28	fotografie hudebního skladatele a populárního dirigenta Dolfi Langera	Bez uvedení autora
29	fotografie R. A. Dvorského	Foto Husička, Zlín, archiv PVT
30	fotografie Oldřicha Nového a Věry Zemanové z hudební veselohry Muži nestárnou v Novém divadle Oldřicha Nového	Foto Drbohlav, archiv PVT
31	fotografie Eman Fiala a Lišáci	Foto Kadeřábek Vinohrady, archiv PVT
32	fotografie herečky Jindry Tatouškové ve hře Vesnice zpívá	Bez udání autora
34	fotografie pohled na zasněžené město	Archiv PVT
35	fotografie sólové tanečnice ND Zdenky Zabylové	Bez udání autora
36	fotografie Vánoce 1940	Amat. Foto F. Pavlík, Praha, archiv PVT

Zdroj: *Praha v týdnu*, ročníky I – V.

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst snahu redakce o pestrost při výběru výjevu na titulní stranu časopisu, v poměrně shodném počtu je zde zastoupen svět hudební, filmový i divadelní. Rozdělíme-li si jednotlivé titulní strany do kategorií hudba, film, divadlo (činohra) a tanec, pak je poměr zastoupení 11: 10: 6: 4, celkem 3x se na titulní straně objevuje pohled na hlavní město Prahu. Převážná většina titulních

stránek je zaplněna fotografiemi českých umělců, děl, případně fotografiemi Prahy (celkem 29 českých motivů: 5 zahraničním – německým, italským a americkým).

Tabulka č. 6: Přehled rozhovorů I. ročníku časopisu (1940)

č. 1, str. 8 - rozhovor s autorem hry Karel IV. S. Lomem + str. 10 – rozhovor s herečkou Natašou Gollovou
č. 2, str. 6 - rozhovor s Ljubou Hermanovou
č. 3, str. 5 - rozhovor s J. Frejkou, režisérem hry Škola pomluv + str. 8 – rozhovor se členem opery ND Z. Otavou
č. 5, str. 8 - rozhovor s E. F. Burianem, režisérem divadla D40
č. 6, str. 5 - rozhovor s operním pěvcem Josefem Vojtou
č. 6, str. 9 – Otomar Korbelář, člen činohry Městských divadel pražských píše PVT (odpovědi na otázky listu, téma – co bude nebo by chtěl hrát, názor na film, koníčky)
č. 7, str. 11 – rozhovor s hercem V. Šmeralem, představitelem rytíře des Grieux v Manon Lescaut
č. 8, str. 2 - rozhovor s režisérem A. Podhorským o hře M. A. Šimáčka Jiný vzduch, kterou studuje ND
č. 10, str. 3 – 4 - Na návštěvě u paní Růženy Naskové, členky ND v Praze (rozhovor s herečkou)
č. 11, str. 13 - rozhovor s hercem R. Hrušínským
č. 14, str. 4 – Skřivánčí hlas – povídání s rozhlasovou umělkyní Lídou Otáhalovou
č. 15, str. 4 – rozhovor s J. V. Rosůlkem, autorem lehčí četby
č. 16, str. 4 – Vyznání Vladimíra Šmerala - rozhovor s hercem o divadle
č. 17, str. 2 – Mluvil jsem s baletním mistrem J. Jenčíkem
č. 20, str. 1 - rozhovor s vrchním režisérem ND Karlem Dostálem
č. 22, str. 1 – rozhovor s dramaturgem národní činohry Františkem Götzem
č. 24, str. 1 – rozhovor s uměleckým šéfem D 41 E. F. Burianem
č. 27, str. 1 - rozhovor s rozhlasovým dramaturgem a referentem slovesného odboru Ph. Dr. Vladimírem Millerem
č. 31, str. 1 – rozhovor s režisérem divadla d 41 (divadlo pro mládež) Václavem Vaňátkem
č. 32, str. 1 - Jarmila Glazarová hovoří o své nové knize Chudá přadlena
č. 34 - rozhovor s básníkem a spisovatelem Václavem Krškou
č. 35, str. 1 – 2 - z rozhovoru šéfa činohry ND Dr. Jana Bora a dramatika Viléma Wenera s novináři o nové Wenerově komedii Červený mlýn

Zdroj: *Praha v týdnu*, ročníky I – V.

V rozhovorech je patrné upřednostnění divadelního světa před jinými tématy, herci V. Šmeralovi byl dán prostor hned dvakrát.

4.3 1942 – III. ročník

4.3.1 Kulturně-společenský obsah III. ročníku a jeho srovnání s ročníkem I.

Do vydání prvního čísla III. ročníku časopisu prošla *Praha v týdnu* několika změnami na vedoucích redakčních postech, jiná je tedy i koncepce časopisu. Asi nejzásadnější proměnou je fakt, že klasický souhrnný programový přehled již není páteří obsahu. Ten sice, jak můžeme vidět v kapitole Rubriky, témata, zpočátku pod názvem Praha v týdnu informuje, resp. Informace do kapsy vychází (přináší přehled koncertů, chrámové hudby, výstav, sportovních akcí a programu rozhlasu pro daný týden, dále je samostatně zveřejňován program biografů pro daný týden, přehled pražských kaváren, hotelů a vináren, program divadel nebo přehled chystaných akcí KČT), nicméně počínaje číslem 22/1942 pro III. ročník definitivně mizí ze stránek časopisu.

Další změnou ve III. ročníku je v porovnání s I. ročníkem výskyt většího počtu klasických recenzí, ať už odehraných koncertů nebo divadelních představení, z nichž některé (zejména ke konci r. 1942) se nebojí i skutečně kritizovat (např. v č. 36, str. 4 – 6 – negativní kritika knihy o dramatu a otázkách dramaturgie Drama i jeho svět, autor J. Pokorný; č. 38, str. 9 - negativní kritika představení Husy na provázku, hry Větrník, autor rn).

Oproti I. ročníku se časopis naopak méně zabývá informacemi o konkrétních divadelních hrách a filmech (tato dvě stěžejní témata I. ročníku již nejsou zastoupena samostatnou rubrikou, podobně jako neexistuje rubrika Hudba nebo Výtvarnictví), méně krátkými aktualitami a střípkovitými senzacemi z této oblasti, tyto jsou převážně soustředěny do nových rubrik Kulturní záznamy (stručné informace např. o uváděných divadelních hrách nebo chystaných koncertech), Co se děje (zajímavosti ze světa kultury, např. česká světová zpěvačka Zdeňka Ziková navštívila Prahu, kde bude měsíc účinkovat atp.) nebo Kaleidoskop týdne (od č. 11/1942, zaznamenával snahu autora představit ve zkratce nejvýznačnější kulturní počiny týdne jako např. představení Prodaná nevěsta v divadle Uranii, koncert Zorky Dolci-Sladké, výstava obrazů J. Krejčího). V celém III. ročníku pak najdeme pouhé 2 rozhovory s osobnostmi ze světa kultury, a sice s režisérem A. Klimšem o jeho zkušenostech s dramatizací básnické sbírky Kytice (č. 1, str. 7) a hudebníkem O. Paříkem (č. 4, str. 6).

Základním stavebním kamenem obsahu III. ročníku jsou spíše serióznější a odbornější články z oblasti kultury a nejrůznější úvahy, mnohdy delšího rozsahu (až 3 strany, někdy byl článek rozdělen do více čísel). Jednotlivým tématům, jako jsou hudba, výtvarnictví, divadlo a film je v tomto případě věnována téměř shodná pozornost. Z oblasti hudby bychom tak mohli uvést např. článek J. Raka *Otázky současného hudebního života*, ve kterém autor zmiňuje trend zvyšování počtu absolventů hudebních škol, vydávání starších hudebních počinů, ale také uvádí, že Praha nemá akusticky dokonalý koncertní sál pro větší koncerty (č. 20, str. 2) nebo článek stejného autora o hudebně-teoretické literatuře (č. 24, str. 10). Film zastupovaly takové články jako např. čl. *Na metrech nezáleží* autora O. Kautského, který se zabýval krátkým filmem (č. 11, str. 6 – 7), článek A. F. Šulce *Hledáme filmové umění*, který se objevil na pokračování v číslech 16, 17 a 18, článek J. Weniga *Kamera na vzduchu* o natáčení v exteriérech (č. 26 – 27, str. 4 – 7) a *Mladá žena v německém filmu*, představující mladé německé herečky H. Hatheyrovou a B. Horneyovou (č. 3, str. 8) nebo článek Jiřího Hrbase alias M. Havla *Literatura a film u O. Vávry*, zabývající se základními rysy Vávrovy filmové tvorby u příležitosti uvedení jeho posledního filmu *Přijdu hned do kin* (č. 52, str. 3). Z oblasti divadla mohou jako příklady uvést článek J. Pecháčka *Dramatický prostor* o vztahu filmu a divadla a řevnivosti mezi těmito dvěma formami kultury (č. 12, str. 8), článek J. Pokorného, zamýšlející se nad tím, že v Praze v poslední době vyrostlo mnoho nových divadel, jejichž představení jsou většinou zaplněná, autor si však klade otázku, zda jsou také všechna kvalitní (č. 20, str. 1 – 2, Jaroslav Pokorný byl však aktivní napříč celým III. ročníkem, kam přispěl celkem 18x, vedle odborných úvah s divadelní tematikou se jeho články zabývaly také dalšími oblastmi, které se ve svém životě věnoval, a tou bylo překladatelství), článek J. Pixy *Ochotnické hemžení* o ochotnickém divadle (č. 25, str. 6 + 16), článek L. Drůbka *Z vývoje německého dramatu* (o naturalistickém dramatu, č. 34 – 35, za titulní stranou + str. 7 a 8), nebo článek berlínského dopisovatele M. Vielmanna *Od Shakespeara přes Grillparzera k Hamounovi*, pojednávající o berlínské divadelní scéně (č. 37, str. 1 – 3). Výjimkou však nejsou ani takové úvahy, jako např. v č. 5, str. 1 – 3, úvaha F. Soldana nazvaná *Proč nečíst literární brak*. Autor zde nejprve definuje brak jako špatné knihy a sešitové krváky s barevnou obálkou, které jsou hojně rozšířené, a uvádí důvody, které čtenáře vedou k jeho koupi – je to zejména jejich nízká cena, současně se jedná o jednoduchou a pohodlnou zábavu. Autor dále kritizuje zejména intelektuální

úpadek čtenářů, kteří při četbě braku přestávají myslet a marní čas, který mohli věnovat skutečnému umění.

V rámci jednotlivých čísel se objevují cca 2 strany věnované čistě fotografii některé z významných osobností českého i zahraničního kulturního života (např. č. 7, str. 8 – 9 – mozaika fotografií vídeňského herce a režiséra Willyho Forsta u příležitosti jeho návštěvy v Praze; č. 12, str. 9 - fotografie dirigenta Rafaela Kubelka; č. 39, str. 5 - fotografie mistrovského baletního páru E. Patočkové a J. Bergena a další), případně ukázkám z výtvarných děl (č. 6, str. 5 – 6 - ukázky z díla malíře A. Zeyera; č. 9, str. 3 - ukázky z díla malíře V. Sychra -portréty žen; č. 15, str. 7 – 8 - obrazy Františka Tichého aj.) nebo uměleckým fotografiím (č. 6, str. 8 - fotografie K. Ludwiga Ruka - obnažené ňadro s rukou). Poměrně častou součástí obsahu jsou verše (č. 6, str. 9 - báseň M. Hlávky Vidění ženy; č. 9, str. 5 – část strany Shakespearův Sonet; č. 42, str. 3 - verše R. M. Rilke, z Knihy rozjímání, přeložil Jindřich Beránek aj.) a anekdoty (i kreslené, např. č. 9 - 13, str. 11; č. 16, str. 13; č. 18, str. 13; č. 28 – 29, str. 13, č. 30 – 31, str. 15, anekdoty nepolitického rázu, většinou na téma muži-ženy, manželství, umění, ze života, autoři kreseb Marc Aurelio, Lustige Blätter, J. Seydl).

III. ročník časopisu představil také nové rubriky, jako Z malířských ateliérů (nepravidelná, zajímavosti z oblasti malířství), Páté přes deváté o Praze (různé zajímavosti týkající se hlavního města) nebo Taneční slovník, vysvětlující výrazy z této oblasti (více informací v kapitole Rubriky, témata).

Naopak z předchozího ročníku pokračuje seriál článků, ve kterých jsou čtenářům představovány významné pražské ulice a náměstí, jejich historie a historie jednotlivých významných budov, které se na místech nacházejí, v průběhu III. ročníku se tak čtenáři mohli projít např. Karlovou ulicí (č. 11 a 12 ke konci časopisu), Kaprovou ulicí (č. 13, str. 15 – 17), Myslíkovou ulicí (č. 15, str. 14 – 17) nebo se dozvědět více o Karlově náměstí (č. 18, str. 14 – 18). Stejně jako v ročnících I a II vychází také ve III. ročníku přehled vydávaných knih.

Po vzoru I. ročníku se i v roce 1942 objevují v časopisu Praha v týdnu články o pražských historických památkách (č. 5, str. 14 – 15 - článek B. Mázela o historii a sbírkách Muzea hl.m. Prahy, dvojčíslo 26 – 27, str. 3 - článek S. Talaváni o Městském

muzeu Na Poříčí), v hojném počtu pak jsou opět zastoupeny články, představující významné žijící i již nežijící kulturní osobnosti, jejich život a dílo (v průběhu III. ročníku se tak čtenář mohl seznámit např. s hercem a režisérem F. Hartem, představitelem nové hudební generace a žákem prof. V. Talicha dirigentem Václavem Karlíkem, tvůrcem české národní hymny F. Kroupou, pěvkyní Rositou Serrano, primabalerínami Mirou Figarovou a Zorou Šemberovou, malířkou Miladou Špálovou, hercem a režisérem T. Lingenem a mnohými dalšími). Do časopisu byly vedle článku M. Vielmanna (zmíněn výše) rovněž zařazeny články dvou dalších německých autorů – berlínských dopisovatelů A. Boehma (články o připravovaných německých filmech) a H. Schündlera (reportáž z filmu *Wir machen Musik*). Za zmínku také jistě stojí cyklus článků o japonském umění (č. 19 a 20), článek E. Charváta *Nejmenší grafika* o uměleckém pohledu na české poštovní známky (č. 28 – 29, str. 9) nebo článek *Veselé čtvrthodinky v železničních dílnách* o ušlechtilé zábavě dělníků – literární soutěže, divadelní představení, koncerty, výstavy, půjčovny knih - v době poledních přestávek, obohacený o fotky z akcí (č. 52, str. 4 – 5).

Čísla 11, 12, 13, 15 a 17 jsou pak svědky jedinečné názorové výměny, kterou rozpoutal článek nazvaný *Čtenář píše nakladateli* (č. 11, str. 2, pokračování v č. 12 a 13). Ten reaguje na knihu *Nakladatel píše synovi*, kde jsou prezentovány názory nakladatelů na knihy a čtenáře, kritizuje 15 různých vydání *Babičky* v r. 1940 s tím, že stačilo jedno, upřesňuje úlohu nakladatelů jako zprostředkovatelskou, nikoli tvůrčí a prezentuje názor, že dobrá kniha dělá nakladatele, nikoli nakladatel dobrou knihu. Článek není podepsán. Č. 15 a 17 pak přinášejí reakci v podobě článku *Kritik psal nakladateli* V. Poláčka, který kritizuje názory autora původního článku Dr. Soldana (a odtajňuje tak jeho totožnost) a zdůrazňuje, že tento není v reálu čtenářem, ale kritikem z povolání. A je to znovu č. 17, které současně přináší reakci Dr. Fedora Soldana na články V. Poláčka v podobě článku *Kritik nepsal panu Poláčkovi*, ve kterém odmítá Poláčkova obvinění s tím, že kritik je také čtenářem, a distancuje se od něj.

Na rozdíl od I. ročníku se v ročníku III. neobjevuje tolik článků na témata mimo svět kultury, přesto najdeme příklady jako třeba článek o městě Rakovníku (historie, místní průmysl) P. Donáta (č. 20, str. 14 – 17) nebo Jičíně (č. 30 – 31, str. 16 – 21), č. 46 pak přineslo pro rozptýlení čtenářů test *Znáte dobře Prahu?*.

4.3.2 Autoři článků

Pokud bych se měla zmínit o nejvýraznějších autorech jednotlivých článků III. ročníku, začala bych Jaroslavem Hlaváčkem, který se angažoval zejména v oblasti výtvarnictví a v č. 2, str. 4 – 5 představil dílo malířů F. Grosse a F. Hudečka, v č. 4 pak na straně 5 popsal, jak vhodně zahájit výstavu a jednotlivé fáze vernisáže. V č. 10 na str. 8 – 9 byl otištěn jeho článek věnovaný osobě malíře V. Hejny. Stejný autor se dále věnoval např. soutěži na novou inscenaci Rusalky, která byla vypsána u příležitosti Dvořákova jubilejního roku (1941) a v č. 4 hodnotil návrh Josefa Saala nebo zveřejnil svůj článek o herečce Lídě Matouškové (č. 5, str. 8 – 9). Hlaváček je také podepsán pod úvahou, nazvanou *Jedovatá slova*, kde silně kritizuje zábavu a aktivity „nudících se žen a dívek“ jako např. dámské kroužky (č. 10, str. 7). Dalším z autorů, věnujících se tématu výstavnictví byl J. Kotalík, jehož pozornost se stejně jako v případě Hlaváčka zaměřovala na domácí umělce. V jeho člancích tak najdeme informace o ilustrační práci Vlastimila Rady na Nerudových Povídkách malostranských (č. 18, str. 3), o díle malíře Kamila Lhotáka (č. 18, str. 6 + 10), akvarelech Lva Šimáčka (č. 21, str. 6) či práci malíře F. Grosse (č. 43). Spíše kratšími články z nejrůznějších oblastí se ve III. ročníku časopisu prezentoval Rudolf Štechmiller, od č. 6 do dvojčísla 32 – 33 odpovědný redaktor listu. Výjimku tvořil jeho článek o Paganinim nazvaný *Ďábelský houslista a Praha* (č. 7, str. 1 – 3), úvaha na téma Praha – Řím severu (č. 8, str. 3) či článek o vynálezu fotografie (vše str. 6). Zajímavým tématem se Rudolf Štechmiller zabývá v č. 10, str. 1 – 2, kde vyšel jeho článek nazvaný *Don Juan, jaký byl*. Ten rozebíral mýtus Dona Juana jako specifického typu muže – svůdníka a představoval životy dvou reálných Donů Juanů. Jedním dle článku byl Don Juan de Tenorio, kastilský admirál žijící ve 14. století, druhým pak Don Juan de Mañara, žijící ve století 17. Převážně divadlem se zabýval Jaroslav Holman, sérii odborných úvah zveřejnil hudební a filmový kritik, dramaturg a publicista Vladimír Bor. V č. 8, str. 12 se tak ve článku *Kulturní krise dneška* zabývá současnou situací na poli kultury, v č. 12, str. 10 operním obecnstvím, jeho chováním, zájmy apod. Do III. ročníku časopisu samozřejmě nepřispívali pouze tyto autoři, naopak, autorský okruh Prahy v týdnu byl v průběhu celé existence časopisu poměrně široký (do III. ročníku přispělo celkem 30 různých autorů, kteří svůj článek podepsali jménem či pseudonymem), výše uvedení představitelé však patřili k pravidelným zástupcům. Mezi autory článků najdeme mnohdy také samotné umělce, vyjadřující se k tématu, které korespondovalo s jejich profesí. V č. 42, str. 2 si tak např. v článku českého herce, tanečníka a choreografa Josefa „Joea“

Jenčíka⁶⁶ nazvaném *Tanečnice a jejich nehody u divadla* můžeme přeciť, jaká neštěstí mohou taneční umělce během sezóny potkat.

4.3.3 Redakce v kontaktu se čtenáři, inzerce

Celkem 6x se na čtenáře ve III. ročníku obrátila redakce listu – v číslech 2 a 3 s propagací listu („...*Pražanům doposud chyběl místní časopis, obvyklý a běžný ve všech velkých městech, navíc s dobrým kulturním přehledem, Praha v týdnu by chtěla být takovým časopisem...*“), při čemž čtenáři měli být motivováni k předplacení časopisu vyhlášením speciální soutěže, kdy každý 50. předplatitel získal fotografii některého z význačných činitelů pražského uměleckého života s podpisem. V č. 9 se redakce vyjadřovala k nové ceně týdeníku, jejíž zvýšení bylo vysvětleno snahou o zlepšení obsahu i grafického zpracování časopisu a rozšířením jeho fotografické části. Další vstup proběhl v č. 10, kde redakce pod titulkem *Milé dopisy z dálky* představila dopis pana Leo Lindena z Německa, ve kterém uvádí, jak se s časopisem seznámil při své návštěvě Prahy a následně se rozhodl jej odebírat pravidelně, ačkoli mu příliš nerozumí. V č. 20 redakce otiskla upozornění, aby kulturní podnikatelé dodávaly programové přehledy časopisu včas, jinak je nebude možno otisknout a konečně ve dvojčísle 26 – 27 upozornila na to, že v letních měsících časopis vyjde čtrnáctidenně.

Inzerce ve III. ročníku *Prahy v týdnu* již není součástí textu (na rozdíl od I. ročníku), je jí vyhrazena zpravidla poslední strana.⁶⁷ Obsah je opět nejrůznější, od prášku do pečiv Moudrá hlava, přes šampón Elida a auto Škoda po přípravek Otana – zubů ochrana.

4.3.4 Propaganda

Jednou z nejzásadnějších obsahových změn, kterou se III. ročník odlišoval od ročníku I. byla míra, s jakou se do obsahu vesměs kulturního časopisu promítala aktuální politická situace v zemi i ve světě. Zatímco čtenáři I. ročníku časopisu Praha v týdnu mohli při čtení

66 Jenčík, Joe (vlastním jménem Josef Jenčík, 1893 – 1945), český tanečník, choreograf a herec, podílel se na choreografii více než 70 českých filmů (např. Pudr a benzin), dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Joe_Jen%C4%8D%C3%ADk, poslední aktualizace 13. 4. 2008.

67 K tomuto Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, tisková porada ze dne 21. 11. 1941, kde Wolfgang Wolfram von Wolmar oznámil jako zatím důvěrnou informaci chystanou změnu inzertní části listů, kdy mělo dojít ke zmenšení jednotlivých inzerátů s možností navýšení jejich ceny a současně k jejich odstranění z textu, který již dále nebudou moci oddělovat, do speciálních rubrik.

listu téměř zapomenout na to, že se jejich země nachází uprostřed největšího válečného konfliktu v dějinách (koneckonců k tomu ani nebyl důvod, jak bylo již naznačeno, v případě Prahy v týdnu se jednalo o nevynikající regionální kulturní periodikum), obsah III. ročníku je již protnut nejrůznějšími propagandistickými vsuvkami a jsou reflektovány i události politického rázu. K tomu přispělo především působení Reinharda Heydricha ve funkci zastupujícího říšského protektora a s tím související utužení situace v oblasti tisku, zejména poté, co tuto dostal na starosti Emanuel Moravec, a atentát R. Heydricha v květnu 1942 s jeho následnou smrtí. Nejedná se ovšem o klasický politický obsah jako např. u deníků, úryvky z této oblasti jsou v porovnání s kulturním obsahem časopisu v menšině a ze stylu jejich uvádění je, dle mého již prezentovaného názoru spíše patrné, že redakce musela podobné příspěvky zařazovat než aby se jednalo o zveřejnění na základě názorového přesvědčení jejich členů (popisky k fotografiím uvádí pouze fakta typu prezident Hácha se dožívá 70. let, bez jakéhokoli doprovodného slova některého ze členů redakce, ti se ostatně samostatně k politické situaci v rámci časopisu vůbec nevyjadřují, úryvky z politických projevů a děl vysokých politických představitelů jsou otiskovány bez úvodníků, nejrůznější propagandistická hesla jsou zveřejňována pouze v souladu s aktuálními nařízeními v oblasti tisku, proněmecká slova jsou z většiny přebírána od předních představitelů českých kolaborujících novinářů mimo okruh pravidelných přispěvatelů časopisu *Praha v týdnu*). Do obsahu časopisu se také vyjma upozornění, že dle úředního nařízení jsou z možnosti odběru jakéhokoli časopisu vyloučeni i všichni židovští míšenci a jejich podnájemníci (č. 20/1942) aktivně nepromítá židovská otázka.

První vlašťovkou v tomto směru tedy bylo oznámení Odevzdávejte zimní potřeby pro říšskou brannou moc v č. 2 časopisu. Následovala již zmíněná informace o výstavě *Sovětský ráj*, zveřejněná v rubrice Kulturní záznamy v č. 10. V čísle 11 se pak objevuje oslavné slovo Viléma Nejedlého ke třetímu výročí zřízení Protektorátu Čechy a Morava, ve kterém autor kladně hodnotí dosavadní vývoj, vznik protektorátu a zdůrazňuje skutečnost, že vše funguje ještě lépe než dřív – aplikováno konkrétně na oblast kultury to znamená, že se dobře prodávají knihy, obrazy, umělci si nemohou stěžovat. Nejedlý dále kladně hodnotí řešení židovské otázky a dodává, že říše je i říší Čechů, kteří mohou mít tolik práv, kolik si zaslouží, ale musí poctivě pracovat pro dobro celku. Významných výročí, jako např. zřízení protektorátu či narozenin Vůdce, eventuelně prezidenta Háchy, bylo vzpomenueno na předních stránkách Prahy v týdnu jak slovem, tak většinou speciální fotografickou přílohou. Č. 15 časopisu přineslo hned za titulní stranou výňatek z deníkových zápisků

Dr. Josepha Goebbelse z r. 1932, nazvaných *Vom Kaiserhof zur Reichskanzlei* (deníkové zápisky z roku 1932) spolu s výňatkem z předmluvy ministra E. Moravce k této knize. Stejně jako v předchozích letech, byla i v r. 1942 v jarním období vyhlášena sbírka ve prospěch Německého Červeného kříže, jejíž uspořádání muselo mít po vzoru z r. 1941 v tisku patřičnou propagaci⁶⁸, proto se v tomto období i na stránkách *Prahy v týdnu* objevují hesla jako např. MOŽNOST KLIDNÉ PRÁCE A SLUŠNÝCH VÝDĚLKŮ NÁS ZAVAZUJE, DAR VE PROSPĚCH NĚMECKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE JEST POVINNOSTÍ KAŽDÉHO Z NÁS (č. 20). Titulní strana č. 23 nesla fotografii R. Heydricha v černém rámu a informovala o jeho úmrtí v dopoledních hodinách dne 4. června na následky vražedného útoku ze dne 27. května. Tomuto tématu pak byly věnovány první 3 strany čísla, na kterých byl prezentován výňatek z řeči zastupujícího říšského protektora SS Oberstgruppenführera Daluge nad Heydrichovou rakví, výňatek z projevu ministra E. Moravce na manifestaci pražského obyvatelstva na Staroměstském náměstí 2. 6. 1942: „*Praha má z pozice hlavního města a kulturního centra ČR povinnost být vzorem pro ostatní, není proto možné, aby lidé vyjadřovali odpor proti Říši, vznášeli obvinění, že český národ má být germanizován, vyhlazen – špatné může přijít jedině tehdy, budeme-li věrolomní vůči Velkoněmecké říši*“, a fotografie Pražanů na manifestaci. Č. 24 přineslo slovo Dr. Emanuela Vajtauera, převzaté z Večerního Českého slova, nazvané *Gangsteři*, které kritizovalo Heydrichovi atentátníky a zpochybňovalo jejich hrdinský čin: „...*hrdinové by se nemohli po činu skrývat a nechat národ trpět, popravovat občany, vyhladit vesnici pro skrývání jejich stop. Měli jako japonští praví hrdinové, kteří v letadlech ukončí proti nepříteli dobrovolně svůj život pro vyšší vojenský cíl, zabít se ihned na místě atentátu. Takto jsou pachatelé zbabělci, kterým šlo jen o odměnu a je možné, že je Beneš vyhrabal mezi chicagskými gangstery...*“. Č. 25 převzalo z *Völkischer Beobachter* kritiku Beneše a českých intelektuálů (konkrétní autor není uveden, článek je podepsán *Völkischer Beobachter* na adresu českých intelektuálů, zmíněn je pouze Beneš, a to jen v úvodu článku, dále jsou jako novodobí nepřátelé Říše označeni židé a Američané, článek nazván *Kdo s mečem zachází, mečem schází*, intelektuálové obecně definováni jako polovzdělanci a pouzí podněcovatelé spiknutí), konstatující, že český národ žije již po tisíc

⁶⁸ K tomuto Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpinová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003, tisková porada ze dne 20. 6. 1941 (str. 360 + 361), C. Melč: „*Dne 25. června bude zahájena sbírka ve prospěch Německého Červeného kříže. Pořádá ji vláda. Loňská sbírka skončila velikým úspěchem. Letos ať je její úspěch ještě větší. Výzva bude uveřejněna v neděli 22. června na první stránce ve velmi výrazné úpravě. Redakce dostanou devět stran hesel. Dávejte do listu denně jedno až tři hesla. V den zahájení sbírky dne 25. června věnujte sbírce zvláštní úvodník. Sbírkou potrvá do 31. července. K propagaci přispějí též tisk týdenní a venkovský a rozhlas, též biografy*“.

let v rámci Svaté říše římské národa německého pod její ochranou, zatímco dvojčíslo 26 – 27 přineslo slovo Dr. Josefa Doležala z Lidových listů na téma česká kultura a co ji ovlivňuje (autor zde kritizuje původní kapitalistický, židovský, západoevropský a severoamerický vliv na kulturu a vyzdvihuje současný vliv německý). Od č. 36 se pak v listu za titulní stranou pravidelně objevují nejrůznější propagandistické kresby - karikatury z *Das Reich*. Č. 36 a 40 obsahují rovněž články F. Smrčka o významu vzdělávání české mládeže jako budoucí naděje národa v proněmeckém duchu, vyzdvihující zejména úlohu Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě v tomto procesu. A konečně č. 41 převzalo z listu Přítomnost článek jeho šéfredaktora E. Vajtauera nazvaný *Průkopník Lažnovský*, kterým Vajtauer vyjadřuje poctu svému aktivistickému kolegovi K. Lažnovskému u příležitosti 1. výročí jeho úmrtí (celkově se ve všech ročnících Prahy v týdnu objevuje 8 přebraných článků, z toho 4 výše uvedené představují kolaborantské výplody českých aktivistických novinářů, v jednom případě jde o článek informující o prohlášení protektorátní vlády ve věci totálního nasazení českých umělců – viz níže, dále se jedná o článek o hraběti Zeppelinovi u příležitosti výročí jeho smrti, převzatý z *Prager Wochenschau* č. 11/1942, úvahu o hudbě, převzatou z *Krakauer Zeitung* č. 23/1942 a článek o délce kulturního filmu autora F. Čiháka, převzatý z *Filmového kurýra* č. 28/1944, v č. 18/1940 se naopak objevuje upozornění redakce *Prahy v týdnu*, že se objevují v novinách zprávy evidentně převzaté z časopisu a redakce tak prosí o uvádění odkazů na zdroj).

**Tabulka č. 7: Přehled titulních stran III. ročníku časopisu
(1942, č. 14 a 34 – 35 daného ročníku chyběla)**

Číslo	Popis	Autor
1	fotografie baletky, výjev nazván Před výstupem	Karel Ludwig
2	fotografie operní pěvkyně Oty Horákové v roli Jenůfy (portrét)	Karel Ludwig
3	fotografie herečky Marie Glázrové (portrét)	Karel Ludwig
4	fotografie busty Boženy Němcové	B. Makovský
5	fotografie basisty ze zkoušky koncertu České filharmonie ve Smetanově síni	Zdeněk Tmej Miloš Sádlo
6	fotografie herečky Fedory Barbieri ze hry La Cenerentolla (Popelka)	Zdeněk Tmej
7	fotografie herečky Zorky Janů (portrét)	Karel Ludwig
8	fotografie pěvkyně Rosity Serrano	Zdeněk Tmej, archiv Ultrapron
9	obraz Vladimíra Sychry	Foto Illek a Paul, archiv PVT
10	fotografie herečky Blanky Waleské (portrét)	Karel Ludwig
11	fotografie baletek	Karel Ludwig
12	fotografie herečky Marie Burešové (portrét)	Karel Ludwig
13	Velikonoce	Karel Ludwig
15	fotografie herečky Margit Symo	Foto Klagemann, Tobis
16	fotografie herečky Stanislavy Štrobachové (portrét)	Karel Ludwig
17	fotografie tanečnice Evy Vrchlické (portrét)	Karel Ludwig
18	fotografie herečky Naděždy Vladykové (portrét)	Karel Ludwig
19	fotografie herečky Jiřiny Šejbalové	Karel Ludwig
20	fotografie herečky Jarmily Holmanové (portrét)	Bez uvedení autora
21	fotografie členek českého pěveckého sboru při vystoupení ve Smetanově síni	Z. Tmej
22	fotografie Na slunci (opalující se žena)	Karel Ludwig
23	fotografie R. Heydricha v černém rámu s informací o jeho úmrtí v návaznosti na atentát, jenž na něj byl spáchán	Bez uvedení autora
24	obraz Rudolfa Kremličky	Foto Illek a Paul
25	fotografie německé herečky Susanne von Almassy ve hře Jindřich VI	Zdeněk Tmej
26 – 27	snímek k reportáži v listu Sluníčko zašlo za hory, dejte na kameru fáborny	Foto PVT – Propaganda Ludwig, Lloydfilm
28 - 29	fotografie herečky L. Matouškové (portrét)	Karel Ludwig

30 - 31	fotografie herečky Ilse Wernerové ve filmu Wir machen Musik	Foto PVT - Propaganda K. Ludwig, Terra- Pressedienst, Berlin
32 - 33	fotografie herce a režiséra Theo Lingena	Foto Wesel, Berlin - film
36	fotografie německé tanečnice a nové filmové hvězdičky Hansi Schündlerové (portrét)	Karel Ludwig
37	fotografie tanečníka Haralda Kreutzberga	Foto PVT – Propaganda Z. Tmej
38	fotografie barové tanečnice	Karel Ludwig
39	Profil	Karel Ludwig
40	fotografie režiséra filmu Velká přehrada Ing. J. A. Holmana (portrét)	Foto PVT. – Propaganda K. Ludwig, Lloydfilm
41	fotografie Anny Ondry v rozhovoru s režisérem Peterem Paulem Bauerem	Foto Prag-film, Rosegnal
42	fotografie baletky Vlasty Poddanské	Bez uvedení autora
43	Akt	Miroslav Hák
44	Půlnoční svět	Karel Ludwig
45	Fotografie N. Gollové ve filmu Okouzlená	Foto Rosegnal
46	Fotografie herečky Marie Vášové (portrét)	Karel Ludwig
47	Fotografie španělské tanečnice Manuely del Rio	J. Vlasák
48	Fotografie herečky Ilse Wernerové	Karel Ludwig, Terra – Pressedienst, Berlin
49	Fotografie herečky Jiřiny Štěpničkové v roli Královny Kristiny	Foto Balzar
50	Fotografie dirigenta Rafaela Kubelka	Foto Centropress
51	Hračka pod stromeček	H. M. Kučera
52	Fotografie Z. V. Olšovského a E. Šárkové v operetě Pagnini	H. M. Kučera

Zdroj: Praha v týdnu I – V.

Z tabulky vidíme, že v případě titulních stran byl ve III. ročníku časopisu věnovaný velký prostor zejména herečkám, časté jsou také umělecké fotografie. Díky hereckým portrétům přesáhla v případě titulních stran III. ročníku oblast divadla a filmu výrazně oblast hudby a tance (na rozdíl od ročníku I, kde jsou tyto vyvážené), ty byly zastoupeny pouze na 6, resp. 5 titulních stranách. 9 titulních stran nese uměleckou fotografii některého ze soudobých českých fotografů, 2 titulní strany představují soudobou malířskou českou scénu (ta se na titulní straně I. ročníku vůbec neobjevuje). Naopak podobně jako v případě I. ročníku vyšel i ve III. ročníku poměr zobrazených českých motivů a motivů zahraničních (německé, italské, chilské) – 32: 11.

4.4 1944 – V. ročník

4.4.1 Kulturně-společenský obsah V. ročníku a jeho srovnání s ročníky I. a III., autoři článků

Pátý a poslední ročník časopisu Praha v týdnu byl v porovnání s předchozími dvěma popisovanými ročníky znatelně omezen co do svého rozsahu. Zatímco ročníky I a III vycházely v průměru o 18 stranách, rozsah V. ročníku byl 8, resp. 10 stran ovšem s tím, že pokud se jednalo o delší verzi, byly prakticky poslední 3 strany věnovány pouze inzerci.

V případě V. ročníku bych nejprve ráda navázala na kapitolu Rubriky, témata a zmínila se o jeho pravidelném obsahu. Tím byla zejména rubrika O knihách, které mají co říci, přinášející čtenářům přehled recenzí vybraných děl, která se s každotýdenní pravidelností se objevovala hned za titulní stranou listu. Další pravidelnou rubrikou, tvořící nejvýraznější obsahovou náplň časopisu, byly Kulturní záběry Prahy v týdnu. Jednalo se o rozsáhlý soubor krátkých aktualit ze světa kultury, objevující se většinou na stranách 5 – 8, jednotlivé tematické sekce byly rozděleny podtitulky Divadlo, Hudba, Film, Různé, eventuálně Četli jsme (výběr právě vydaných děl), Provedení Pražskou hudbou, Vycházka do pražských výstav či Rozhlasová činohra. Informace byly doplněny fotografiemi kulturních osobností, ukázkami malířských děl nebo fotografiemi z divadelních her a filmů. V této rubrice byly také ponejvíce soustředěny zprávy o německé kultuře, jelikož tou se, stejně jako v případě předchozích ročníků, z valné většiny nezabývaly články odborné, tvořící další součást obsahu V. ročníku. V rámci V. ročníku vycházel rovněž Kulturní týdeník pro daný týden, zařazovaný vždy na poslední stranu časopisu, později na poslední stranu před inzertní přílohou. Jednalo se v porovnání s předchozími ročníky o velmi stručný kulturní přehled (o rozsahu cca půl strany), podávající informaci o aktuálním hudebním, divadelním (premiéry), filmovém (premiéry), či výstavním programu v Praze, jak je patrné z názvu, bylo upuštěno od původního členění na jednotlivé dny. Součástí přehledu byly také nejruznější další akce, nespádající do výše uvedených oblastí, jako např. vycházky KČT, recitační pásma nebo v č. 3/1944 upoutávka na filatelistický seminář.

Jak bylo již uvedeno, celým V. ročníkem prostupují články, spojené s osobou hudebního skladatele Bedřicha Smetany, a to sice v souvislosti se Smetanovým rokem.

V r. 1944 uplynulo totiž 120 let od jeho narození a současně 60 let od jeho úmrtí. Např. č. 6/1944, str. 4 přináší článek *Několik rysů Bedřicha Smetany*, zabývající se charakterem Smetanova díla, č.8/1944 přináší na str. 1 článek *Hudební kritik Bedřich Smetana* o hudebně kritické činnosti skladatele, jehož autorem byl Vladimír Bor, č. 16/1944 na str. 2 článek o muzeu Bedřicha Smetany, jehož autorem byl Jiří Dostál a č. 19/1944 na str. 1 článek *Bedřich Smetana – heslo a program*, autora Jiřího Dostála (ukázka z rukopisu notového záznamu Smetanovy *Prodané nevěsty*). Č. 21/1944 pak má veškeré delší články spojené s osobu tohoto českého hudebního skladatele (str. 1 - článek *Bilance dvou jubileí Smetanových*, autor Vladimír Šolín shrnuje smetanovské oslavy, str. 2 + 8– *Jak se našla pimprlová ouvertura*, autor Vladimír Bor o nalezení Smetanovy partitury ouvertury ke hře Doktor Causy, str. 3 – článek *Poslední zastavení Smetany – tvůrce* o jabkenické myslivně, kde Smetana dožil a tvořil svá poslední díla).

Pravidelnou součástí obsahu V. ročníku časopisu jsou rovněž stránky věnované veršům, zpravidla je jim věnována str. 4 obsahu, autoři byli nejrůznější, mj. zde tak nalezneme verše Františka Hrubína (např. č. 17, str. 4 - *Chvíli doma – chvíli venku*, říkadla pro městské děti) nebo Otto Gráfa (např. č. 28, str. 4 – *V červencovém slunci*). Objevuje se také zábavnější obsah, jako např. veselá přísloví v článku *Vtip v přísloví* autora Rudolfa Štehmilera (č. 20, str. 3) nebo veselé perličky ze života již nežijících slavných osobností *Sůl a pepř* stejného autora (č. 5, 7, 8, 12, 15, str. 4, perličky ze života Bacha, Brahmsa aj).

Na rozdíl od ročníků předchozích je v V. ročníku *Prahy v týdnu* v rámci delších, samostatných článků minimálně zastoupen film. Krátké aktuality z této oblasti přinášela v posledním ročníku časopisu již zmíněná rubrika *Kulturní záběry Prahy v týdnu*, premiéry stručně shrnul *Kulturní týdeník* pro daný týden, avšak celé stránky, věnované konkrétnímu filmu se objevily pouze výjimečně (č. 7, str. 3 - článek o filmu *Kluci na řece*, zveřejněný v souvislosti s chystanou premiérou filmu a obohacený fotografiemi z filmu; č. 31, str. 2 – 3 - dvoustrana věnovaná novým českým filmům *Počestné paní pardubické*, *Paklíč*, *Prstýnek*; č. 32, str. 2 – 3 + 8 - věnovány novým českým filmům *Děvucha z Beskyd*, *Rozina sebranec*). Objevuje se rovněž minimum filmových recenzí, nicméně např. autorovi, píšícím pod zkratkou –efs-⁶⁹ (autor většiny filmových článků V. ročníku) se v recenzi na

⁶⁹ Nezjištěno, zkratka není uvedena ve Slovníku pseudonymů v české a slovenské literatuře, vydaném Státním pedagogickým nakladatelstvím v Praze v r. 1973, který zpracoval J. Vopravil; dále ve Slovníku cizích slov, zkratek, novinářských šifer, pseudonymů a časopisů pro čtenáře novin, zpracovaným Karlem Taušem a vydaným v r. 1947, šifru nezná rovněž Národní filmový archiv v Praze.

film *Skalní plemeno* (č. 13, str. 1) podařilo vypíchnout to, čeho se většina z nás obává i při zakoušení dnešní masové filmové produkce (zejména pak americké): „...*Skalní plemeno bude pravděpodobně dlouho dobrým filmem, a kdyby v něm nebylo několik nedomyšlených rádob erotických scén, ještě po letech by stál za vidění...v závěru musím ještě pochválit, že film Skalní plemeno nekončí svatbou skaláka Petra Pangráce s učitelkou Pavlínou, a že v něm nejsou žádné nemanželské děti. To filmu jenom prospělo.*“ Překvapivým zjištěním je rovněž fakt, že v rámci V. ročníku časopisu se neobjevuje ani jeden rozhovor s významnou osobností, jak tomu hojně bylo zejména v ročníku I.

Za titulní stranou listu se v V. ročníku pravidelně objevovala tiráž, doplněná kromě již zmíněné rubriky O knihách, které mají co říci také fotografiemi významných osobností, případně fotografiemi z významných akcí (např. č. 20 - fotografie ze slavnostního představení Smetanovy opery *Dvě vdovy* v ND u příležitosti 60. výročí úmrtí umělce). Jednotlivé články pak byly v časopisu často doplňovány ukázkami vybraných malířských děl většinou soudobých domácích tvůrců.

První tři strany časopisu byly zpravidla věnovány samostatným článkům a odborným úvahám převážně z oblasti sochařství a výtvarnictví, hudby, filmu, divadla či literatury, výjimkou však nebyly ani jiná zajímavá témata, jako např. městské bydlení (článek *Jak bydlíme v Praze*, autor Oldřich Starý, č. 12, str. 3), veřejná městská doprava (článek *Dopravní síť v Praze*, autor Emanuel Hruška, č. 24, str. 3 + 8), kultura a NOÚZ (článek *Pro kulturu lidu*, autor Jaroslav Hlaváček, o příspěví Národní odborové ústředny ke zkulturnění obyvatel prostřednictvím rozdělování vstupenek v práci na různá představení, závodní přestávky s osvěžující zábavou přímo v podnicích apod., č. 24, str. 1), historie (článek *Osudy jedné pražské památky* o letohrádku královny Anny, autor Antonín Novotný, č. 18, str. 1; článek *Pod Mánesovou věžičkou*, autor Géza Včelička⁷⁰, o historii vybrané části Starého města, č. 25, str. 2 – 3 + 8; článek o pražské historii *Stará Praha* autora Zdeňka Wirtha, č. 9, str. 3 + 8; *Z jakých prostředků byla postavena Praha* autora Zdeňka Wirtha - otázka nákladů na výstavbu Prahy od X. do XIX. století + ukázky historických mincí, č. 29, str. 3), architektura (článek *Z čeho je Praha*, autor Pavel Janák, o materiálech, ze kterých byly postaveny pražské budovy, č. 26, str. 3; série článků *Pražské střechy*

⁷⁰ Včelička, Géza (1901 – 1966, vlastním jménem Antonín Eduard Včelička), český novinář, reportér, básník a prozaik, organizátor trampského hnutí, psal též cestopisné črty. Jeho básnická i prozaická tvorba byla inspirována pražským prostředím (próza *Kavárna na hlavní třídě*, *Policejní hodina*). Převzato z: *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl m/ž, Diderot, 1999, str. 1568.

v číslech 11, 14 a 33 autorů Bohumila Hübschmanna, Augusty Müllerové a Jana Rotta o jednotlivých druzích střech z technického pohledu, o jejich funkci; článek *Architektura věčně živá* autorky Augusty Müllerové s porovnáním staré a moderní architektury, č. 2, str. 3; článek *Pro vybudování krásné Prahy* autora Ladislava Machoně⁷¹, č. 4, str. 3), případně články *Cestou k dokonalému výrobku* autorky Augusty Müllerové o návštěvě zástupců tisku v odborných školách, kde bylo prezentováno kde a jak se vychovává dobrý řemeslník, vyrábějící kvalitní výrobky (č. 26, str. 2 + 8), článek *Obyvatelná Praha* autora Karla Honzika pojednávající o tom, jakým dojmem by mohlo město působit, kdyby nábřeží nesloužila k dopravě, ale jako vyhlídkové promenádní terasy (č. 22, str. 3), nebo *Uliční osvětlení Prahy* autora Antonína Novotného (historie i současnost, č. 30, str. 2).

Články z oblasti sochařství a výtvarnictví zajišťovali zejména autoři Jarmila Kubičková (č. 4, str. 2 - článek věnovaný práci keramické sochařky Heleny Johnové, č. 17, str. 3 - článek k výstavě kreseb Jindřicha Pruchy, č. 34, str. 3 - článek o díle akademického malíře Bedřicha Vaníčka) a Jaroslav Hlaváček (č. 8, str. 2 - článek o díle barokního sochaře Matyáše Bernarda Brauna, č. 10, str. 3+8 – článek věnovaný dílu sochaře Q. R. Kociána u příležitosti 70. výročí jeho narození), poněkud odlišného rázu je pak článek *Železnice a železničáři v umění* autora Aloise Balaše (č. 34, str. 2).

Článkům z hudební oblasti se nejvíce věnoval Jiří Dostál (články, týkající se osoby Bedřicha Smetany, dále pak č. 1, str. 1 - úvaha *Hudba stará a nová ve svorném šiku* o vzájemném prolínání staré a nové hudby, č. 6, str. 1 - *Poupě Otakara Ostrčila* o svěžím nastudování moderní opery *Poupě* Jaroslavem Krombholcem z Národního divadla, č. 15, str. 2 + 8 - *Za Karlem Weisem* - o životě a díle skladatele) a Vladimír Bor (články, týkající se osoby Bedřicha Smetany, dále pak č. 9, str. 1 – článek k novému uvedení Beethovenovy opery *Fidelio* v Národním divadle, č. 23, str. 1 + 7 - článek *Ke třem operním kreacím* o 3 současných zpracováních oper *Viola*, *Její pastorkyňa* a *Preciézky*). Celkem ve dvou článcích byla rovněž zastoupena pražská konzervatoř, a sice v č. 7, str. 2 + 8 článkem *Penát naší konservatoře* autora V. Šolína o večeru na památku 70. narozenin slavného rektora J. Suka a v č. 30, str. 3 + 7 - článkem *Co Čech to muzikant* autorky

⁷¹ Machoň, Ladislav (1888 – 1973), český architekt, urbanista a scénický výtvarník, účastník protinacistického odboje. Dostupné z (poslední aktualizace 27. 4. 2008): <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=4&name=MACHO%D2+LADISLAV>.

Augusty Millerové, který představoval stručné dějiny konzervatoře a přinášel reportáž z návštěvy ústavu žurnalistickou skupinou.

Jak již bylo řečeno, v oblasti filmu se v případě V. ročníku časopisu *Praha v týdnu* nejvíce angažoval autor, píšící pod zkratkou –efs–, a to nejen v oblasti filmových aktualit a informací o filmových premiérách, nýbrž také v oblasti odborných článků a úvah (např. č. 6, str. 4 - zamyšlení na téma Nová cesta českého filmu). Tímto tématem se pak také zabývala celá řada jiných autorů, počínaje Jiřím Hrbasem alias Miloslavem Havlem (č. 7, str. 1 - článek věnovaný filmové detektivce, č. 12, str. 4 - *Námět ve filmu*, stručný článek pojednávající o významnosti filmového autora, č. 20, str. 4 - článek *Požadavky filmové dramaturgie* o tom, jaké vlastnosti a dovednosti by měl mít filmový dramaturg, č. 31, str. 4 - článek *Co je to filmová povídka*, ve kterém autor vysvětluje základní znaky tohoto žánru – filmová povídka dle JH má být elaborát, na zákl. kterého se tvoří scénář, má být pouze dějová a mít obsah cca 30 stran) až po Eduarda Hofmanna⁷² (č. 10, str. 1 – 2 - *Kapitoly o kresleném filmu*) nebo Josefa Štěcha (č. 31, str. 1+7 - článek *Úzký film* –význam, úkoly a poslání filmu užšího než 36mm).

Divadlo bylo ve věci odborných článků a úvah zastoupeno poměrně širokou autorskou skupinou, při čemž žádný ze členů této skupiny co do počtu zveřejněných článků nepřevyšoval ostatní kolegy. V časopise tak např. najdeme novoroční úvahu Františka Götze na téma Nové české drama (č. 1, str. 3), článek *Nad jedenácti inscenacemi Větrníku* (o práci mladého divadla Větrník, jehož členem byl mj. V. Brodský) autora Jaromíra Hořce⁷³ (č. 3, str. 3), úvahu *O divadlo epické* (č. 3, str. 4) a článek *Co chceme od současného divadelnictví* (č. 30, str. 1 + 8) Otomara Krejčí⁷⁴, článek věnovaný nové

⁷² Hofmann, Eduard (1914 Krakov - 1987 Praha), jeden z nejvýznamnějších českých tvůrců animovaných filmů zejména pro děti. Vystudoval architekturu na ČVUT. Inicipoval vznik studia Bratři v triku. Jeho prvním celovečerním filmem bylo známé Stvoření světa z roku 1950. Vytvořil mimo jiné pana Vajíčko. Kromě režie animovaných filmů se věnoval hraným filmům a knižní grafice. Dostupné z: <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/127877-eduard-hofman>, poslední aktualizace 19. 4. 2008.

⁷³ Hořec, Jaromír (*1921 Podkarpatská Rus, původním jménem Halbhuber), známý český básník, spisovatel, novinář a publicista. Stal se jedním ze zakladatelů Mladé fronty v roce 1945 a do roku 1950 byl jejím šéfredaktorem a zároveň ředitelem nakladatelství. V období 1965-1969 působil na Karlově Univerzitě. Z politických důvodů ji však musel po roce 1968 opustit. V roce 1979 založil samizdatovou edici Česká expedice, dva roky poté skončil na půl roku ve vazbě za podvracení republiky a za šíření ineditní literatury. Příležitostně psal texty k jazzové a taneční hudbě. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Jarom%C3%ADr_Ho%C5%99ec, poslední aktualizace 13. 4. 2008.

⁷⁴ Krejča, Otomar (*1921), český divadelní režisér, herec a zakladatel Divadla za branou, v letech 1956 - 1961 působil jako ředitel činohry Národního divadla, v roce 1965 patřil k zakladatelům Divadla za branou a působil zde jako režisér. Přechodně v roli režiséra působil jako host i v zahraničních divadlech například ve Vídni, Havaně a Bruselu. Po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968 podepsal

inscenaci Moliérový komedie Tartuffe Karlem Doležalem v Národním divadle od Jiřího Hrbase alias Miloslava Havla (č. 4, str. 1), *Několik poznámek o divadle pro mládež*, kde autor Miroslav Disman⁷⁵ osvětluje např. význam soustavné divadelní výchovy a výchovy uměním ve škole a rodině (č. 5, str. 3), vzpomínku na divadelníka Jana Bora v článku *To už je rok?* autora Zdeňka Štěpánka⁷⁶ (č. 12, str. 2) nebo článek *Zřídlo ryzí komedie* autora Jana Malíka o maňáskovém divadle (č. 15, str. 2 – 3). Podobně jako v případě filmu, i v oblasti divadla měly články, věnované konkrétním divadelním hrám a jejich zpracování mizivé zastoupení. Z těch děl, kterým se tohoto privilegia dostalo jmenujme *Císaře z Portugálie* v provedení Divadla Anny Sedláčkové, *Mirandolinu* v provedení divadla Uranie (vše v rámci článku Jiřího Hrbase alias M. Havla *Přehled divadelních a filmových premiér*, č. 13, str. 2), Sofoklovu *Elektru* v provedení divadla Uranie (článek Jiřího Hrbase, č. 22, str. 1) nebo *Veselé ženy Windsdorské* v provedení Národního divadla (článek Jiřího Dostála, 29, str. 1 + 8).

Z ostatních odborných článků můžeme uvést následující příklady: Zamyšlení nad osobností i dílem představitele českého humoru Františka Jaromíra Rubeše (č. 5, str. 2), články o dílech významných literárních představitelů, spojených určitým způsobem s Prahou (např. Antonín Sova, J. S. Machar, Otakar Březina, Jakub Arbes, Karel Horký, Václav Štech), článek o díle literárního kritika J. Voborníka, pišícíím pod značkou Vbk do Národních listů (č. 15, str. 1) nebo nekrolog u příležitosti úmrtí básníka a překladatele Hanuše Jelínka (č. 18, str. 4) – ty všechny od autora Bedřicha Slavíka. Dále pak v č. 8, str. 3 + 8 článek *Nová Praha* o rozvoji města, výstavbě a decentralizaci autora Emanuela Hrušky, články Lidky Schmidtové, věnované tanci (č. 9, č. 15), článek V. Bora *Kritizujeme kritiku kritiky*, pojednávající o práci kritiků (č. 13, str. 4), zhodnocení roční práce rozhlasu na zákl. výroční zprávy autora Aloise Balaše (č. 17, str. 4), v č. 18,

Otomar Krejča petici 2000 slov. V reakci na to byl v roce 1970 vyloučen z KSČ, Divadlo za branou bylo zrušeno o dva roky později. Rehabilitován byl až po sametové revoluci v roce 1989. Roku 1998 byl vyznamenán medailí Za zásluhy 1. stupně. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Otomar_Krej%C4%8Da, poslední aktualizace 27. 4. 2008.

⁷⁵ Disman, Miloslav (1904 – 1981), český režisér, dramaturg a rozhlasový pracovník, původním povoláním učitel. Podílel se na zakládání prvních profesionálních divadel pro děti a mládež, věnoval se problematice výchovy dětí uměním a dětskému hereckému projevu. Převzato z *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl a/l, Diderot, 1999, str. 328.

⁷⁶ Štěpánek, Zdeněk (1896 – 1968), český herec, dramatik, režisér a scénárista, dlouholetý člen činohry Národního divadla v Praze, otec herečky Jany Štěpánkové a herců Martina Štěpánka a Petra Štěpánka a divadelní režisérky Kristiny Taberyové., jedna z nejvýraznějších a nejnámějších českých hereckých osobností 20. století, proslul mnoha svými rolemi na divadle i ve filmu, z celé řady vynikajících filmových např. Jan Hus a Jan Žižka z Trocnova v husitské trilogii Otakara Vávry. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Zden%C4%9Bk_%C5%A0%C4%9Bp%C3%A1nek, poslední aktualizace 13. 4. 2008.

str. 2 – článek *Jdeme s Karlem Hynkem Máchou po Praze*, ve kterém se čtenáři mohli vydat po pražských stopách Karla Hynka Máchy a navštívit místo, kde se narodil, studoval, seznámil se svojí láskou, vytiskl svoji báseň *Máj*, narodil se mu syn a konečně kde jsou uloženy jeho ostatky, autor Antonín Ederer, úvaha *Fotografie jako umění* v č. 22, str. 4, kde se autor zamýšlí nad tím, zda je možné fotografii zařadit mezi umění, článek *Osudy autorských věnování* jako zamyšlení nad tím, jak se mohou do aukce dostat knihy s věnováním např. Vrchlického, Raise, Sovy (č. 25, str. 4), články Josefa Jenčíka, věnované tanci a dětskému baletu, který taneční mistr kritizuje (č. 29, str. 4) nebo článek Josefa Sekery *Mezi listy ovoce* o tom, kde autor vyzvedává četbu knih obecně a uvádí, co může člověku kniha dát (č. 35, str. 1). Oproti III. ročníku časopisu se objevuje poněkud více článků které se nezabývali přímo kulturními tématy, nicméně se již nejedná o články tak oddechového charakteru, jaký nabízel I. ročník časopisu.

4.4.2 Propaganda

Propaganda a politika prosáky samozřejmě i do V. ročníku časopisu *Praha v týdnu*, objevovaly se zejména fotografie předních německých i českých protektorátních politiků (např. E. Moravce), samotného Vůdce (pouze u příležitosti jeho narozenin), fotografie z velkých akcí (např. z oslav 11. výročí, kdy se ujal národní socialismus v Říši moci - č. 5, str. 1; z oslav 5. výročí dne, kdy země Čechy a Morava byly znovu spojeny s Říší – č. 12, za titulní stranou; z udílení ceny z nadace hl.m. Prahy na paměť R. Heydricha náměstkem primátora Pfitznerem – č. 24, za titulní stranou atp.) případně výňatky z politických projevů k těmto akcím (opět zejména projevy E. Moravce). Těmto bylo většinou vyhrazeno místo hned za titulní stranou, maximálně pak na straně 1, neobjevovaly se v každém čísle, ale lze říci, že v každém druhém (v některých číslech se pak objevilo i více těchto prezentací). V č. 28 byly str. 2 – 3 věnovány akci Týden mládeže 1944, na které se dle autora článku Viléma Pazdery představili kulturní a sportovní podniky, hlavním organizátorem přehlídky bylo Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. V č. 30 na str. 4 bylo otištěno oznámení *Národní rada česká k šťastnému zachránění Vůdce*, kde se Dr. Drachovský za tento orgán vyjadřoval k Vůdcevu přežití atentátu na jeho osobu.

4.4.3 Poslední číslo

Dne 31. 8. 1944 vyšlo poslední, 35. číslo časopisu *Praha v týdnu* ve shodné úpravě, v jaké proběhl celý V. ročník. Na poslední titulní straně se objevil herec Jaroslav Marvan ve filmu Počestné paní Pardubické, z druhé strany pak portrét německého představitele klasické literatury Johanna Gottfrieda Herdera u příležitosti 200 let od jeho narození a pravidelná rubrika O knihách, které mají co říci. Na straně 1 již zmiňovaný článek *Mezi listy ovoce* autora Josefa Sekery, doplněný kresbou Jana Dostála. Strana 2 přinesla článek *Zrod devatenáctého století v zrcadle malířství* autora písčického pod zkratkou SVB o malířství v 19. století. Autor nejprve shrnuje významné dějinné události z daného období (Velká francouzská revoluce, boje ve střední Evropě), které určovaly ducha doby a tedy i jejího umění, druhá část článku se pak věnuje výtvarné tvorbě 19. století. Za dva základní směry autor označuje romantismus a klasicismus, později přecházející do historismu, zmíněni jsou francouzští figuralisté, shromažďující se okolo malíře Delacroix, dále figuralisté němečtí, zachycující ve svých olejích dobu reformace a XIV. století v Itálii. Článek rovněž zmiňuje umění měšťácké, nabývající svého plného rázu s malíři Chardinem a Hogarthem. Z českých umělců je zmíněn malíř Machek, stručně je také pojednáno o díle Goyi a Turnera. Autor vždy stručně charakterizuje dílo jednotlivých tvůrců, případně informuje o základních rysech toho kterého směru, článek nevyzvedává žádného z umělců. Na straně 4 – 5 se objevil článek Jana Zítka *Komika cti netratí* o prokletí herců, kteří se prosadili jako filmoví komici a tato role jim již zůstala navždy (v obecném duchu), strana 5 – 8 přinesla poprvé a naposledy přejmenovanou rubriku Kulturní záběry Prahy v týdnu na Záběry Prahy v týdnu, str. 7 knižní novinky týdne a strany 8 – 10 inzerci a tiráž.

Vcelku nic nenasvědčovalo tomu, že další číslo časopisu *Praha v týdnu* již nevyjde. Nic, možná až na článek na str. 3, nazvaný *Pracovní nasazení a čeští umělci*, převzatý z Večerního Českého slova ze dne 29 .8. 1944 (bez autora, uvedený formulací Vláda Protektorátu Čechy a Morava oznamuje), po přečtení kterého mohl čtenář usoudit, že Praha v týdnu by napříště již vlastně nemusela mít moc o čem psát: „ *V nejbližších dnech bude provedeno ohlášené již omezení v českém kulturní životě. Bude přitom dbáno týchž směrnic, jimiž bylo provedeno zjednodušení na ostatním říšském území, i když se v podrobnostech přihlíží ke zvláštním poměrům v Čechách a na Moravě. Z projevu vlády protektorátu je již známo, že stejně jako v Říši, bude i u nás zachován rozhlas a film. Nejvýznačnější naše hudební těleso, Česká filharmonie, bude zachováno, protože říšský*

zmocněnec pro totální válečné nasazení vyňal ze všeobecného zastavení činnosti několik německých hudebních těles. Protože však byla v Říši zavřena všechna divadla, musí i naše divadla přestat hrát. Jen soubor nejvýznačnějších sil Národního divadla bude osvobozen od nasazení do práce a vřazuje se do rozhlasu a do filmu. Důležité je, že pracovní nasazení umělců všeho druhu bude prováděno se zvláštní péčí a se zřetelem na uměleckou budoucnost. O omezení kulturního života píše v nedělních Lidových novinách ministr E. Moravec a dovozuje, že kultura i přes svůj vysoký a důležitý význam musí dočasně ustoupit do pozadí, jde-li o otázku národní existence. Do práce bude český zdravý kulturní svět zasazován postupně, jak to válečná výroba bude požadovat. Vynasnažíme se, praví ministr dále, aby zdravé a hodnotné umělecké soubory byly pracovníě použity jako celky, tedy ve starém kamarádství. Přitom je dbáno, aby, až tyto těžké doby pominou, české umění znovu zazářilo ve staré slávě. Velmi výstižná jsou pak tato slova ministrova: Dnešní dny můžeme srovnat s poměry ve středověkém městě, které nepřítel obklíčil a kde mistři všech cechů musili se chopit halaparten a kde i kněz pomáhal při upevňování poškozeného podsebití.“

Tabulka č. 8: Přehled titulních stran V. ročníku časopisu (1944)

Číslo	Popis	Autor
1	obraz Portrét	Jiří Trnka
2	fotografie herečky Zdenky Švabíkové (portrét)	V. Chochola
3	fotografie tanečnice Lídy Myšákové	H. M. Kučera
4	Portrét	Jindřich Marco
5	fotografie herečky Marie Vášové (portrét)	V. Chochola
6	fotografie herce Bedřicha Karena jako soudního rady Waltra ve veselohře Rozbitý džbán	V. Chochola
7	scéna z filmu Kluci na řece	Foto Nationalfilm
8	fotografie herce Jaroslava Průchy ve hře Císařům mim	V. Chochola
9	scéna z filmové loutkové grotesky Hermíny Týrlové Ferda Mravenec	BMS Zlín – Pavel Hrdlička
10	fotografie herečky Míly Pačové z filmu U pěti veverek	Foto Lucernafilm
11	fotografie herce Otomara Korbeláře ve filmu Skalní plemeno	Foto Nationalfilm
12	fotografie Marie Podvalové v Beethovenově Fidelii	V. Chochola
13	fotografie herečky Růženy Naskové (portrét)	V. Chochola
14	fotografie pěvce Zdeňka Otavy v opeře Paličatý švec	K. Hájek
15	fotografie herce Oldřicha Musila ve hře Bradýř Melhuba	Jindřich Marco
16	fotografie tenora opery ND J. O. Masáka	Foto Balzar
17	Studentka	Jindřich Marco
18	portrét Antonína Dvořáka u příležitosti 40. výročí jeho úmrtí	Foto Centropress
19	fotografie pomníku B. Smetany v Jabkenicích (Jablkynicích) od F. Bilka	Foto Centropress
20	kresba Máchovská variace	Jan Dostál
21	Dívčí portrét	V. Ströminger
22	fotografie neslyšící tanečnické umělkyně Moby Urbanové	Bez uvedení autora
23	fotografie herce Zdeňka Štěpánka v roli Odyssea ve hře Člověk Odysseus	V. Chochola
24	fotografie herce Zdeňka Řehoře v roli Limonádového Joea	V. Chochola
25	fotografie Boženy Zrzavé	Foto Timil
26	fotografie dřevěné figurky Husopaska (vyrobena v Ústřední škole bytového průmyslu v Praze)	H. M. Kučera
27	fotografie tanečnice Zdeny Vichové (portrét)	Jiří Lehovec

28	fotografie z udílení cen a diplomů vítězům soutěže Ukaž co umíš, uspořádané Kuratoriem pro výchovu mládeže	Foto Centropress
29	fotografie herce Václava Švece ve filmu Rozina sebranec	Foto Lucernafilm
30	Portrét	Jindřich Marco
31	fotografie herců Zdeňka Dítěte a Jany Dítětové ve filmu Prstýnek	Jindřich Marco
32	fotografie herce Františka Smolíka ve filmu Jarní píseň v režii R. Hrušínského ml.	Foto Lucernafilm
33	fotografie herce Jindřicha Plachty v Tylově hře Bankrotáři	V. Chochola
34	fotografie herečky Vlasty Fabiánové (portrét)	V. Chochola
35	fotografie herce Jaroslava Marvana ve filmu Počestné paní Pardubické	Foto Nationalfilm

Zdroj: Praha v týdnu, ročníky I – V.

Titulní strany V. ročníku časopisu zobrazovaly čistě české umělce, případně obrazy či umělecké fotografie českých tvůrců, což je změna oproti I. i III. ročníku, kde bylo zahraničí zastoupeno. Na celkem 16 titulních stranách jsou zastoupeni čeští herci a herečky, z toho 7 stran zobrazuje tyto v konkrétních filmech, 6 v divadelních hrách. 5 titulních výjevů patří uměleckým fotografiím. Témata taneční a hudební jsou podobně jako v případě III. ročníku zastoupena menšinou.

Závěr

Hovoříme-li o českém protektorátním tisku, nelze tento vidět pouze v černobílých barvách, dělit jej striktně na tituly „hodné“, tj. odbojové a tedy ilegální, a tituly „zlé“, tj. legální, a tím pádem aktivistické a fašistické. Příklad časopisu *Praha v týdnu*, který má práce sledovala, dokládá, že existuje také taková kategorie protektorátních periodik, která možná nepřitahuje až tak silnou pozornost jako dva výše uvedené případy, nicméně reprezentuje jakousi střední cestu (v tomto případě vynechám přívlastek „zlatou“) – tiskovinu sice legální, tedy vycházející s povolením protektorátních úřadů, informující o německé kultuře v protektorátu, přinášející propagandistické vsuvky a úryvky z projevů kolaborantských politických pohlavárů, ze které však při bližším pohledu můžeme vyčíst spíše snahu soudobých publicistů, neřadících se ke skupině výrazně aktivistických novinářů, vykonávat alespoň nějakým způsobem svoji práci, přinášet čtenářům pouze aktuální informace o kulturním a společenském dění bez politického zabarvení a tím je na chvíli odpoutat od starostí běžného dne a ukázat, že i v tak pohnuté době mohou vznikat nová, mnohdy i hodnotná kulturní díla.

Je samozřejmě otázkou, nakolik se jednalo o snahu redakcí skutečně aktivně vyvíjenou a nakolik podobu časopisu ovlivnil fakt, že *Praha v týdnu* byla titulem regionálním, navíc s kulturně-společenským zaměřením, tedy tím druhem titulu, na jejichž obsah byl politický tlak jistě nesrovnatelně menší než např. na kterýkoli celostátní deník.

Časopis *Praha v týdnu* byl tedy pestrou mozaikou týdenního programu akcí, konajících se v hlavním městě Praze, recenzí filmů, divadelních představení, koncertů, výstav či literatury a článků z různých oblastí, v průběhu své krátké existence zaznamenal jak poměrně početné změny co do obsazení redakce (zejména pak jejích vedoucích míst), tak proměnu své obsahové stránky. Z titulu zpočátku oddechovějšího, přinášejícího směsici širokého spektra témat, fotografií známých osobností a krátkých aktualit ze světa kultury se postupem času stalo periodikum vyhraněnějšího rázu se zaměřením na serióznější odborné úvahy z kulturní oblasti. Vždy se však jednalo o tiskovinu, která se snažila čtenáři podat komplexní přehled aktuálního kulturního a společenského dění a přitom jakoby zapomenout na to, v jaké době vychází a soustředit se čistě na danou oblast. Přitom právě z titulu svého zaměření jako programového týdeníku, který pouze reflektoval aktuální situaci v oblasti kultury a potažmo i v celé protektorátní společnosti, a proto, že se nejednalo, jak již bylo řečeno, o klasickou kolaborační tiskovinu prošpikovanou

proněmeckou propagandou, ani tiskovinu ilegální, může *Praha v týdnu* nabídnout soudobé situace známému více svědectví o životě v protektorátu, než by se na první pohled mohlo zdát.

English Summary

The aim of my bachelor thesis “*Magazine Prague in Week in 1940 – 1944*” was to present a detailed characteristic of a Prague regional paper called *Praha v týdnu* (Prague in Week), which was published weekly from 1940 to 1944, when it was officially stopped. *Praha v týdnu* was basically a programme review (showing the programme of Prague theatres and cinemas for the given week, overview of held exhibitions and various social events), supplemented by information on new films and their reviews as well as interviews with artists, at first bringing light topic articles but later on focusing more on specialised essays from the field of culture.

A thorough research of all the magazine volumes has been done, placing special emphasis on the examination of volumes I, III and V (1940, 1942, 1944), in order to describe the history of the paper, editorial staff, the content of the magazine and its form of presentation in the course of time. With regard to the period and territory within which *Praha v týdnu* was published (2nd World War, existence of the Protectorate of Bohemia and Moravia on the territory of today’s Czech Republic) the analyses further focuses on comparing the number and relation of Czech and German topics appearing throughout the magazine, presence of propaganda and texts with a political tone within a cultural and social, and therefore apolitical periodical, thus trying to answer the question of to which extent *Praha v týdnu* was a pro-German or even collaborative paper.

As *Praha v týdnu* was further among the periodicals belonging to the group of Czech legal press published in 1939 – 1945 in Protectorate of Bohemia and Moravia, the thesis also offers a general characteristic of those, and further tries to describe the position of the magazine among the group of periodicals published in Prague. The related chapters have been written based on specialised literature.

Abecední seznam použitých zkratk

BMS: přesný název nezjištěn, pravděpodobně se jednalo o malé studio při Baťových závodech ve Zlíně, ve kterém vznikl první český loutkový film

KČT: Klub českých turistů

MGM: Metro-Goldwyn-Mayer, americká filmová společnost založená r. 1924

ND: Národní divadlo

NOÚZ: Národní odborová ústředna

PČM: Protektorát Čechy a Morava

PVT: Praha v týdnu

Seznam použité literatury a pramenů

Tištěné neperiodické publikace

1. Beránková, Milena; Křivánková, Alena; Ruttkay, Fraňo: *Dějiny československé žurnalistiky*, III.díl, Novinář, Praha 1988
2. Dolejší, Vojtěch: *Noviny a novináři: Z poznámek a vzpomínek*, Nakladatelství politické literatury, Praha 1963
3. Končelík, Jakub; Köpplová, Barbara; Kryšpínová, Jitka: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmara*, Karolinum, Praha 2003
4. Kubiček, Jaromír a kol., *Česká retrospektivní bibliografie*. Řada 1, Noviny. Díl 2, Noviny České republiky 1919-1945, Sdružení knihoven ČR, Brno 2004
5. Kubiček, Jaromír a kol.: *Česká retrospektivní bibliografie*. Řada 2, Časopisy. Díl 2, Časopisy České republiky 1919-1945, Sdružení knihoven ČR, Brno 2006-2007
6. Kunc, Jaroslav: *Kdy zemřeli...? Přehled českých spisovatelů a publicistů zemřelých od 1. 1. 1937 do 31. 12. 1962*, Státní knihovna ČSSR – Národní knihovna v Praze, 1962
7. Kunc, Jaroslav: *Kdy zemřeli...? Přehled českých spisovatelů a publicistů zemřelých v letech 1971 – 1974 a doplňky k rokům 1935 – 1970*, Státní knihovna ČSR v Praze, 1974
8. Lašťovka, Marek; Ledvinka, Václav a kol.: *Pražský uličník – encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství*. Díl O – Ž, Nakladatelství Libri, Praha 1998
9. Lašťovka, Marek; Ledvinka, Václav. a kol.: *Pražský uličník – encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství*. Díl A – N, Nakladatelství Libri, Praha 1997
10. Ledvinka, Václav; Pešek, Jiří: *Praha*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2000
11. MacDonald, Callum; Kaplan, Jan: *Praha ve stínu hákového kříže (pravda o německé okupaci 1939 – 1945)*, Melantrich 1995
12. Malec, Karel: *Soupis bibliografií novin a časopisů, vydávaných na území Československé republiky*, Orbis, Praha 1959
13. Míšková, Alena; Šustek, Vojtěch: *Josef Pfitzner a protektorátní Praha v letech 1939 – 1945*, Svazek 1, Skriptorium, Praha 2000
14. Pasák, Tomáš: *Pod ochranou říše*, Práh, Praha 1998
15. Pasák, Tomáš: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939 – 1945*, Univerzita Karlova, Praha 1980

16. Šustek, Vojtěch: *Josef Pfitzner a protektorátní Praha v letech 1939 – 1945*. Svazek 2. Měsíční zprávy Josefa Pfitznera, Scriptorium, Praha 2001
17. Tauš, Karel: *Slovník cizích slov, zkratek, novinářských šifer, pseudonymů a časopisů pro čtenáře novin*, 1947, Nakladatel Karel Jelínek, Blansko 1947
18. *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl a/l, Diderot, 1999
19. *Velký slovník naučný – Encyklopedie Diderot*. Díl m/ž, Diderot, Praha 1999
20. Vilgus, Petr: *Fotografie v období protektorátu Čechy a Morava*, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity, Opava 1997, diplomová práce Institutu tvůrčí fotografie, vedoucí práce doc. PhDr. Vladimír Borgis
21. Vopravil, J. (zpracoval): *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře*, Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1973
22. *Zeitungen und Zeitschriften im Protektorat Böhmen und Mähren*, Orbis, Praha 1941

Tištěné periodické publikace

1. *České slovo* (deník Národního souručenství, ročník 34, duben – červen 1942, vč. *Večerního Českého slova*)
2. *České slovo* (deník Národního souručenství, ročník 34, červenec - září 1942, vč. *Večerního Českého slova*)
3. *České slovo* (deník Národního souručenství, ročník 36, červenec – září 1944, vč. *Večerního Českého slova* a *Nedělního Českého slova*)
4. *Praha v týdnu* (kulturně-společenský týdeník), ročníky I (1940), II (1941), III (1942), IV (1943) a V (1944)
5. *Tisk a novináři* (věstník Národního svazu novinářů, měsíčník), ročníky 14 (č. 1 – 9/10, tj. září 1939 – květen/červen 1940), 15 (č. 1 – 10, 1940/1941)

Elektronické zdroje

1. http://cs.wikipedia.org/wiki/Jarom%C3%ADr_Ho%C5%99ec, poslední aktualizace 13. 4. 2008
2. http://cs.wikipedia.org/wiki/Joe_Jen%C4%8D%C3%ADk, poslední aktualizace 13. 4. 2008
3. http://cs.wikipedia.org/wiki/Otomar_Krej%C4%8Da, poslední aktualizace 27. 4. 2008

4. http://cs.wikipedia.org/wiki/Protektor%C3%A1t_%C4%8Cechy_a_Morava,
poslední aktualizace 15. 5. 2008
5. http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_%C4%8Desk%C3%BDch_spisovatel%C5%AF#S
poslední aktualizace 27. 4. 2008
6. http://cs.wikipedia.org/wiki/Zden%C4%9Bk_%C5%A0t%C4%9Bp%C3%A1nek,
poslední aktualizace 13. 4. 2008
7. <http://digiarena.zive.cz/default.aspx?section=31&server=1&article=3349>,
poslední aktualizace 27. 4. 2008
8. <http://www.duchcov.cz/noviny/200603/koukal.htm>,
poslední aktualizace 3. 5. 2008,
9. http://en.wikipedia.org/wiki/Francis_Stuart,
poslední aktualizace 3. 5. 2008
10. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/127877-eduard-hofman>,
poslední aktualizace 19. 4. 2008
11. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/129110-frantisek-gotz>,
poslední aktualizace 13. 8. 2008
12. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/411248-chysky-cenek>,
poslední aktualizace 13. 4. 2008
13. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/426021-parma-jiri-ota-cesky-spisovatel>,
poslední aktualizace 27. 4. 2008
14. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/441178-tumlir-jaroslav>,
poslední aktualizace 3. 5. 2008
15. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/49452-hrbas>,
poslední aktualizace 16. 10. 2006
16. <http://www.fronta.cz/dokument/souborny-prehled-pokynu-pro-tiskovou-prehliku-platnych-ode-dne-17-zari-1939>,
poslední aktualizace 1. 3. 2008
17. http://www.holocaust.cz/cz2/resources/ros_chodes/2007/12/cvancara_film2,
poslední aktualizace 6. 5. 2008
18. <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=4&name=MACHO%D2+LADISLAV>,
poslední aktualizace 27. 4. 2008
19. <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=5&name=MORAVEC+EMANUEL>
poslední aktualizace 6. 5. 2008

20. http://magazin.sms.cz/index.php?P_id_kategorie=11321&P_soubor=zpravy%2Findex.php%3Fcat%3D4%26od%3D%26clanek%3D5528,
poslední aktualizace 27. 4. 2008
21. <http://www.obecprekladatelu.cz/P/PokornyJaroslav.htm>,
poslední aktualizace 19. 5. 2008
22. <http://zivotopisyonline.cz/emanuel-moravec.php>
poslední aktualizace 15. 5. 2008
23. <http://zivotopisyonline.cz/protectoratni-vlada-1942-1945-clenove.php>,
poslední aktualizace 15. 5. 2008

Jmenný rejstřík osob, činných během Protektorátu Čechy a Morava v oblasti tisku, redaktorů časopisu Praha v týdnu a známých autorů

Balaš, Alois	54, 56	Hübschmann, Bohumil.....	54
Bareš, A.	5	Charvát, E.	43
Boehm, A.	43	Chyský, Čeněk.....	17, 19, 36
Bor, Vladimír.....	18, 20, 44, 52, 54, 56	Janák, Pavel.....	53
Burian, E. F.....	9, 39	Javůrková, Jarka.....	36, 38
Crha, Václav.....	8	Jenčík, Josef.....	38, 39, 45, 57
Čihák, F.....	48	Kautský, O.	41
Disman, Miroslav.....	56	Kotalík, Jiří.....	44
Doležal, Josef.....	48	Krejča, Otomar.....	55, 56
Donát, P.	43	Krychtálek, Vladimír.....	8
Dostál, Jiří.....	17, 18, 19, 34, 52, 54, 56, 58	Krýsa, V. J.	17, 19
Drda, Josef	9, 29	Křemen, Jaroslav.....	8
Drůbek, L.	41	Kubičková, Jarmila.....	54
Ederer, Antonín.....	57	Lažnovský, Karel.....	8, 48
Finger, Antonín.....	9	Lexová, Milada.....	16, 17, 19, 34
Fučík, Julius.....	9	Ludwig, Karel.....	14, 16, 42, 49, 50
Götz, František.....	18, 19, 55	Machoň, Ladislav.....	54
Gráf, Otto.....	52	Malík, Jan.....	56
Gregory, Karl von.....	6	Marušák, Bohumil.....	16, 35
Halas, František.....	9	Mázcel, Bronislav.....	17, 19, 42
Hlaváček, Jaroslav...17, 18, 19, 44, 53, 54		Mazel, Jan.....	36
Hoffman, František.....	5	Melč, Ctibor.....	6, 47
Hofmann, Eduard.....	55	Millerová, Augusta.....	55
Holman, Jaroslav.....	16, 17, 19, 35, 44	Moravec, Emanuel....18, 24, 25, 46, 47, 57, 59	
Honcová, Niké.....	17, 18, 19	Novotný, Antonín.....	53, 54
Honzík, Karel.....	54	Ohanka, C.Adolf.....	16
Hořec, Jaromír.....	55	Parma, Jiří Otta.....	16, 17, 20, 33
Hrbas, Jiří.....	18, 19, 41, 55, 56	Parmová, Jiřina.....	17, 20
Hrubín, František.....	9, 29, 52	Pazdera, Vilém.....	57
Hruška, Emanuel.....	53, 56	Pecháček, J.	41

Pixa, J.	41	Zítek, Jan.....	58
Pokorný, Jaroslav.....	17, 20, 40, 41		
Poláček, V.	43		
Polnar, Emil.....	17		
Quitt, Jaroslav.....	16		
Rak, J.	41		
Ryba, Vladimír.....	8		
Sekera, Josef.....	16, 17, 57, 58		
Scheinost, J.	9		
Schündler, H.	43		
Schmidtová, Lidka.....	56		
Schmoranz, Zdeněk.....	5, 6		
Slavík, Bedřich.....	18, 20, 25, 56		
Smola, J. A.	16, 17, 20, 34		
Soldán, Fedor.....	43		
Starý, Oldřich.....	53		
Suk, Václav.....	17, 20, 34		
Šolín, Vladimír.....	18, 20, 52		
Štěch, Josef.....	55		
Štehmiler, Rudolf.....	16, 18, 20, 44, 52		
Štěpánek, Zdeněk.....	25, 56		
Šulc, A. F.	41		
Talaváňa, S.	42		
Tumlíř, Jaroslav.....	17, 20, 34		
Vajtauer, Emanuel.....	8, 47, 48		
Včelička, Géza.....	53		
Vielmann, M.	41, 43		
Voják, Vlastimil.....	16		
Vrba, Jan.....	9		
Wenig, J.	41		
Werner, Karel.....	8		
Wirth, Zdeněk.....	53		
Wolf, Martin.....	6		
Wolmar, Wolfgang Wolfram von.....	6, 7		

Přílohy

1. 1. číslo I. ročníku časopisu *Praha v týdnu*, které vyšlo 25. 4. 1940 (celkem 11xA4)
2. Titulní strana 29. čísla I. ročníku časopisu *Praha v týdnu* (změna podtitulu na „společenský týdeník“)
3. 11. číslo V. ročníku časopisu *Praha v týdnu* (celkem 6xA4, pro porovnání formy obsahu s I. ročníkem)
4. Titulní strana posledního, 35. čísla V. ročníku časopisu *Praha v týdnu*

programový týdeník

Od 25. IV. do 2. V.

**DIVADLO
BIOGRAFY
NOVÉ FILMY
KONCERTY
VÝSTAVY A MUSEA
LITERATURA
SPOLEČNOST
ZE SPORTU
KČT**

Ročník I.

Číslo

1

Prof. Jaroslav Malina
redakční šéfkvart a skladatel

Archiv - Zadrnáho

17. týden 1940

Cena K 1,-

Pohled z Karlova mostu na Hradčany
Štobeč zapůjčen laskavostí Národní služby informační.

Praha!

Slovo naplněné kouzly a radostnými představitelkami. Kdo by je nemiloval, kdo by se netěšil z jeho zvuku, z jeho významu. Praha dělí příjždějících z venkova, Praha dělníků bydlících daleko v kraji, Praha venkovanů, Praha pražanů, město nás všech a všem nám tak drahé a krásné, Praha město měst! Praha básníků a malířů, sochařů a architektů, herců a pěvců, Praha hudebníků, Praha umělců, naše Praha, zlatá Praha! Se svými chrámy a kostely, parky a zahradami, se svým pouličním ruchem, divadly a biografy, koncerty a výstavami, tanečními síněmi, a hospůdkami, Praha tak krásná a přece mnohým tak neznámá. Neznámá cizincům, neznámá venkovanům, neznámá Pražanům. A přece tak bohatá, štědrá a příjemná. Bohatá svými památkami, vznešená svým uměním, štědrá a příjemná svými divadly, biografy, koncerty, výstavami, společenskými podniky, vinnárnami, a hospůdkami. Nejnáročnější její návštěvník nemusí ji opouštět nespokojen. Naopak! Nadšen! Ano, nadšen kulturním životem Prahy, který chceme pro každého zachytit přehledně ve svém týdeníku: „Praha v týdnu“. V něm se dozvíte o všem co stojí v Praze za pozornost, v něm najdete možnost využití plně všeho, co Praha má, nabízi a ráda dá. Chceme Vás naučit znát Prahu, její kulturu, chceme Vám sloužit při jejím poznávání a starati se o Vaše pohodlí při výběru programu. Proto Vás prosíme: Pište nám, co se Vám v našem časopise líbí, co bychom měli zlepšit, rozšířit, nebo nově zavést. Již v příštím čísle zavedeme redakční okénko, ve kterém budeme odpovídati na všechny Vaše dotazy a vyřizovati všechna Vaše přání. Uvidíte, že se Vám bude náš časopis líbit. Prosíme Vás, propagujte jej mezi svými známými a pište nám.

Děkujeme Vám!

Redakce programového týdeníku
„PRAHA V TÝDNU“

Adresář divadel

Číslo 343/65

№

84

Ročník 1940

NÁRODNÍ, II. Tylovo nám. Telef. č. 434-51. Pokladna ve všední dny od 9–12.30 a od 14.30–17 hodin a půl hodiny před představením. V neděli a ve svátek od 9–12 hod. El. dr. 2, 4, 5, 7, 9, 17, 20, 22, 23.

PROZATIMNÍ, X. Palackého 6. Tel. 208-95. Pokladna ve všední dny od 2–12.30 a od 14.30–17 hodin, v neděli a svátek od 9–12 a ¼ hod. před představením. El. dr. 5, 6, 14, 15, 18, 19.

MĚSTSKÉ na Kr. Vinohradech, XII. Vinohradské nám. Tel. 530-21. Pokladna ve všední dny i v neděli a svátek od 8–20 hod. Elektr. dr. 1, 2, 16, 20.

KOMORNÍ, II. Hyberská 10. Tel. č. 290-34. Pokladna ve všední dny i v neděli a svátek od 9–12 hodin. Elektr. dr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 20, 23.

STÄNDETHEATER Deutsches Schauspielhaus. Tel. 239-38. Předprodej: Příkopy, Myslbekův pavilon, ve

všední dny od 9–13 hod. a od 15 do 18 hod., v neděli 10–12¼ hod.

VELKÁ OPERETA, I. Dlouhá tř. Telefon 646-06. Pokladna ve všední dny, v neděli a ve svátek od 10–13 hod. a od 17–20 hod. Elektr. dr. 2, 3, 4, 11.

D 40, II. Na Poříčí 24. Tel. 322-70. Pokladna ve všední dny od 9–20 hod., v neděli a svátek od 9.30–21 hod. El. dr. 5, 6, 10, 14, 15, 18, 19.

NOVÉ, I. Václavské nám. 28-30. Tel. 310-26. Pokladna ve všední dny od 10–13 a od 14.30 do 20.30 hod., v neděli a ve svátek od 10–20.30 hod. El. dr. 3, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 18, 19, 22, 23.

VLASTY BURIANA, II. Jungmannova tř. Tel. 222-20. Pokladna ve všední dny i v neděli od 10–20 hodin. El. dr. 14, 15, 18, 21.

ANNY SEDLÁČKOVÉ, II. Jungmannova tř. »Mozarteum«. Tel. 232-06.

Pokladna od 8–18 hod. Elektr. dráhy 4, 5, 7, 9, 14, 15, 18, 21, 22, 23.

JÁRY KOHOUTA u Nováků, II. Vodňáckova 32n. Tel. 323-89. Pokladna ve všední dny, i v neděli a svátek od 10–20 hod. El. dr. 14, 15, 18, 20.

TYLOVO, Nusle. Telefon 587-70. Pokladna ve všední dny od 10–12 a 15–20 hod. V neděli a svátky od 10–20 hod.

ŠVANDOVO, XVI. Štefánikova tř. 11. Telefon 412-65. Pokladna ve všední dny i v neděli a ve svátek od 10 do 12 hodin. Elektr. dr. 5, 10, 12.

U KARLOVA MOSTU, I. Karlova 8. El. dráhy 17, 20, 22, 23. Tel. 330-67.

UMĚLECKÁ BESEDA, III. Besední ul. Tel. 428-30, 457-18, 427-98. El. dráhy 2, 7, 12.

AKROPOLIS, Žižkov, Dvořákova ul. Telefon 383-12. Pokladna ve všední dny i v neděli a ve svátek od 8 do ¼20. hod.

26. dubna **Pátek**

Gioacchino Rossini:
LAZEBNÍK SEVILLSKÝ.

Ridi: Škvor. Zpívají: Kočová, Veselá, Chorovič, Hruška, Otava, Bergman, Mandaus, Munclinger.

Hrabě Almaviva miluje Rossinu, schovanku doktora Bartola, který ji zárlivě stráží a chce se s ní co nejdříve oženit. Hrabě žádá o radu Figara, lazebníka sevillského. Za sáček dukátů mu Figaro znamenitě poradí. Rossina pokládá hraběte za chudého studenta Lindora a posílá mu po Figaroví milostné psaníčko. Tu přichází Basilio, učitel hudby, a oznamuje Bartolovi, že hrabě Almaviva přibyl do města a radí mu, aby spatbu uspišil. S velkým hlukem ochází opilý voják, přestrojený Almaviva, a ukazuje užaslému Bartolovi ubytovací listek. Hlukem je přivolán důstojník s hlídkou a hrabě je nucen dát se poznat. Proti převlečení se nepovedlo, proto Almaviva se vrací jako Alonso, učitel hudby, který má zastat onemocnělého Basilia. Právě přichází také Figaro, aby Bartola oholil a mladí si mohou vyznat lásku. Přichází také Basilio, ale za sáček dolarů si dá vnutit náhle onemocnění a odchází. Milenci se domlouvají o únosu, když je Bartolo překvapí a Alonso i Figara vyhná. Sám pak spěchá pro notáře. Po jeho odchodu se Almaviva vrací a chce Rossinu unést. To překazí Basilio s notářem. Figaro to zařídí tak, že smlouvu podepíše oba milenci, Bartolo přichází pozdě. Šťastný hrabě dává Bartolovi a Figaroví Rossinino věno na polovic.

Shakespeare:
MNOHO POVYKU PRO NIC.

„Mnoho povyku pro nic“ je s výjimkou »Snu svatojánské noci« první zdařilá Shakespeareova veselohra. Tehdy básník, již asi 35letý, dospěl k první vnitřní rovnováze a k životu optimistmu. Není v ní sice ještě plně dovršena moudrost, ale za to horoucí dravost vitálné.

Shakespeare zde předvádí mládí, opojené životem, které nezná míry ve vášni, v lásce, zárlivosti ani ve hněvu. Skladebně probíhají v »Mnoho povyku pro nic« dvě pásma, která se poji, kříží a prostupují. Hlavní pásmo je příběh milenců Claudia a Hery. Claudius u oltáře obviňuje Heru, že udržovala styky s jinými muži. Tento konflikt mezi oběma milenci nastrojil Don Juan, jenž nařídil svému důvěrníkovi, aby pod oknem Heřiným, z něhož se dívá Heřina služka převlečená za paní, předstíral milostný rozhovor. Proti tomuto tragickému stojí prvek veseloherní: dva mladí, bujní lidé, které je nutno zkrotit a podřadit věčnému zákonu života a lásky. Pomůže si společenskou hrou. Jednou namluví Benešovi, že ho Blažena miluje, po druhé Boženě, že ji Beneš miluje. Jejich pouto se však upevní až nad zřecím svatby Claudia a Hery. Ale mezi tím co uzrává Don Juanův ničemný čin, jsou již na stopě vlnků. Shakespeare pak zkomplikoval děj motivem z Romea a Julie, kdy dá odmítnutou nevěstu prohlásit za mrtvou a teprve po odhalení podvodu ji okládá u oltáře přímo do náruče Clau-

DIVADLA

Národní	o 19¼ h. opera	Lazebník sevillský (G. Rossini.)
Prozatímní	o 19¼ h. činohra	Mnoho povyku pro nic (W. Shakespeare.)
Městské	o 19¼ h. činohra	Naše městečko (Th. Wilder.)
Komorní	o 20. h.	Doktor Praetorius (Curt Götz.)
Ständetheater	o 19. h. tragedie	Görtz, Kanzler von Schweden geschlossene Vorstellung
Velká opereta	o 20. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahůnek.)
D 40	o 20. h.	Večer B. Němcové a Pohádky.
Nové	o 20¼ h. opereta	Král s deštníkem (R. Benatzky.)
Vlasty Buriana	o 20 h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 20 h. veselohra	Nafta, dolary, nafta (Jack Larric.)
Járy Kohouta	o 20 h. hud. ves.	V komoře je myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 19¼ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20 h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Švandovo	o 19¼ h. opereta	Petříček a Pavlíček (Stelbický.)

KONCERTY

Smetanova síň. Symfonický koncert B. Smetanu: »Vyšehrad«, »Vltava« a zesíleného orchestru FOK, za řízení A. Bednáře provede spolu se sólistou J. Heřmanem (klavír) R. Wagnera: »Overturu Tanhäuser«, L. v. Beethovenova »Klavírní koncert Es-dur« a

Smetanovo museum o 19. hod.: »Děti hrají a zpívají« (Č. hud. společnost.)

diovy. Shakespeareova veseloherní fantazie je lehká a svižná, hrne děje a rozprádá osudy s neobyčejnou úrodností a snadností. Tím udržuje diváka v napětí až do konce. 5.

V KOMOŘE JE MYŠ.

V této veselohře s písničkami viděli jsme Járu Kohouta v jeho dopadné nejlepší roli, neboť je pro něho jako stvořena. Jára Kohout se tu může v roli Aloise Bzouly - posledního nezaměstnaného - dobře rozehrát a vyniknout jako dobrý lidový komik. Nikoliv úloha cirkusového šaška, ale postava ostrakovaného muže z lidu, který ví proč žije a který chce přinášet štěstí i jiným. Zapadne na obecní úřad, mezi lenochy a pleticháře a zde při děláni pořádku dovede svou prostotou srdečně rozesmát. Zdravý humor, lbtivá melodie a veselé písničky, doplněné vkusným baletem — tot soubor, který pobaot a vzpruží naši mysl. Některé písničky, jako: »Corček muzikant«, »Už nikdy víc milovat nebudu«, »V komoře je myš« a »Vím, že to není náhodou«, staly se již známými slággry. Písničky složili: K. Běhounek, K. Kozel, B. Nikodem, K. Vacek a vydal je nakladatel R. A. Dvorský v Praze. V souboru vynikají: Fr. Černý, Slávka Rosenbergová, Slávka Bezděková, M. Norrová, Nora Stalich, Zb. Olšovský, V. Švec, Ema Karlová, Z. Kalousová, J. Orlický. Režii má Fr. Filipovský. Tance nastudoval V. Smetana. Novinka byla velmi srdečně přijata a přítomný autor Jan Kouba dřele pozdravován. Veselohra se jistě udrží dlouho na repertoíru. -u-

Divadlo Vlasty Buriana:
PROVDAM SVOU ŽENU.

Veselohra o čtyřech jednáních, podařená fraška, v níž Vlasta Burian kraluje svým humorem v postavě štváného, podivinského, ale chytrého profesora botaniky Ducánka, jehož nic neruší v jeho samotě, ba ani ne rozmary bývalé manželky, neboť studium květeny je mu pramenem větších potěšení, než ženská láska. Přece však jej vyburcuje z lhostejnosti návrat jeho ženy Lucie, která jej byla před 19 lety po dlouletém manželství opustila. Ducánkův klid je rozrušen, taktéž přepadá zoufalostí i jeho hospodyně Veroniku. Rafinovaný způsob, jakým se však po rozmluvě s Veronikou zbaví své ženy ještě téhož dne, uvádí do vytržení.

Adina Mandlová
Kreslil F. Řebák Archiv Zadruga

Sobota 27. dubna

DIVADLA

Národní	o 15 h. činohra	Kolébka (Alois Jirásek.)
	o 19½ h. činohra	Karel IV. (St. Lom.)
Prozatímní	o 15 h. činohra	Ideální manžel (Oscar Wilde.)
	o 19½ h. opera	Tosca (G. Puccini.)
Městské	o 15½ h. činohra	Člověk nemá jen sebe (Frank Tetauer.)
	o 19½ h. činohra	Neobyčejný člověk (G. R. Senečić.)
Komorní	o 16. h. dětské	Kamenná pastýřka (J. Chudoba.)
	o 20. h. komedie	Doktor Praetorius (Curt Götz.)
Ständetheater	o 20. h. činohra	Die Kornbraut (Franz Lorenz.)
Velká opereta	o 16. a 20. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahník.)
D 40	o 20. h.	Vojna (E. F. Burian.)
Nové	o 16. a 20¼ h. opereta	Král s deštníkem (R. Benatzký.)
Vlasty Buriana	o 16. a 20. h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 20. h. veselohra	Leonie (A. E. Scribe.)
Járy Kohouta	o 16. a 20. h. hud. ves.	V komoře je myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 16. a 19½ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20. h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Švandovo	o 16. a 19½ h. opereta	Pětříček a Pavlíček (Stelibský.)
Akropolis	o 20. h. opereta	Bejvávalo (Kamil Novák.)
Umělecké besedy	o 15½ h. dětské	365 dní (baletní scéna.)

KONCERTY

Velký sál Slovanského ostrova. — Rádost ze života 17. skupina Národního souručenství Praha I.—IV. pořádá »Velký jarní koncert«. Písničky

hraje k tanci, zpěvu a poslechu Kmochova kolínská kapela za řízení bratra Vlasáka. Začátek o 20 hod.

ZE SPOLEČNOSTI

Palác Radio. Společenský večer. »Praha v jarním rytmu«, za účinkování Severina, Mlejníka, Bělohávkova (trio), Eberte a hot-jazzu J. Maudra.

Na pořadu populární písně. Zač. o 8 hod. Reprisy každou následující sobotu.

Otomar Korbelář

Kreslil F. Řehák Archiv Zádruha

2

Geno R. Senečić: NEOBYČEJNÝ ČLOVĚK.

G. R. Senečić, mladý chorvatský dramatik získal ve své vlasti již značnou oblibu svými hrami, z nichž nejznámější jsou »Ferdinand« a »Příběh z ulice«. Ve svých hrách kreslí život přirozeně a bez přetvářky. Tak jako i jiní spisovatelé jihoslovanští, i Senečić dramatisuje boj za pravdu a právo, zápas malého, utiskovaného člověka, který je rozdrčen silným strojem společnosti a veřejného mínění. Slabý, osamocený človíček se však nemůže ubránit. Vyhrává lež a násilí. Proti němu stojí jen pevné, nezvuklané mravní přesvědčení hrdinovo.

Před hlavním nádražím v Záhřebě prodává pensionovaný železničář, František Tonkovič, kaštaný. Jednoho dne prožije neobyčejnou příhodu: náhle k němu přiběhne muž, podává mu aktovku a rychle mu vypráví, že je z politických důvodů pronásledován a žádá ho, aby mu tu tašku uschoval. Po jeho odchodu uvažuje Tonkovič nahlédne dovnitř a pozná, že taška je plná peněz. Domnělý politický štoanec je ve skutečnosti

bankovní defraudant, který ulíkal s půl milionem, a aby ho nechytli, schoval si ho u kaštanáře. Tonkovič přinesl aktovku domů a vyprávěl ženě o své příhodě. Jeho, o dvacet let mladší žena, která si ho vzala pro peníze, zrazuje ho, aby peníze neodovzdával. Ale poctivý Tonkovič si nedá říci a peníze odnese na policii. Peníze byly zpronevěřeny ústavu, jež hož ředitel z vděčnosti jmenuje Tonkoviče ředitelem kuchyně »Srdce pro chudinu«. Tonkovič je šťasten a brzy se vžije do nové funkce. Ve své poctivosti se nestará o to, co se kolem něho děje. Nakonec je zatčen proto, že prý kupoval zkažené maso a šlo do kuchyně pro výživu chudých, z nichž někteří onemocněli a jeden dokonce zemřel. A tak nakonec Tonkovič nejen že přijde o místo, ale je obviněn z podvodu a odsouzen na rok do vězení. Odpývá podvodny jiných a sám přijde o vše. Dokonce i žena ho opustí. Zůstává mu jen jedno: mravní přesvědčení, že přes všechny křivdy a příkoří je poctivým člověkem.

Alois Jirásek: KOLÉBKÁ.

Režie: V. Novák. Výprava: Hofman. V hlavních úlohách: J. Dohnal, J. Grus, V. Maňulová, J. Vojta, M. Smolíkova, F. Roland, M. Pačová, L. Veverka, S. Neuman, K. Kolár.

K desátému výročí smrti Aloise Jirásky nastudovalo Národní divadlo jeho Kolébku. V té krátké době desíti let se mnoho změnilo, ale nezmenila se naše úcta k jeho osobnosti i k jeho dílu, ba spíše vzrostla. Jiráskovy obrazy ze slavných dob českého národa nás posilují svým národním sebevědomím, silou a hrdinskou jistotou o věčném českém národním bytí. Ve svých dílech líčí lidské typy, které nejsou lidmi moderními, s nevyhraněným přesvědčením a chatrnou vůlí, ale lidé silní, nositelé dějinné ideje a mravní stly národní.

Kolébka je historický žertíček z počátků odboje proti sputaškovství a licoměrnickosti s úsilím o nové chápání ryznosti křesťanské morálky. V půvabné krajině křivoklátských lesů se odehrává tato veselá historika: mladý, hubený Jan Tkanička miluje Alénku, omučku polesného Jiry. Oba jsou mladí, veselí a bezstarostní. Proti nim je zaujat starý, kyselý purkrabí Daniel z Mrákořtiny, který by nejraději zbabil svět všeho silného a radostného a utrahačná babice Margreta. Mezi nimi vzniká konflikt. Purkrabí vytýká mladé dvojce, že se se svým milým líbá a chce ji potupně potrestat »Kolébku«, kterou podle křivoklátských zvyků trestaly záletné panny. Právě o tu chvíli přijíždí mladý Václav IV. a dopomůže mladé dvojici k vítězství. Výsledek zlych umyslů purkrabiho a Margrety je, že se nakonec sami pohoupou v potupné kolébce.

Tato idylka z doby Václava IV. je jakýmsi oddechem mezi dvěma velkými románovými skladbami »Mezi proudy« na jedné straně a »F. L. Věkeme« na druhé. Vnitřním smyslem Kolébky je věčný český průboj od malomocnosti k síle a hrdinství, zápas proti starobné, moralistické nepřístupnosti a boj o životní radost opravdového mládí.

S.

Bedřich Smetana:

PRODANA NEVĚSTA.

Jsou umělecká díla, která se rodí těžce a jiná, která tryskají z tůňčích hlubin jako prameny útrobu země. Smetanova Prodaná nevěsta vyvořela prudec a jásadě. Její hudební řeč si zachovala všechnu spontánnost svého zrodu. Tak vzniklo dílo, zrozené na šťastné planěti, naplněné do poslední částky přemírou sváteční, rozjásané radostí.

Jeník, Michův syn z prvního manželství, přísahá věrnost své milence Mařence Krušinové. Micha a Krušina se kdysi při pivě domluvili, že se jejich děti, až dorostou, vezmou. Micha má však i z druhého manželství syna, Vaška, s kterým nyní přichází na námluvy. Mařenka nechce o Vaškovi, který koftá, ani slyšet a Kecal, míslní dohazovač, aby věc urovnal, nabízí Jeníkovi tři sta, aby od Mařenky odstoupil. Jeník poznává olce a svoluje, jen s tou podmínkou, že si Mařenka vezme jen syna Michova. Nešťastná Mařenka na domluvy Kecalovy svoluje k sňatku. Tu však přichází Jeník, smiřuje se s rodiči a Mařenka chápe, komu byla vlastně prodána.

George Bizet: CARMEN.

Řídí: Zuna. Zpívají: Kočová, Štěpánová, Malá, Tomanová, Kubla, Kopár, Muž, Bergman, Celerin.

Carmen popleřla Josému hlavu. Když lo matka jeho viděla, poslala za ním jeho nevěstu Micaelu, zosobněni dobra. V tom přichází Carmen, naváže s ním hopor a posleze mu vmete do tvaře koět, který ho zasáhne jako očarovaná střela. Polom probodne Carmen svou družku. Je začtena, ale José jí dopomůže k úlétku. Za lo byl nakonec on sám udezněn a nyní propuštěn, hledá Carmen v krčmě. Hodují spolu a Carmen divočí. Vypráví mu, že důstojníkům tancovala a že jí poručík vyznal lásku. José zárti, ale Carmen se mu jen směje a tančí jen pro něho. Carmen těži z bezmezné oddanosti Joséovy, aby ho získala pro podlounnickou hlupu. Svádí ho, ale José se k tomu nemůže odhodlati. Carmen mu tedy říká, že ho nenávidí a José odchází. Tu ochází práoe poručík a José se prací ke Carmen a navždy ji propadá. Příběhy spějí k rozhodnému obratu. Carmenina láska není stálá. Brzy se zamiluje do slavného zápasníka s býky, Escamila. Provdá se za něho, ale když vychází z kostela, José ji probodne. Jeho poslední slova jsou: »Ano, já ji zabil, já, svou Carmen zbožňovanou«.

Jean Ferguson Blacková:

MOUDRÁ PENNY.

Režie: Ant. Kanderl. Scéna: Adolf Wenig. V hlavních úlohách: M. Brožová, Rosůlková, Svozilová, Adina Mandlová J. h., Vydra, Veverka, Kanderl.

Mladá americká autorka dosáhla svou Moudrou Penny velkého úspěchu nejen v cizině, ale i u nás. Její veselá, nenáročná hříčka nemá žádných filosofických nebo jiných vysokých cílů. Svým půvabem a svěžestí připomíná Raphaelsonovu »Dvacetiletou«, ačkoliv se od ní liší (Pokračování na str. 4.)

28. dubna **Neděle**

DIVADLA

Národní	o 15 h. opera o 19½ h. opera	Prodaná nevěsta (B. Smetana.) Carmen (G. Bizet.)
Prozatímní	o 19½ h. činohra o 15 h. činohra	Mnoho povyku pro nic Mnoho povyku pro nic
Městské	o 15½ h. činohra o 19½ h. veselohra	Naše městečko (Th. Wilder.) Zkročení zlé ženy (W. Shakespeare.)
Komorní	o 16. h. komedie o 20. h. veselohra	Doktor Praetorius (Curt Götz.) Moudrá Penny (J. F. Black.)
Ständetheater	o 16. h. činohra o 20. h. komedie	Rheinsberg (Friedrich Forster.) Die Karriere des Hofrates Stolpe
Velká opereta	o 16. a 20. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahník.)
D 40	o 16. a 20. h.	Vojna (E. F. Burian.)
Nové	o 16. a 20½ h. opereta	Král s deštníkem (R. Benatzky.)
Vlasty Buriana	o 16. a 20. h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 15½ h. veselohra o 20. h. veselohra	Leonie (A. E. Scribe.) Leonie (A. E. Scribe.)
Járy Kohouta	o 16. a 20. h. hud. ves.	V komoře je myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 16. a 19½ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20. h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Švandovo	o 16. a 19½ h. opereta	Petříček a Pavlíček (Stelibský.)
Akropolis	o ½ 11 dop. dětské opereta	Když hračky oživnou (Fischerová.)
Umělecké besedy	o 15 h. činohra o 19½ h. činohra	Bejvávalo (Kamil Novák.) Redaktor Landa Otec (Jirásek.)

KONCERTY

Vlachův taneční orchestr. Karel Vlach hraje každou středu (8—12), sobotu (8—1) a neděli (3—7) se svým souborem a všemi sólisty v sále Jedicha, který je jedním z nejlepších u nás.

ZE SPOLEČNOSTI

Alhambra: Denně jedinečný variétní program; k tanci hraje taneční orchestr Slavíkův »Blue-music«. Zpívá Inka Zemánková.

Kavárna »Vltava«: Denně koncert českého tanečního souboru prof. Ja-

ros. Maliny.
Kavárna Daliborka v Dejvicích: Každou neděli hraje Ludvíkův orchestr.
Metro kavárna: denně večer tanec. Hraje salonní orchestr Doležal.

K. Č. T.

Turistika.

Roudnicko. (V rámci výletní akce »Radosti ze života«.) Odj. Hybern. n. 6.30 do Vraňan. Sníž. jízdné, chůze 28 km. Vede Laňka.

Modřansko Zbraslavsko. — Sraz v 8.30 na kon. st. el. dr. č. 21 v Braníku. Chůze 30 km. Vede Altrichter.

Rípská pouť. Odj. Vltav. n. 8.03 do Mělníka. V městě prohlídka zámku, chrámu s proslulou kostnicí, pak pochod na Říp. Snížené jízdné K 22.50. Chůze 25 km. Vede Švastal.

Údolí Kačáku. Odj. Smích. n. 8.30 do Lodenice. Chůze 30 km. Vede J. Švadlenka.

Veltruský park. Odj. Hybern. n. 9.07 do Podmoráně. Sníž. jízdné 7.90. Chůze 30 km. Vede J. Pešek.

Odpolední vycházka. Sraz. ve 14 hod. na kon. st. el. dr. č. 5 v Hlubocích. Vede pí Pelikánová.

Pražské výlety a prohlídky.

10.00 Romantické zákoutí Cibulky, kdysi sídla Leopolda Thuna, biskupa pasovského. Schůzka na stanici v Podháji. el. dr. č. 9. Provádí MUDr. a PhDr. K. Bělohlávek.

15.00 Zahrady Lobkovicova a Schönbořská ve Vlašské ul. Praha III. Sraz u Denisova pomníku. V rámci akce »Radosti ze života«. Vede V. Cípra.

Cigaretové papírky a dutičky **Abadie**

Pondělí 29 dubna

DIVADLA

Národní	o 19½ h. činohra	Karel IV. (St. Lom.)
Prozatímní	o 19. h. opera	Maškarní ples (G. Verdi.)
Městské	o 19½ h. dětské	Princezna Pampeliška (Jar. Kvapil.)
Komorní	o 20. h. činohra	Člověk nemá jen sebe (Frank Tetauer.)
Ständetheater	o 20. h.	Nehraje se.
Velká opereta	o 20. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahník.)
D 40	o 20. h.	Odpovědi na otázky z přednášky dne 1. dubna. (E. F. Burian.)
Nové	o 20¼ h. opereta	Král s deštíkem (R. Benatzký.)
Vlasty Buriana	o 20. h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 20. h.	Erbenův večer pořádá Kmen
Járy Kohouta	o 20. h. hud. ves.	V komoře je myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 19½ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20. h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Švandovo	o 19½ h. opereta	Petříček a Pavlíček (Stelibský.)
Akropolis	o 20. h. činohra	Je Mary Duganová vina (Bayard Veiller.)

KONCERTY

Smetanova síň. M. D. Ladmanová se skupinou uspořádá taneční koncert. Nádherný pořad: Smetana, Dvořák, Suk, Schubert, Liszt, atd. Klavír J. Pinkas. Varhany J. Kuhn.

osobitým tonem a ženskou psychologií.

Mladý, neodolatelný dramatik Gordon, Pennin manžel, muž s pestrou minulostí se před časem rozešel s herečkou Tinou i s její přítelkyní Martou. Jeho milostnou přítomnost představuje půvabná Kaťa, lektorka Stepensovy agentury. Autorka soustřeďuje okolo Gordona sněm zářlých žen. Obě jeho zrazené milenkyně, Tina i Marta, pomáhají Penny zabezpečit její domácí štěstí. Pozvou Kaťu na Gordonovu penkovskou vilu a tam jí svou zářlivosť odmítnutých milenek a taktickým vítěm zdánlivě naini Penny donutí k doznání své lásky. Sám Gordon vystřízliví a Penny má na čas zabezpečený rodinný soulad.

Autorka představuje v postavě Penny ženu na pohled nejubožejší, která však ve skutečnosti je nejchytřejší a nejdiploatičtější. Svým taktem a svou obětavostí poskytne zamilovaným hojně příležitosti k důvěrnému pobavení a zahanbí oba tak, že jejich rozmluvy pozbudou kouzla zakázaného oooce. S.

Wilde: IDEALNÍ MANŽEL.

Režie: Podhorský. Výprava J. M. Gottlieb. V hlavních úlohách: Steimar, Deyl, Kubik, Nasková, Kronbauerová, Šejbalová, Poznerová.

Wildova komedie Ideální manžel vznikla před padesáti lety. Wilde nebyl originálním dramatikem, ale přece jeho hra, jež osvědčuje nezmarou divadelnost, se stále udržuje na pořadu světových scén.

Děj se zde otáčí okolo staré viny lorda Chilterna, již si před lety získal jméni a kariéru. Vina se však náhle objevuje v podobě paní Cheveleyové která si chce dát své vědomí o vině těžce zaplatit. Lord Goring, přítel sira Chilterna, který je do všeho zasvěcen, svému příteli pomůže tím, že zaskočí paní Cheveleyovou odhalením jejího starého zločinu. Jeden zločin zneškodní druhý. Sir Chiltern se však již nešťastnou náhodou spěřil své manželce, která se od něho odracl. Jen lordu Goringovi se podaří jí její omyl vymluvit a tím znovu zajistiti lidské štěstí a soulad mezi manžely Chilternovými.

Frank Tetauer:

ČLOVĚK NEMÁ JEN SEBE.

Režie a scéna: Fr. Salzer. V hlav. úlohách: J. Štěpničkova j. h., Šlenrová, Kavánková, Gabrielová, Vrbský, Majer, Veverka, Benes a Bělský.

Mravoličná hra Franka Tetauera »Člověk nemá jen sebe« je společenská komedie z nedávné minulosti Tetauer je zde kritikem své doby. Nedá se omámit lesklým povrchem, ale odhaluje onu druhou tvář čloěka, rub charakteru.

Bankovní ředitel Bureš je pensionován, aby uvolnil cestu mladším a těm, kteří se pracují v době druhé republiky z postoupeného území. Je vyšetřován pro zneužití t. zo. dispozičního fondu. Má doklady o podporech tohoto druhu, ale má býti přinucen k jejich vydání, ježto jsou nebezpečné různým lidem. Ale Bureš, kterého vytvořil Bedřich Vrbský, obává se tak učinit, aby potom nebyl souzen pro zpronevěru peněz. Je tedy v obojím případě ohrožen. Klement Maroan, kterého hraje Vladimír Majer, má na Burešovi vymocit doklady. Jitce, kterou pohostinně hraje Jiřina Štěpničkova, se podaří otce zachrániti tím, že odhalí praou podstatu Maroanova charakteru. Sama Jitka také pozbyla místa ve výzkumném ústavě. Je tím vyřinuta z životní rovnováhy, ale nebezpečí, ve kterém se otec octl, jí dodává energie k boji a sílu k práci, kterou nikdy před tím nekonala.

Tato záměna resignující dívky v energickou bojovnici s osudem a lidmi, je nejdůležitějším přínosem mravoličné hry Tetauerovy, která kromě vážné osnovy a napínavého děje má mnoho humorného žiotu ve vedlejších postavách i v dialogu. S.

Verdi: MASKARNÍ PLES.

Řídí Charvát. Zpívají: Tauberová, Podalová, Krásová, Chorovič, Miron, Křikava, Bergman, Celerin, Kalaš, Veverka.

Velkokníže má u sebe pobočnika, který má velmi hezkou, mladou ženu. Pobočník žárli na svého pána, poněvadž se mu zdá, že mu svádí jeho ženu. Ve svém mínění je ještě více utvrzen, když potká oba na procházce v lese. Sezne své kamarády a radí se s nimi o pomstě. Nakonec losují, kdo z nich velkokníže zabije. Určeného pošlou na maškarní ples, kde je také velkokníže přítomen aby tam vykonal dílo pomsty. Velkokníže je opravdu zabít a umíraje, svěří se svému pobočníkovi, že jeho podezření bylo liché, a že jeho žena nebyla nikdy jeho milenkou.

Nepřijdete nikdy pozdě,

chcete-li se učiti cizím jazykům, neboť Soukromá jazyková škola spolku Ústav moderních řečí zahajuje téměř

každý týden

odpolední a večerní kursy němčiny, angličtiny, ruštiny a francouzštiny, s vyučováním od 3—5, 5—7 a od 7—9 hod. Žádejte informace a prospekty.

Soukromá jazyková škola spolku Ústav moderních řečí
(dříve Anglický ústav) Praha II., Spalená ul. 28, tel. 236-76 a Brno, Nám. Svobody 21

Kurt Götz:
DR. JOB PRATORIUS, chirurg
a odb. ženský lékař.

Režie: J. Plachý. Vypravil: Adolf Wenig. V hlavních úlohách: B. Vrbský, Josef Vošalík, B. Veverka, Eva Kabánková, J. Plachý, Májoová a j. Kurt Götz, znamenitý herec a vtipný veseloherní autor, vytvořil svůj Pratorium jednu z nejlepších hereckých komedií novější německé divadelní produkce.

Jeho nová hra, ve které sám pohostinsky vystupoval ve všech větších německých divadlech střední Evropy, je rozmarná a humorná skladička. Úvodem autor žertuje s představou legendárního a populárního výtvoře Šira Connana Doyleho, s postavou Sherlocka Holmese, kterou uvádí ve společnosti nezbytného doktora Watsona v prologu hry, jak řeší zdánlivě prostý, ale ve skutečnosti velmi složitý případ tragédie, která postihla oblíbeného a proslulého lékaře Joba Pratoria. Ve vlastní hře vypráví s velikým vtipem a vynalézavostí historii tohoto zajímavého muže. V epilogu se pak opět vrací mezi connan-doyleovské postavy detektiva a lékaře. Lékař Pratorium je zde líčen jako moudrý, vtipný a lidský lékař, který miluje své pacienty, láská se s nimi, rozumí jim a taktně je převádí nebezpečnými místy jejich života fyzického, nervového i citového. Především však miluje život a chce životu pomáhat proti smrti. Rozumí jako málokdo tajemství bytí a nebytí, dotýká se jemnou rukou záhad života a smrti a je takovým malým, cizím humorným pámbičkem, který bdí nad svými nemocnými a který umí okouzlit studenty medicíny a věst je k tomu nejkrásnějšímu v lékařském povolání: k pomáhání životu, k rozumnění nemocným. Obratný technik, kterým Götz je, sestrojil ovšem originelní děj, jenž vytvoří z této hry podivnou stejně napínavou jako zábavnou. Živý, vtipný dialog, duchaplné postřehy a lidský cit, především však krásná postava humanistického lékaře činí z této obratné selohry jednu z nejsympatičtějších her současné tvorby. T-er.

Eugen D'Albert: NIŽINA.

Režie: Mil. Jeník. Výprava: Kamil Vitouš. Řídí: Zdeněk Folprecht. V hlavních úlohách: Zdeněk Otava, Kubla, Kalas, Munclinger, Šponarová, Jirásková, Budtková, a j.

Vysoko v horách Pyrenejských, v odloučenosti od lidí žijí pastýři Pedro a Nando. Pedra navštívil jeho pán Sebastiano a nabízí mu mlýn a svou milenkou Martu. Pedro přijímá

30. dubna **Úterý**

DIVADLA

Národní	o 19. h. veselohra	Kolébka (Alois Jirásek.)
Prozatímní	o 19½ h. opera	Nížina (Eugen D' Albert.)
Městské	o 19½ h. veselohra	Zkrocení zlé ženy (W. Shakespeare.)
Komorní	o 20. h. veselohra	Doktor Praetorius (Curt Götz.)
Ständetheater	o 20. h. komedie	Die Karriere des Hofrates Stolpe (Dietrich Loder.)
Velká opereta	o 16. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahník.)
D 40	o 20. h.	Máj (Mácha.)
Nové	o 20¼ h. opereta	Král s deštníkem (R. Benatzky.)
Vlasty Buriana	o 20. h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 20. h. veselohra	Leonie (A. E. Scribe.)
Járy Kohouta	o 20. h. hud. ves.	V komoře je myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 19½ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20. h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Švandovo	o 19½ h. opereta	Petříček a Pavlíček (Stelibský.)
Akropolis	o 15 h. činohra	Úspěchy u žen. (30.)
Umělecké besedy	o 20. h. veselohra	Když štěstí chodí po horách
Na Slupi		Nehraje se.

KONCERTY

Smetanovo museum, II., Novotného lávka. Večer písní a arií F. Petrákovic. U klavíru A. Bohdalecká.

Smetanova síň. Slavnostní koncert kulturní rady zahajující Český hudební máj pod záštitou Dr. Kaprasa, min. školství a národní osvěty. Hraje Čes. Filharmonie, řídí Václav Talich. Sólístkou je Otta Horáková, členka opery ND. Pořad: B. Smetana: Předehra k slavnostní opeře »Libuše«; proslov předsedy Kulturní rady, L. Janáček »Taras Bulba«, rapsodie pro velký orchestr, symf. báseň, dílo 26; A.

Dvořák »Husitská« dramatická ouvertura, dílo 67. Zač. o 8 hod.

R. A. Dvorský opět v Lucerně.

Po prvním úspěšném koncertě svého druhu, opakuje náš nejlepší jazz-orchestr R. A. Dvorský se svými melody boys velký večer opět v sále paláce Lucerny v Praze II., Vodíčková ul. Návštěvníci, kteří nedostali již lístky na výše jmenovaný koncert přivítají tuto zprávu s radostí. Jisté si tentokrát opatří vstupenky včas. Upozorňujeme, že prvá repríza koncertu je 30. dubna t. r.

K. Č. T.

30. dubna—2. května.
S vlami Vltavy. Odj. 30. IV. Hlav.

n. 15.55 do Písku. Chůze 75 km. Záloha K 30.— do 24. Vede Altrichter.

a loučí se s Nandem, horami i slády a odchází do nížiny. Sebastiano, aby urovnal své hmotné poměry, si chce vzít za ženu dceru svého bohatého přítele ale Marty se nechce úplně vzdát. Pedro skutečně Martu miluje, dá se s ní oddat a ujme se mlýna. I Martě není Pedro lhostejný. Jejich

vzájemnou lásku však ohrozí Sebastiano, který chce obnovit milostný poměr s Martou. Ale Pedro Martu nedá, brání ji a v návalu zlosti bohatého soudce zabije. Šťastní, Marta i Pedro, opouštějí prokletou nížinu a pracují se do hor, lepší budoucnosti vstříc. Š.

Bavte se, ale nezapomínejte na svoji existenci

a učte se cizím jazykům!

Odpolední a večerní kursy němčiny, angličtiny, ruštiny a francouzštiny, 3–5, 5–7, 7–9 hod.

Dopolední škola němčiny a angličtiny denně 9–12 hod. — Žádejte informace a prospekty.

Soukromá jazyková škola spolku Ústav moderních řečí
(dříve Anglický ústav) Praha II., Spálená ul. 28, tel. 236-76 a Brno, Nám. Svobody 21.

Středa

1. května

DIVADLA

Nehrají.

K. Č. T.

1.—2. května.

První máj v kraji »Šimona kouzelníka«. (V rámci výlet. akce »Radosti ze života«. (Od 1. V 6.15 autokarem Jas od Vyšehradské radnice.

Brdy. Odj. 1. V. Hlav. n. 6.30 do Příbramí. Chůze 1. den 24 km, 2. den 26 km. Vede Žipek.

Berounské hory. Odj. Smích. nádr. 6.37 do Berouna. Chůze 30 a 25 km. Vede Svastal.

Dobříšsko. Odj. Hlav. nádr. 6.43 do Všenor. Vede V. Laňka.

Český ráj. V rámci výl. akce »Radosti ze života«. Odj. 1. V. Hybern. nádr. 6.20 do Jičína. Vede M. Pelikánová.

15.00 Prohlídka zahrad Ledeburské, Bilandt-Rheidtovské a Hartigovské. Sraz na Valdštýnském n. Vede V. Cipra.

Cyklistika.

1.—2. května.

Krásy Povitaví. Sraz v 7 hodin u pomníku Fr. Palackého. Vedou bři. Cervenkové.

Reportér o sobě.

Rozhodl jsem se, že jednou udělám docela zvláštní reportáž. A aby to bylo opravdu něco nového, udělám reportáž sám se sebou.

Prosím tě, jak ses vlastně dostal na dráhu reportéra, a zvláště jak ses dostal na dráhu filmového reportéra?

Viš, to máš tak. Když mi byly asi tři roky, byl jsem poprvé v bio. Nevím již jak se jmenoval film, ale podle vyprávění maminky byla to »Matka Kráčmerka«. Film se mi líbil tak, že jsem se naučil několika dialogům nazpaměť, a ač ještě trochu šislaje, vyprávěl je, kudy jsem chodil. V elektrice, v parku, dětem, i ve vlaku. Matka prý dostala od jednoho pána vyhubováno, proč prý mne tomu učí. Představil se jako nějaký lékař a tvrdil matce, že je nesvědomitá, že mne prý přetěžuje učením »hloupých řečiček« a že ví ze zkušenosti, že takové přetěžování působí na děti velmi neblaze. Později činí z nich děcka méně nadaná a hloupá.

Kdyby mne tak teď viděl, a chtěl mi dokazovat, že následkem onoho učení jsem méně nadaný — nevím, nevím. Snad bych ho vyzval na souboj nebo uškrtl.

S přibývajícím léty přibývala ve mně láska k divadlu, k filmu a hlavně, já ti to prozradím, láska ke všem těm

krásným hercům a ještě více k herečkám. Pamatuji se velmi dobře, jak jsem se obdivoval Anny Ondrákové. Moje veliká touha byla, jednou si ji smět prohlédnout a třeba nepatrně se jí dotknout. Začal jsem psát a dělal reportáže o všem možném. Ještě v dětství se mi také jeden můj referát nemusil vyplatit. Referoval jsem totiž známému pánovi, že jsem viděl jeho ženu s naším sousedem v biografu a to jste neviděli. Skromně jsem sice podotkl, že třeba to nebyla ona a aby nic neřikal, od koho se to dověděl. Chtěl jsem zůstat inkognito. Stejně se to ale dověděla, kdo byl informátorem jejího manžela a to si nepřej vidět ten rámus. Ta paní musila být zaměstnána v mládí na nějakém skuneru starého piráta a tam se naučila tolika novým a mě docela neznámým slovům, které jsem se od ní naučil. Kdybys to byl tenkrát slyšel — jejku:

Konečně jsem se dostal do novin. Ze začátku šla mi ze všeho hlava kolem. Ale teď — nu, vždyť sám viš. Strašně jsem tu rád a moc se mi tu líbí.

To jsem sám rád, že se ti to líbí, ale ještě bys mi mohl prozradit, co chceš dělat dnes, zítra, nu vždyť viš, něco o budoucnosti?

Jejda, těch plánů je habaděj. Kdyby

se mi tak chtěly všechny vyplnit. Ted si jenom říkám: »Kdyby tak Pánbůh dal a:

1. dopřál mi vyhrát jen třeba půl milionu,
2. zdraví mi nechal alespoň takové, jako mám teď,
3. abych si mohl koupit automobil, to by se dělaly reportáže, ve všední den a v neděli bych jezdil s filmovými hvězdami — ne abys to na mne pověděl doma — zdami,
4. to jsou samá přání, ale hlavní věc je práce, práce a zas práce, samé zdokonalování sebe a našeho časopisu, a spolupráce se čtenáři,
5. hlavně, aby se náš týdeník rozšířil a abych já mohl říci: »Kousíček práce na tom je také můj«, třeba jsem Benjamin naší redakce.

Mothejzík.

Německá divadla v Praze pokusila se během této sezony hrací plán nejen vlastními nastudovanými novotami, ale i pohostinskými hrami největších a neznámějších německých jevišť zpestřiti. Přinesla také více činoherních premiér, tak: Die Kornbraut: od Fr. Lorenze, která byla v posledním týdnu hrána s velkým úspěchem v Ständetheater. Ve čtortek den 25. dubna byla uvedena komedie od Dietricha Lodera: Die Karriere des Hofrats Stolpe: jako premiéra, hra, která již při svém uvedení sklidila neobyčejný úspěch. Dále bude uvedena premiéra sudetoněmeckého básníka Fr. Hauptmanna: »Die Entscheidung« ve výpravě Friedricha Siemse. Připravuje se: »Das Konzert« od Hermanna Bahra, »Das lebenslängliche Kind« od Roberta Neuera a »Am helllichten Tage« od Paula Heubiga. Wilhelm Furtwängler a Berlínská Filharmonie zahájí po dokončení nejnужnějších renovovacích prací v Novém německém divadle (Neues Deutsches Theater — Opernhaus) velkým slavnostním koncertem. Řídí Brucknerovu 9. a Beethovenovu 5. symfonii. Během příštích týdnů bude několik pohostinských představení předních německých divadel. —sl—

Reklama a inserce Soukromé jazykové školy Ústavu moderních řečí

nemůže Vám říci tolik, jako prospekty odpoledních a večerních kursů němčiny, angličtiny, ruštiny a francouzštiny a dopolední školy němčiny a angličtiny, které Vám na přání zašle zdarma

Soukromá jazyková škola spolku Ústav moderních řečí
(dříve Anglický ústav) Praha II., Spálená ul. 28, tel. 236-76 a Brno, Nám. Svobody 21.

Giacomo Puccini: TOSCA.

Řídí Charvát. Zpívají: Šponarová, Hanzlíková, Gleich, Hruška, Otava, Bergman, Celerin, Veverka ad.

Při převratu byl v Andělském hráde uvězněn bývalý konsul římské republiky, Angelotti. Pomocí své sestry, markýzy Atavanti, uprchl do chrámu, kde měl nalézt klíč od kaple s rodinnou hrobkou. V tom chrámě dokončuje malíř Cavaradosi obraz Marie Magdaleny, k němuž tajně použil jako vzoru krásné markýzy. Angelotti se tu setkává s Cavaradosim a smlouvají se na útěku. V tom však přichází zpěvačka Tosca, která malíře miluje. Tosca při pohledu na obraz, pozná markýzu a žárlí na ni. Cavaradosi ji uchvátil a přiměje k odchodu. Náhle však zazní výstřel – znamená, že vězeň uprchl a že je zahájeno pronásledování. Cavaradosi pro větší bezpečnost svého přítele do své díly doprovdí. Brzy na to přichází policejní ředitel Scarpia se svými buřiči. I Tosca se vrátí. Scarpia ví o její lásce k malíři, rozvíjí její žárlivost, nechá ji stopovat a tak zjistí, že malíř je a úkryt uprchlíka. Sám pak, se těší, že se takto zbaví i soka o láse. Výprava policistů za uprchlíkem se však nezdařila. Byl přivlečen jen Cavaradosi a Scarpia usiluje, aby z něho vynutil přiznání, ale marně. Ředitel tedy neváhá poslati ho na mučení. Popolá také Toscu, ale i ta je pevná. Když však slyší srdceroucí výkřiky svého miláčka, podlehne a prozradí úkryt Angelottiho. Ale ani tím mnoho Cavaradosimu nepomohla, neboť Scarpia chce ještě dosáhnout, aby Tosca stala se jeho. Tosca se odhodlá, jen když Scarpia jí slíbí, že Cavaradosi bude zastřelen jen zdánlivě a pak že bude moci s Toscou přehnouti za hranice. Když se posléze Scarpia k ní přiblíží, probodne ho a uprčne. Běží do vězení dává svému miláčkově zprávu a nabádá ho, aby po výstřelu přirozeně padl na zem. Poprava je vykonána. Tosca čeká, až vojáci odejdou a vybízí ho, aby ostal, ale s hrůzou poznává, že je mrtev. Mezitím se zjistilo, že Scarpia byl zavražděn. Vojáci se blíží a Tosca, aby jim unikla, se vrhá střemhlav s Andělského hradu do propasti.

Augustin Eugène Scribe: LEONIE.

Před léty byla hrána v Praze ta- to konverzační veselohra pod nad- ním »Kouzelné ruce«. Tehdy vytvo- rila Anna Sedláčková úlohu Germai- ny. Dnes ji opět vidíme v divadle Anny Sedláčkové. Nezměnila se. Je to slá- e ta svěží, romantická veselohra dávkou sociálního citění a trdního odporu.

Germaina, chudá šlechtička z hra- ečího rodu de Guiche, je na obř- vjm hrdým příbuzným, proto se vzhodne žít se poctivou prací- vou příčinlivostí, nadáním a vyna- zavostí zřídí si v Paříži modní zá- od, který svým čarodějným umě- im strhne na sebe přízeň nejvyšší volečnosti. Její příbuzní se za její ráci stydí, ale brzy potřebují její moci, kterou ona jim rada poskytne ímluvou v významných osobností, chrání rodinu před finanční katas-

2. května Čtvrtek

DIVADLA

Národní	o 15 h.	Faust (J. W. Goethé.)
	o 19¼ h. opera	Jakobín (A. Dvořák.)
Prozatímní	o 19¼ h. činohra	Mnoho povyku pro nic (Shakespeare.)
Městské	o 19¼ h. činohra	Člověk nemá jen sebe (Frank Tetaur.)
	o 19¼ h. veselohra	Vějíř lady Windermervé (Oscar Wilde.)
Komorní	o 19¼ h. veselohra	Doktor Praetorius (Curt Götz.)
	o 19¼ h. činohra	Naše městečko (Th. Wilder.)
Ständetheater	o 20. h. veselohra	Das Konzert (Hermann Bahr.) premiéra
Velká opereta	o 16. a 20. h. opereta	Šťastná náhoda (J. Snížek a R. Blahník.)
D 40	o 20. h.	Manon Lescaut
Nové	o 20¼ h. hud. ves.	Král s deštníkem (R. Benatzky.)
Vlasty Buriana	o 16. a 20. h. veselohra	Provdám svou ženu (Hořejší—Lebl.)
Anny Sedláčkové	o 20. h. veselohra	Leonie (S. E. Scribe.)
Járy Kohouta	o 16. a 20. h. hud. ves.	V komoře le myš (Jan Kouba.)
Tylovo	o 16. a 19¼ h. opereta	Láska její výsosti (J. Jankovec.)
U Karlova mostu	o 20. h. opereta	Děvče za všechny peníze (L. Pacák.)
Svandovo	o 16. a 19¼ h. hud. ves.	Petříček a Pavlíček (Stelibský.)
Akropolis		Nehraje se.
Umělecké besedy	dopol. o 20. h.	Divadlo Českomor. cirkve. Ukrajinský koncert.

KONCERTY

Chrám Křížovníků u Karlova mo- »Mše D-dura«, řídí Jaromír Herle. tu. 9. hodin dopoledne. Ant. Dvořák: (Český hudební máj.)

K. Č. T.

15.00 Prohlídka zahrad Vrbovské a ku. Vede V. Cipra. Nosticovské. Sraz u Denisova pomní- Schůzka ve Zlaté huse o 19 hod.

trofou. Za odměnu získá lásku své- ho bratrance Henriho. Oba se již dávno milují, ale Henri žárlí, myslíc, že ona miluje jiného. I nebojácná onučka Suzanne a mile koktavý baron de la Tour se přiznají ke své lásce. Milující lidé se najdou.

Scribe hýří vytříbeným uměním konverzáce, vtípnou charakteristikou i divadelností. Leonie vytvořila Věra Zychová, hraběnku de Guiche L. Borrová, Armanda J. Doležal, Suzanne Marcella Sedláčková a markýzu de Marnier Anna Sedláčková.

Onďej Sekora:

FERDA MRAVENEC.

Městské divadlo nastudovalo pro mládež velmi pěknou hru »Ferdá mravenec«. Jaro je tu a mládež vel- mi ráda pozná život v přírodě. Osu- dy zvířátek jsou zde líčeny tak pří- stupně, že budou zajímat nejen malé, ale i velké.

Uvidíte nebojácného Ferdu mra- vence, kterého s pochopením hraje A. K. Strejka, těžkopádného a ošetečné- ho brouka Serváce Pytlíka, profionou řiflenku Verunku, dobráčkou pání-

mámu Ploštíci Ruměnici s regimen- tem svých plošátek. Děj je prostý, veselý, napínavý a především zho- nocován opravdovou znalostí lid- ských charakterů hmyzého národa, používajícího všech vymožeností technických, kterými se obohatil člověk v posledních desetiletích své kultury. Právě tato modernost oslní zájem dětí, aniž by si toho uvědo- movaly, ssají do svých dušiček i med morálky.

Jan Chudoba:

KAMENNÁ PASTYŘKA.

Komorní divadlo dalo na svou scé- nu pohádku o kamenné pastýřce, která po staletích se orlív mezi lidí. Narodila se pod dlátém svého otce, slavného sochaře, ve slunném Řecku. Dlouho stála v krásném háji, potom ji odvezli za mořem a pak dlouhá léta stála ve zdejším háji. Jednou přišla Červená hvězda a dala jezírku u kterého stála moc jí učinit živou, když se v něm vykoupe. Tu přišel oslíček, strčil do ní, ona spadla do jezírka a obžila. Víc vám o ní ne- povíme. Přijďte sami se na ni podí- vat!

KAREL IV.

Premiéra Národního divadla dne 23. IV. 1940

V tiché kavárně na Národní třídě požádal jsem již v březnu pana Dr. S. Loma, aby laskavě prozradil něco o svém Karlu IV. Jak vidíte, pan Dr. Lom mé prosbě velmi ochotně vyhověl.

»Národní divadlo ohlašuje právě premiéru Vaší hry KAREL IV. která podle divadelních zpráv zahrnuje celý jeho život. Rádi bychom své čtenáře seznámili s tím, jak jste tu látku pojal a rozvrhl.«

»Moje hra se začíná r. 1333 příchodem sedmnáctiletého krále Karla do Čech, aby převzal správu země a končí se jeho smrtí r. 1378. Těchto 45 let je v mé hře vyjádřeno devíti scénami, v nichž dramatickou zkratkou jsem se pokusil vyjádřit povahu Karla IV. a smysl jeho poslání v jeho době i v našem národním životě. Děj prochází zastávkou na Zbraslavi u hrobu Elišky Přemyslovny a vložkou, charakterisující příchod nového tvůrčího úsilí do Čech k instalaci prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic a založení nového chrámu svatovítského ve stále stoupajícím významu Karlovy vlády k dalším charakteristickým scénám, k návštěvě římského falckraběte, tchána Karlova v Praze, k výzvě římského tribuna Coly di Rienzo, aby se Karel ujal dědictví římského imperia, přejde pak po scéně z tehdejšího života bankovního do Itálie za první korunovační cesty do Říma r. 1355, kdy císař Karel byl v Pise přepaden výbuchem revoluce. Stav v Čechách a nástup nové generace i nové doby se projevuje několika menšími scénami a velkou scénou s vášnivým kazatelem pražským Janem Miličem z Kroměříže. Ve scéně závěrečné, před smrtí, je pak postavena osobnost Karlova před další osud svého díla.«

»V čem vidíte hlavní dílo Karlovo?«

»V tom, že na hospodářském povznesení a právním zabezpečení Prahy, Čech a celé říše založil jejich nový pořádek, blahobyt, mravní odpovědnost a kulturní rozvoj. Janu Lucemburskému v jeho královsky rytířském lesku byly Čechy jen královským titulem a bohatou pokladnicí pro skvělý život evropského válečníka a diplomata. Karel IV. převzal království ochuzené, s rozvrácenou správou a bez moci, povznesl je, upevnil jeho řád a zajistil jeho postavení ve světě. Tak se stal jeho novým zakladatelem, naplnitelem skvělé tradice přemyslovské, Otcem vlasti. Tím žije v našich dějinách a v tom je pro nás jeho hlavní význam.«

»U KARLA IV. máme vždy na mysli jeho císařskou důstojnost. Mohla mít tato veliká osobnost sourodého dramatického protivníka?«

»Tím protivníkem byl č a s. Karel IV. chtěl vybudovat a udržet řád světa co nejdokonalejším zlepšením. Ovládl čas v úseku svého života, proud doby však se nedal zastavit. Proti ukázněné moci Karlovy osvícené vlády se vždy vzpínaly radikální snahy po okamžité nápravě světa v převratu jeho řádů. Karel IV. chtěl nejdříve vystavět nové a pak teprve bořit staré. K dílu však, které mělo přetvořit svět, nestačila lhůta jednoho lidského života. Karel IV. neměl ve svém díle pomocníka, až na Arnošta z Pardubic — a neměl v něm pokračovatele. Umíraje, vidí rozklad tehdejší moci papežské a drží-li ještě pevně svou říši, je si přece jen vědom, co nepřítel číhá a jak jeho syn a dědic Václav nepochopil jeho stavební úsilí. V tom je tragika Karlova osudu, že založil křesťanskou říši světovou na rodové moci, nenašel nikoho ze svého rodu, kdo by mohl pokračovati v jeho díle rovnou silou i láskou. Nad jeho mrtvolou se roz-

Foto J. Heinrich
Archív Zámku

E. Kohout
jako
Karel IV.

cházejí dvě cesty: Václavova, jež dovedl milovat, ale ne vládnout a Zikmundova, jež dovedl vládnout, ale ne milovat.«

»Jest ve vaší hře zachycen i soukromý život Karla IV.?«

»Vystupují v ní všechny jeho čtyři manželky, aby vedle politicky mravního a státnického díla vynikla i jeho důvěrně lidská tvář.«

»Jaký podíl má ve vašem dramatu Praha a její život?«

»Především podíl vyvoleného sídelního města, hlavního střediska říše. Ačkoliv byl Karel státními záležitostmi nucen, aby polovinu života ztrávil mimo Prahu, vrátil se vždy do ní jako do milovaného svého domova, kterému se snažil dát všechnu výsavnost a do něhož snášel vzácné poklady světa. Je známo, že zvelebil Prahu nejen přestavbou a výstavbou Hradu, založením monumentálních katedrál, zřízením ochranných zdí městských a stavbou velkého mostu, ale i přímou úpravou pražských měst, zejména osobním založením a rozvíjením Nového města pražského.

S těmi zevními znaky ovšem souvisí vnitřní základ těchto činů, mnohotvárný rozvoj veřejného života královského a císařského sídla, založení university a soustředění duchovního života do Prahy. Jedním z nejdůležitějších znaků mezinárodního uznání Prahy v duchu středověkého pojmání bylo zřízení samostatného pražského arcibiskupství již za vlády královicova, což bylo možno jen jeho osobním vlivem u papeže a využitím šťastné shody okolností. Nad úmrtím ložem Karlovým již se skláněl první pražský kardinál, Jan Očko z Vlašimě. Tak Praha z důležitosti více méně hradní nabyla významu předního z měst světových vlivem tohoto panovníka českého dynamismu, světové aktivity, politického realismu, neseného vědomým a čírodým idealismem, směřujícím lepší přítomností za budoucností národa a jeho lidství.«

Bylo by toho ještě mnoho, o čem pan Dr. Lom by mohl hovořit, ale nelze se více bouřit proti jeho zdrženlivé skromnosti. Premiéra, jak věříme, nezklamala autorovo očekávání a navzdor všem časovým i technickým potížím, jež dřívější provedení hry zdržely, splnila také svoje umělecké i národní poslání.
H.

VSTUPENKY TRUHLÁŘOVÁ, KORUNA, KOŠÍK, VALDEK

Karel Dostál,

vrch. režiser Nár. div. v Praze:

Otázky a odpovědi

k představení »Divoké kachny« v Prozatímním divadle.

Jakže, Henrik Ibsen, sociolog, jemuž etos pravdy — tedy pravdivý člověk — je předpokladem mravní obrody společenské, dramatik, jehož inspirace vyšetřává po neivce právě z přesvědčení, že nestačí pravdu znát, že je třeba také ji doznat — jakže, tento vyznavač pravdy že by psal Divokou kachnu v záchvatu malomyslnosti, bojovník rodem a posláním že by utíkal z boje?

Bylo by velkým omylem, chápati snad smysl Gregersova omylu jako Ibsenovu resignaci. Závěr dramatu, pravda, může diváka v hloubi duše zneklidněného omýlit. Nechtě tedy uvěřit, že básník nechce odzbrojit jeho vůli k pravdivosti. Autor varuje spíše před počestilou vírou, že lze život lidský formovat a přetvářet svévolně, jen podle míry té či oné teorie, ať jakkoli ušlechtilé (Gregers), či naopak cynické (Dr. Relling). Vyznává-li pravdu jako základní etos obrozeného života, najde svého druhu jen v tom, »komu je nemožno dýchat v mocálovém zápachu z prolhaného zamlčování, jen v opravdovém muži«, podaří se Ti vzbuditi souhlas s Tvým »ideálním požadavkem«; proboha se však vyhýbej »človíčka«, jenž si lebedí v bahně bezduchého požitkářství — takového raději nerušit, ať si po svém živočišně zažívá. Jsou lidé, kteří ožívají myšlenkou — a jsou jiní, kdož každému duchovnímu (mravnímu) postulátu hluboce nedůvěřují. Což nestačí snad dobré bydlo, aby byl člověk spokojen a šťasten? Pravda? Mravnost? To jsou pro mnohé jen slovíčka, vhodná leda pro ještětější mravořečnické. Hjalmar Ekdal je z jejich rodu. »Mne do toho, prosím, nepleť«, odpovídá, když mu Gregers Werle po nejprv projevil svůj »životní úkol«, samozvaně spasitelského poslání v rodině Ekdalově. Jemu, Hjalmarovi, se totiž opravdu žije docela dobře v uměle vykonstruovaném světě životní fikce, v předstírané skutečnosti rodinného života, tak jako starý Ekdal si dovede s dětinskou představivostí postaviti na půdě les z vánočních

stromků — »on, odvážný stařec volného vzduchu«, který se skutečného lesa bojí. I Hjalmar je »velké, důvěřivé dítě«, jemuž stačí, že si hraje, jakoby opravdu žil. Není ani zdaleka onou »osobností«, za níž ho naivně považuje Gregers Werle. Nesnese proto břídně desiluse, jež mu bylo nerozvázně vloženo na bedra, a stává se spoluvinníkem na sebevražedné oběti malé Hedviky.

Jakže, i on? Nebyl vinen Gregers, — ba pouze Gregers? A co Relling? Není třeba volati k odpovědnosti i jeho, jenž jistě zbytečně nabubřil a zmnožil prohanost a faleš rodinného štěstí u Ekdalů — tam, kde si žijí jakoby stranou světa a přece sami jsou svět v malém? Kdo je vinen? Optimista Gregers, či pesimista Relling? Doktrínář životní pravdy či diagnostik životní lži? Idealista Gregers, jenž vytváří »pravdivé manželství«, aby léčil své choré svědomí, či lékař Relling, který experimentuje s lidskými osudy, také s pudu sebezáchovného, aby zkonkretisoval svou filosofii zoutalství? Dramatická situace dává zdánlivě za pravdu Rellingovi — Zdánilivě. Neděje se tak se souhlasem básnickovým: Není jistě bez významu, že svou thesi rozvíjí Relling v mravní kovčině po prohrané noci. —

Chcete ještě vědět, co se stalo po spadnutí opony? Domysleme, stopujme. Není těžko si představit, že dobrá Gina dále bude »capat sem a tam v bačkůrkách« a staratí se o Hjalmaru, jenž jako dosavad i nadále bude spokojeně cizopasit na její přičinlivosti, povděčen osudu, že mu dal nová dvě témata ke krasořečnické. O oběti milujícího dítěte a »o novém životě, pravdě a bez zamlčování« — ó, Hjalmar si bez nejménší pochyby najde své štěstíčko i v neštěstí. Gregers tomu už nemusí naslouchat, — svolil být »financem u stolu«, protože »život nestojí za to, aby se žil«. A Relling vymýšlí nadále své životní lži, aby demoralisoval své pacienty, — jenom se obávám, že se teď opíjí ještě častěji než dřívě.

Žena radi ženám:

Vzdělávejme se — hledejme ušlechtilou zábavu — zajímejme se o umění!

V dnešní době si všichni stále říkáme a uvědomujeme, že čím jsme menším národem než druzí národové, tím musíme býti pro život připravenější a také vzdělanější. To znamená: co ví, čemu rozumí, v cizině každý dvacátý, ať ví u nás každý druhý.

Snad namítete, že na to nenajdete čas. Jsou lidé, kteří opravdu nemají čas, ale to už bývají skuteční vynikající pracovníci, kteří plní svoje poslání a kteří třeba i drobnou prací, velmi prospívají svému národu a lidstvu. Ale stále vidíme kolem sebe plno lidí, majících dosti času na čtení různých »Morzakorů« (od »mor za korunu«, t. j. korunových románů s nejrůznějšími obsahem) nebo mařiček večery planým pomlouváním svých známých. Na to je opravdu času škoda. Najdeme si však každý, koho výdělečně zaměstnání úplně nevyčerpává, nějakou vedlejší rozumnou práci, která nás pobaví a hledejme takové zábavy, které v nás zanechají trvalejší

dojmy, jež nás také vnitřně uspokojí a na něž vzpomínka nám pomůže zpříjemniti nepřijemnosti a přežítí těžké chvíle života.

Ke čtení máme dobré a krásné knihy, které jsou také veselé, zamilované nebo napínavé. Nekoupíme je ovšem za korunu v novinářském stánku, ale můžeme si je v knihovně za tu korunu vypůjčit. A když se sejdeme, nebavme se pomlouvami lidí, nýbrž hovořme raději o knihách, divadlech, koncertech, o sportu a biografích, o výstavách a učme se tak hodnotit lidskou práci. Místo nevkusných anekdot si třeba zazpíváme lidové písně a když říkáme vtípy, netočme se stále jen kolem jednoho. Vždyť život je tak rozsáhlý a námětů a možností je tolik!

A tak nakonec: hledejme zábavu skutečně ušlechtilou, hledejme zábavu tu nejlepší a nejvytrvalejší — naučme se najít zábavu a potěšení v umění! Dobré umění skutečně pobaví, ukáže klady života a doopravdy nás potěší. Zajímejme se ale o všechna umění! Tím, že poznáme umění jedno, přibližujeme se zároveň druhému, a učíme se chápat třetí. Choďme do divadel, koncertů, do galerií a na výstavy, čtème dobré knihy! Naučme se milovat všechna umění a budme vědci těch, kteří je pro nás s nadšením a mnohdy i s odříkáním tvoří. *Mile.*

Ing. chem. TEYROVSKÝ ODBORNÁ CHEMICKÁ
ČISTÍRNA A BARVÍRNA

9

Rozhovor s Natašou Gollovou

Nataša Gollová,
jako Eva, která «tropí hlouposti»
Foto Lucerna-film Archiv Zárubna

Se slečnou Gollovou jsem se setkal zrovna tak, jak ji známe z jejích úspěšných filmů. Stále dobrou náladu, veselý úsměv na lici, zářící oči a tak trochu koketně spuštěné plasy na levé straně, to má a to je Nataša Gollová.

K mě žádosti, aby byla tak laskava a pověděla mi něco pro naše čtenáře, ochotně přisvědčila. Na moji první otázku:

»Co vás přimělo, abyste se dala na uměleckou dráhu?«
byla první slova slečny Gollové spíše povzdech, než přímá odpověď:

»Je tohleto jsem už slyšela tolikrát...«

Abych vám řekla pravdu, nikdy jsem pro práci ve filmu nijak usilovně nedoužila. K samotnému filmu jsem se dostala pouhou náhodou. Ještě když jsem studovala, učila jsem se tančit, to však z vlastní záliby a pro ukrácení času. Nevím ani, jak se všechno sběhlo, ale dopadlo to tak, že jsem hrála studentku ve filmu »Kantor Ideál«, s božskou Anny Ondrákovou. To byl můj první film, ve kterém jsem hrála, ovšem jako statistka. První »velký« film, ve kterém jsem měla jednu hlavní ženskou roli, byl film »Bezdětná« podle románu Ignáta Herrmanna. K jeho natočení jsem byla započána z Bratislavy, kde jsem studovala.

»Ve kterém filmu a se kterým partnerem se vám nejlépe hrálo?«

»Musím přiznat, že to byl film »Eva tropí hlouposti«. Partnery jsem tam měla a neměla vlastně tři: Oldřicha Nového, Josefa Grusse a Raula Schránila. S O. Novým jsem měla nejvíce scén. Hrál, jak jistě víte mého bratra. S Grusem se mi hrálo

velmi dobře, ačkoliv jsem s ním mnoho výstupů neměla. Nejméně, ale dobře jsem si zahrála se Schránilem: hrál mého milence.«

»Se kterým režisérem se vám nejlépe pracuje?«

»Na to by se nikdo z vás novinářů nemusil ptát. Je na to velmi snadná odpověď: s Fričem.«

»Jaké máte plány do budoucna?«
»Ne jiné, než hrát jak ve filmu, tak na divadle ty nejkrásnější role, jak nejlépe bych dovedla (ačkoliv to nezáleží pouze na mně), abych uspokojila i ty nejnáročnější návštěvníky českých filmů, o jejichž dobrořešení všichni dbáme co nejvíce.«

Rozloučil jsem se se slečnou Gollovou a přál jsem jí za sebe a jistě i za všechny její příznivce splnění všech jejích krásných předsevzetí.
j. man.

Okénko do nebe

V novém filmu společnosti Stella setkáváme se s oblíbenými herci z předních pražských scén. N. Gollová, B. Sustrová, A. Nedošinská, Jiří Dohnal, L. Pešek a Th. Pištěk, to jsou hlavní postavy filmu. Režii vedl G. Hašler, mladý režisér, a tak se o tomto filmu může mluvit jako o filmu mladých lidí. Eva Vrchlická zde debutovala a podala pěkný výkon. Veselohra je vtipná a jistě se bude širokým vrstvám líbit pro svoji svěžest. Premiéra měla úspěch.
-mtz-

B. Sustrová a L. Pešek jako první pár... Foto Stella-film
N. Gollová a J. Dohnal jako druhý pár. Archiv Zárubna

Úspěšné filmy.

Město ztracených.

Foto Foxfilm
Pin Martin - barman, Randolph Scott - maršál, Cesar Romero - Doc Holiday ve filmu Foxu »Město ztracených«
Archiv Zadruga

Tanec kolem světa.

Foto Tobis
Ir. v. Mayendorf a Rolf Moebius ve scéně z filmu »Tanec kolem světa.«
Archiv Zadruga

Jménem zákona.

Wallace Beery.

Foto MGM
Wallace Beery
v konečné scéně filmu MGM
»Jménem zákona.«
Archiv Zadruga

Muzikantská Liduška.

Filmová společnost Lloyd film natáčí za režie M. Friče podle motivů povídky V. Háška svůj nový velkořím »Muzikantská Liduška«. V hl. roli hraje J. Štěpničková a partnerem jí jest člen Zemského divadla v Brně G. Nezval. Děj filmu: Dcera bohatého sedláka Staňka, Liduška, zamilovala se do chudého muzikanta Tonika. Svoji lásku nezapřela, ani když jí rodiče přivedli sedláka Krejzu, kterého si má vzít. Krejza namluví Toníkovi, že dostal od Lidušky slovo. Proto

G. Nezval
jako houslista Toník.

Foto Lloydfilm, archiv Záduha

J. Štěpničková
v roli
»Muzikantské Lidušky.«

Toník přichází se s ní rozloučiti. Liduška zdrcena svoluje k sňatku s Krejzou. V kostele naposled hraje Toník Lidušce její zamilovanou písničku na cestu k oltáři. Potom utíká z kostela, aby opustil navždy vesnici. Liduška dojata Toníkovou hroutou odpovídá knězi při obřadu záporně a prohlásí, že se vdává z přinucení. Potom utíká za Toníkem na krucht. Když se zde doví, že Toník odešel, zešílí a propadne trudnomyslnosti. Jen když slyší hudbu, vzruší se a běží za každým muzikantem, domnívající se, že u nich nalezne Tonika. Proto na ní děti pokřikují »Muzikantská Liduška«. Nakonec ale podaří se jí uzdravit. Kořenářka Frantína přivedla s sebou z Uher Tonika, jehož návrat Lidušku uzdravil.

-lk.-

Lucernafilm připravuje

ŠTĚSTÍ PRO DVA

Foto Lucerna-film
Archiv Záduha

J. Kširová
jako Soňa Jansová
operetní subreta
ve dvou scénách
filmu
»Štěstí pro dva«.

VÝSTAVY

Alšova síň Umělecké Besedy — Praha III., Besední 5., od 24. IV.—26. V. výstava Mil. Hegera. Otevřeno od 9 do 17 hod.

D-40 Na Poříčí 24. výstava SVÚM Aleš, do 28. dubna při představení.

Dům jednoty umělců výtvarných — Voršilská ul., výroční řádná členská výstava do 5. května. otevřeno od 9 do 17 hod.

Galerie Sdružení výtvarníků — Na Perštýně 7., výstava obrazů Antonína Kalouse, do 30. dubna, otevřeno od 14 do 18 hod.

Kabinet krásné knihy — Národní 27., výstava knižní grafiky Cyrila Boudy, duben, všední dny, otevřeno od 9 do 12, a 15—18 hod.

Krásná jízba D P. výstava dokonalých reprodukcí českých i cizích mistrů do 30. dubna, od 9—12, 14—18½ h.

Krouského galerie — Národní 23a, stálá výstava obrazů, soch, keramiky, skla, bižuterie, kraje, tkanin, koberců a hraček. Otevřeno od 9 do 17 hod.

Mazáčkova výstavní síň — Spálená ul., výstava Bedřicha Horálka, do 28. dubna. Od 30. IV. do 16. V. Karel Pospíšil. Otevřeno od 9—12, 13—18 hod.

Klobouky **HESS** Celetná Příkopy

Obecní dům — stálá výstava uměleckých děl z matku hlavního města Prahy, 9—16 hod. Výstava obrazů F. Charvátka a B. S. Urbana a plastik A. S. Urbanové, do 30. dubna od 9 do 16 hod.

Pasáž bia Na Příkopě — Na Příkopě 35., výstava 23 výtvarníků, členů Syndikátů výtvarníků, stojících mimo spolky, do 2. května, otevřeno od 9 do 20 hod.

G

RAND

VARIÉTÉ

DRAHŇOVSKÝ

15

SVĚTOVÝCH

ATRAKČÍ

AŽ DO 3 HODIN

G

VODIČKOVA 34

Pavilon SVÚ Myslbek — Na Příkopě, výstava padesátníků SVÚ Myslbek do 30. dubna od 9 do 18 hod.

Rubešova galerie — Národní 37 (Platejz), výstava Fr. Marchy, do 30. IV. od 8—18 hod.

Síň umění Hollar — Praha I., Masarykovo nábřeží 8., výstava obrazů Aloise Moravce, do 30. IV., od 9—18 hod.

Svaz Českého Díla — Národní 36, výstava obrazů Jana Zrzavého do 29. dubna, od 10—18 hod.

Topičův salon — Národní tř., výstava obrazů Fr. Tichého, od 20. IV., otevřeno od 10½—18 hod.

Umělecko-průmyslové museum — Praha I., Sanytrova ul. připravuje velkou výstavu »Za novou architekturou«.

Umělecký kabinet »Svépomoc« — Praha III., Vítězná tř. 10, stálá výstava českých výtvarníků, ve všední dny od 9 do 18 hod.

Národní museum — Památky pravěkého náboženství.

Pražská musea.

Museum hlav. města Prahy, II. Na Poříčí 42. Přístupno denně mimo pondělí a čtvrtek v lednu, únoru, listopadu a prosinci od 13 do 16 hodin, v březnu, dubnu, říjnu od 14—18 hodin, v květnu až září od 14—18 hodin. V neděli a ve svátek vždy od 9—13 hodin. Vždy vstup volný.

Národní museum, II. Václavské nám. 74. Přístupno denně od 9—16 hodin, v neděli a ve svátek od 9—13 hodin. Vstupné K 1.—, děti do 10 let 20 hal. Pro studenty a vojiny vstup volný. V budově je též sídlo České akademie věd a umění.

Museum umělecko-průmyslové, I. Sanytrova 4. Přístupno od 1. dubna do 15. října denně od 9—17 hodin, v neděli a ve svátek od 9—13 hodin. Od 16. října do 31. března denně od 10—16 hodin, v neděli a ve svátek od 9—13 hodin. Vstupné K 1.—.

Náprstkovo museum všeobecného národopisu, I. Betlémské nám. 1. Přístupno jen v letních měsících od května do října mimo červenec a srpen, vždy v neděli od 9—12 hod. Vstupné K 1.—, děti 50 hal. V zimě jen v neděli a ve svátek od 10—12 hodin a od 14—16 hodin. Vstupné K 1.—, děti 20 hal.

Museum Fr. Palackého a Lad. Riegra, II. Palackého ul. 7. Přístupno v sobotu, v neděli, v úterý a ve čtvrtek od 9—16 hodin. Vstupné K 3.—, studenti K 1.—.

Sokolské museum, III. Újezd, Tyršův dům. Přístupno každou neděli mimo červenec a srpen od 10—20 hodin. Vstup volný. Památky sokolské práce a činnosti, sletů a závodů.

Museum Bedřicha Smetany, I. U Novotného lávky 1. Přístupno denně v létě od 9—17 hodin, v zimě od 9—15 hodin. Vstupné K 1.—. Sběrka nejvýznamnějších rukopisů Smetanových (Prodaná nevěsta, Libuše, Má vlast atd., památky na život, dílo a dobu Smetanovu).

Technické museum, IV. Hradčanské náměstí. Přístupno od 15. dubna do 15. října denně od 9—17 hodin. Od 16. října do 14. dubna pouze v neděli od 10—17 hodin a ve středu a v sobotu od 11—16 hodin. Vstupné K 1.—. Společné vstupenky a děti 40 hal.

Museum Husova domu, II. Jungmannova 15. Sběrka památek na persekuci církve evangelické. Přístupno v zimním období od 1. října do 31. března každou neděli od 14—16 hodin. V letním období v sobotu od 14—17 hod. Vstupné 1 K, pro korporace 50 hal.

Valdštejnská zahrada a sály, III. Valdštejnské náměstí. Přístupna denně od 9—12 a od 14—17 hodin, v neděli od 9—17 hodin. Vstupné K 5.—.

Pražský hrad, IV. Hradčany, jest přístupný od 1. dubna do 30. září denně od 9—12 a od 14—17 hodin. Od 1. října do 31. března denně od 9—12 a od 14—16 hodin. Vstupné do staré části hradu K 1.—, nové části též 1 K, děti 50 hal.

Radnice Staroměstská, I. Staroměstské nám. Přístupna denně od 9—17 hodin, v neděli od 9—12 hodin. Vstupné K 1.—, děti 50 hal. Zasedací síň s obrazy Václava Brožíka: »Odsouzení M. J. Husi před Koncilium v Kostnici« a »Volba Jiřího z Poděbrad za českého krále«. Stará radní světnice, stará obecní síň a stará gotická kaple s hrobem Neznámého vojína.

Knihovna hlav. města Prahy, I. Mariánské náměstí 98. Půjčovna knih přístupna v pondělí od 13—19 hodin, v úterý, ve středu, ve čtvrtek a v pátek od 9—19 hodin, v sobotu od 9—14 hodin. Čítárny novin, revuí a knih denně od 9—21 hodin, v od 13—21 hodin, v neděli a ve svátek od 9—18 hodin, v létě od 9—13 hodin. Knihovna B. Smetany (hudební) jest přístupna od pondělka do pátku od 16—19 hodin, v sobotu od 10—13 hodin. Čítárna mládeži jest přístupna každého všedního dne odpoledne od 13.30 do 19 hodin.

Štočky
vličky
matice

Zinkografie
Václav Hlaváček
Praha II., Štolská 8
Telefon 268-20

Jak začínali čeští hockeyisté. Pokračování.

Z paměti jednoho z průkopníků kanadského hockeye u nás.

III.

Zato zimní údobí 1910—1911 vynahradilo úbytek předchozích sezon. - Slavia získala pro Prahu první kanadské mužstvo, složené ze studentů oxfordské university. Třeba, že nepřišli k nám rovnou z Kanady, ohromili Prahu svým uměním a porazili Slavii hladce 12 : 0. Zápas hrán v místech, kde jsou nyní tenisové dvorce LTC Praha na Letné. Teprve v druhém utkání se svazovým mužstvem musili hosté bojovat, než zvítězili 4 : 2, což byl nejlepší výsledek, jakého proti nim na evropské pevnině kterékoli mužstvo dosáhlo.

První učitelé našich žáků-hockeyistů. Sedma Oxford Canadians, kteří hráli r. 1911 v Praze se Slavií 12:0 a s národním mužstvem 4:1 a poprvé ukázali českému obecnstvu, jak vypadá kanadský hockeye.

Následovaly dvě soutěže o mistrovství Čech a mistrovství země koruny České (obě obhájila Slavia), zájezd do Budapešti k zápasu B. K. E. v bandy (3 : 3) a pak významné rozhodnutí Českého Svazu Hockeyového, aby bylo obesláno mistrovství Evropy v kanadském hockeyei pro rok 1911. Jeho uspořádání svěřila mezinárodní hockeyová liga Německu. Konalo se ve dnech 15. až 19. února v berlínském ledním paláci v Lutherstrasse a přineslo českému hockeyei prvý veliký triumf na jeho tak úspěšné mezinárodní dráze.

Prvé mistrovství Evropy pořádali před tím Švýcaři r. 1910 v Les Avants a prvými evropskými championy se stali právě tííž hráči londýnského Princes Ice Clubu, kteří rok před tím uštědřili našim začátečníkům tu krutou lekci 11 : 0. Však jim, totiž českým hockeyistům, šla znamenitě k duhu.

Účast českého mužstva na mistrovství Evropy 1911 v Berlíně (Berlin) zdála se nejen odvážlivou, ale také do poslední chvíle nejistou, neboť chybělo především na penězích. Vždyť cestu do říšského hlavního města si musili účastníci zaplatití sami, výzbroj hráčů vyhovovala snad v pražských zápasech, rozhodně však nedostačovala pro mezinárodní turnaj berlínský. Někteří z vybraných hráčů byli studenty a nemohli se tak snadno na

týden vzdáliti z Prahy. Na konec však zvítězila dobrá věc, nadšení a obětavost činovníků i hráčů a tak odjela dne 14. února 1911 z tehdejšího státního (dnes Hybernského) nádraží výprava českých hockeyistů na mistrovství Evropy do Berlína. (Berlin.)

Pro nedostatek prostředků odjela většina hráčů teprve v předvečer turnaje nočním osobním vlakem z Prahy, aby se ušetřil jeden nocleh v berlínském hotelu. Cestovalo se přirozeně třetí třídou a v plně obsazeném vlaku neměli naši hockeyisté mnoho příležitostí, aby si protáhli údy a spali. Výpravy zúčastnili se za vedení předsedy Českého svazu hockeyového E. Procházky a jednatele Svazu J. Laufera títo hráči: Jan M. Fleischmann, Míla Fleischmann, Hamáček, Jarkovský, Jirkovský, Pallauš, J. Rublič, Šroubek a Vindyš. Místo dra. Grusse v brance zaujal bývalý sprinter Slavie Hamáček, v útoku objevili se noví hráči Jirkovský a Šroubek, v náhradních nováčkové Míla Fleischmann a Pepan Rublič.

Výprava přibyla kol šesté hodiny ranní na Anhalter Bahnhof v Berlíně, na nástupišti nebylo nikoho, kdo by rozespalé hockeyisty přivítal a doprovodil do hotelu. Výpravci neznali jména hotelu, který pořadatelstvo českým hockeyistům přidělilo, informační kancelář na nádraží tak časné ráno neúřadovala, pročez vedoucí výpravy, ač neradi, musili naložití své svěřence místo do levné pouliční dráhy do dražších taxíků a šoférům nařídili, aby je dovezli do Lutherstrasse, kde se mělo mistrovství konati.

V »Eispalastu« měli samozřejmě po šesté hodině ráno ještě zavřeno; byl to spíše zábavní než sportovní podnik a jeho vrátný pravděpodobně teprve před několika málo hodinami ulehl. Trvalo to proto hodně dlouho, než jej vzbudili, načež nevrlym hlasem prohlásil, že o nějakém hotelu pro české hockeyisty neví. Po dlouhém jednání uvedl aspoň jméno a bydliště činovníka německého svazu, k němuž se vedoucí výpravy tedy odebrali. Někdy kolem půl osmé hodiny (ráno) ulehli nevyšpalí, unavení hráči na lůžka, zatím co činovníci se vypravili na poradu pořadatelů a na schůzi kongresu Mezinárodní ligy (LIHG.). Kongres zasedal v ředitelské místnosti ledového paláce a jednání započalo již den před příjezdem české výpravy.

Předseda ligy Magnus stručně oznámil našim delegátům, kteří se nikoliv vlastní vinou opozdili, že kongres provedl vylosování mistrovského turnaje už předchozího dne za nepřítomnosti českých zástupců. Ačkoliv se přihlásila k účasti pouze čtyři mužstva (Belgie, Čechy, Německo a Švýcarsko), nařídili pořadatelé českým hockeyistům, aby sehráli hned v první den mistrovství dva zápasy. Po probdělé noci ve vlaku a po ranním příjezdu do Berlína, musili naši hráči nastoupití hned odpoledne k zápasu se Švýcarskem, večer k dalšímu utkání s Německem, kdežto Belgičané měli volno. Protesty nepomohly, prý jsme měli býti dřívě na místě. Nezbylo, než přikývnouti... f. r. (Dokončení příště.)

LITERATURA

Požár na Blatech.

Sedlácká prostota, lpění na půdě a láska k ní, (typická) nevraživost mezi dvěma sousedy — statkářem a chalupníkem — nevraživost, která vyklučuje z hrdého vědomí »pána polí« o posvátné nedotknutelnosti svého majetku a tradičního příkazu zachovati jej příštím generacím rodu, ryzost povah lidí z chmurného kraje deště — jihočeských Blat, to všechno podává V. Ambrož v plné životnosti slohem prostým, jak prostý je tam sám život, protože bohobojný a skromný. A není ani jinak možno, vždyť chudobná je půda na Blatech, samá rašeliníště, zato však bohaté jsou duše synů a dcer tohoto koutu jižních Čech. — Kniha má výborný dějový spád, čto se velmi lehce a dobře. — Vydalo nakladatelství A. Neubert v Praze.

—opl—

Upozorňujeme čtenáře na krásnou ilustrovanou společenskou revui »Měsíc«, která vychází v Brně, v Mezírce. Krásné hlubotiskové obrázky, tištěné na křídlovém papíře a podložené vysokým kulturním obsahem upoutají, pobaví i poučí čtenáře. Číslo stojí 5 K.

Nakladatelství Petr vydává ve svých Svazcích úvah a studií přehledné aktuální články a pojednání. V 17. č. píše A. Birnbaumová o ženách v době přemyslovské, o jejich životě a práci, v 18. č. V. Slavík »Písmáci sešelského lidu«, jak se jmenuje jeho pojednání, zabývá se činností písmáků jak po stránce literární, tak i vlastenecké a dějepisné. V 19. čísle F. Fajfr ve svazku: »Hegellova filosofie světové moudrosti« zabývá se názory slavného německého filosofa Hegela, muže, který se nebal řešit opravdu všechno lidské poznání a ve 20. čísle V. Jiráť »Jak se písemnictví stane světovým«, pojednává o autorovi i čtenářstvu s hlediska vědeckého, proč »obecně jednou jednu knihu si oblibí a druhou odmítne« a stanoví přibližné zákony úspěchu.

Básník Julius Zeyer zastoupen jest v Národní klenotnici dílem »Tři legendy o Krucifixu«, v němž nám maluje třikrát svým mistrným perem plastickou podobu Krista Ukřižovaného, jeho utrpení a jeho zářky. V těchto třech legendách ukazuje se dravá tvůrčí činnost autora, jeho touha a jeho velikou lásku k Bohu. Trpící Imultus, vítězný Kristus Světlý a prostý, pokorný Samek-Ptáček to jsou hlavní tři postavy dějové. A od Samka-Ptáčka vede nás cesta přímo ke druhému dílu knihy k »Domu u tonoucí hvězdy«, vrcholnému to dílu Zeyerovu. Trpící Slovák, vyšťvaný z vlasti, končící v šilenství, to je dílo, kde se autor osvoobil z pesimismu, aby zakotvil v lásce k bližnímu, kterou vidíme v díle Troje paměti Víta Choráze.

—mtz—

Ve »Svazku úvah a studií« (nakladatelství Václav Petr, Praha II, Ječná 32) vyšla pod číslem 21, úvaha Josefa H. Hendricha: Naše mládež a naše školy, jež je vlastně podnětnou studií o mládeži a jejím poměru ke sportu, k literatuře a umění, ke škole měšťanské a střední, dále o výchově mládeže v duchu křesťanském a národním, takže jí lze oprávněně doporučit dospívající mládeži i jejím učitelům. Svazek je za 4 K.

Totéž nakladatelství vydalo básně Zikmunda Stryby »Rozhraní«, obsahují 27 básní výmluvného verše a něžné lyriky. Nevázané stojí 10 K.

Slovník se 172.930 česko-německými a německo-českými významy v jednom svazku právě vyšel v nakladatelství A. Neuberta v Praze pod názvem »Malý Unikum«. Je určen nejen pro žactvo všech škol, ale i pro příslušníky všech stavů a povolání.

Slovník čítá 832 stran a je tisknut na pěkném papíru. Výtisk v celoplátně trvanlivé vazbě je za 48 K.

Nová významná sbírka poesie Dar.

S opravdovou radostí vítáme šťastný úmysl nakladatelství Čin vydávati verše mladých českých autorů v edici nazvané Dar. Již sám nadpis nové edice naznačuje, že chce být darem, a to jak pro autory, tak pro čtenáře. Mnohý talent bývá někdy ukryt, když nemá žádné možnosti uveřejnění. A čtenářům přináší Dar skutečnou radost z hodnotných a vřelých veršů ve vzorné úpravě Z. Rossmana a v redakci Fr. Nechvátala a Vasilu Škracha.

Portrét Růženy Svobodové, české básničky a spisovatelky, kterou F. X. Salda stavěl do nejlépejší blízkosti dvou velikých básníků, Boženy Němcové a Karoliny Světlé, nakreslil mladým českým malířem Fr. Tichým.

Nakladatelství Jos. R. Vilímek v Praze uvádí právě na trh její literární odkaz pod názvem »Dílo Růženy Svobodové«. Rozvrh díla pořídila významná česká spisovatelka Marie Pujmanová, která již v závěti Růženy Svobodové byla k tomu zplnomocněna. Shrnutí je do patnácti svazků, které vyjdou v tomto pořadí: 1. Jiva — Přítelkyně — 2. Na písčité půdě — Přetřizený klas — 3. Pěsíčkami srdce — V odlehle dědině — Plameny a plaménky — 4. Milenky I. — 5. Milenky II. — 6. Jarní záhony — Hrdinné a bezpomocné dětství — 7. Černí myslivci — 8. Marné lásky — Posvátné jaro — 9. Po hostině svatební — 10. Zahrada iremská I.—II. — 11. Zahrada iremská III.—IV. — 12. Zahrada iremská V.—VI. — 13. Ráj — Letopisy dětské duše — 14. Italské listy — Barvy Jugoslaviie — V říši tulipánků — 15. Různé prózy a torsa. Vydávání bylo zahájeno jedním z nelepších děl Růženy Svobodové, knihou křišťálových románů, nazvanou PO HOSTINĚ SVATEBNÍ. Dramatická dějovost a vybroušenost formy jsou předností tohoto díla.

Aby si Dílo mohlo poříditi každý, bude vydáváno v sešitech v grafické úpravě Jar. Hoška, v rozměru 13,5krát 25 cm. Cena sešitu o 32 stranách za 2,80 K, 1. sešit výjimečně o 16 stranách za 1.— K.

Pro ty, kdož si kupují knihy raději ve svazcích, je vypsána výhodná subskripce. Kdo se přihlásí nejdele do 1. května k odběru všech 15 svazků, získá dílo za subskripční cenu 450 K. (Cena po subskripci 550 K.)

Všichni odběratelé sešitů a subskribentů svazků dostanou při ukončení krásný a neobyčejně zajímavý upomínkový svazek »Korespondence Růženy Svobodové«, který je jinak neprodejný.

Při příležitosti vydávání Díla Růženy Svobodové vydalo nakladatelství Jos. R. Vilímek vkusný bibelot, řeč Otokara Fischera »Nad hrobem Růženy Svobodové«, který s podrobným prospektem dostanou zájemci zdarma u všech knihkupců.

František Nechvátal: Mateřské znamení.

Autor je 35letý, pochází z Moravy a jeho poslední knížka jest již sedmou jeho básnickou prací. Jeho veršů povšiml si již F. X. Salda, jenž jej nazval »útočným rapsodem posledního soudu nad starým světem«. Nechvátala můžeme směle přirovnati k Horovi, Halasovi, Seifertovi nebo Zahradníčkovi. Je básníkem nevšedně silným, jeho verše jsou pravými perlami v naší lyrice.

Jan Noha: Pastorale.

O tři roky mladší Nechvátala jest Jan Noha, rodák z Benešova u Prahy. Povoláním typograf, před osmi léty debutující sbírkou veršů »Běžící pás«. Pastorale je rozdělena na tři oddíly:

Večernice, Prsty a Jitřenka, které jsou vnitřně skloubeny v jediný celek. Verše jsou plny kouzelné melodie, intimní lyriky (podobné Sovovým) a své kořeny mají v lidové poesii (viz baseň Silnější). Mluva Jana Nohy je bohatá, dostupující nejvyšší úroveň předních našich soudobých básníků. Sbírkou veršů je připsána autorově příteli Vojtěchu Kopeckému, loňského roku tragicky zahynuvšímu.

J. Laube.

Co nového v literatuře,

přináší časopis

ČTĚME

Zprávy o nových knihách
U všech knihkupců

15

Dr. Emanuel Zitek:

Pomsta.

Historický román. Dr. Emanuel Zitek. Ilustroval Jos. Kočí. 4 díly. Druhé vydání. Vydal nakladatel A. Neubert v Praze. Uplně ve čtyřech svazcích, brož. za K 108.—, v původní vazbě za K 156.—.

Děj románu se odehrává na počátku třicetileté války. Čtenář se stává svědkem pohnutých událostí, které vedly k defenestraci císařských místodržících na hradě pražském, dále odboje českých stavů, bitvy na Bílé hoře a všech neblahých následků této bitvy, zejména popravu českých pánů na Staroměstském náměstí. Vše je podáno historicky věrně s mnoha a mnoha podrobnostmi, což svědčí o pečlivém přípravě studiu spisovatelově.

Před zraky čtenářovými táhne dlouhá řada významných historických postav z tehdejší šlechty katolické i protestantské, z kruhů vojenských, z ovzduší pražské radnice a rodin měšťanských. Realisticky věrně je zachycen obraz Prahy, tehdy hlavy svaté říše římské, Pra-

hy, hýřící barvami španělských krojů a dýšící blahobyt, zdánlivě na věky zajištěným, ale též Prahy, přes kterou se žene divá litice válečná. Ozívají tu staropražské paláce šlechtou domácí i cizími dobrodruhy, živlem rozkladným a neodpovědným, proti nimž staví spisovatel jako ze žuly tesanou postavu Budovcovu. Spisovatel tu odhaluje intriky a pikle dvorské o přízeň císařovu, líčí i sváry mezi šlechtou a náboženskou nesnášenlivostí s nenávisť a záštim, které sahá až za hrob. Pomsta, podle níž jest dílo nazváno, proniká celým dějem románem. Mstí se hrabě Thurn z uražené pýchy na Marínovic, zrazená milenka Smolová na Slavatovi, starý žid Mejzl za zničení své dcery na Budovcovi. Nicméně románek lásky spolu s veselými příběhy jeho sluhů Pirka se táhnou jako krásná červená nit celým dějem. Sympaticky jest podána v díle postava nejvyššího kancléře Zdeňka z Lobkovic, u něhož se začíná probouzet jiskřička národního cítění, jež právě tak bolestně postrádáme u Jimrama z Boskovic.

A na pozadí krvavých a velkých událostí se, už rýsuje všechna ta tíha tří století hrůzy a běd.

ŠTOČKY Jiří Hrdina a spol. Nusle, Oldřichova 29
Telefon 538-66
pro časopisy, katalogy, prospekty. Americká retuš a veškeré kresby i návrhy

BIOGRAFY od 26. IV. - 2. V. 1940

Řídí: Insetní unie Jirků.

Telefon 259-82/283-35.

Premiery:

Adrie: »Okénko do nebe«, Česká hudební veselohra
Aleš: »Přelčení«, senační film Madeleine Carroll
Bio Amerika: »Anton poslední«, Hans Mosser
Blaník: »Město ztracených«, Randolph Scott.
Změna programu vyhražena.
Hvězda: »Okénko do nebe«, česká hudební veselohra
Julš: »Okénko do nebe«, od úterý »Adam a Eva«, nová česká veselohra
Koruna div. akt.: »Žurnály, grotesky, reportáže
Letka: »Na divokém západě«, Stan Laurel a Oliver Hardy
Lucerna: »Jménem zákona«, Wallace Beery
Změna programu vyhražena.
Máj: »Divoký jezdec«, vzrušující dobrodružství
Metro: »Město ztracených«, 5. týden jen u nás
Na Příkopě: »Percy na scestí«, společ. komedie, Hans Albers
V neděli o ½11 hod. dop. představení za levné ceny
Pasáž: »Anton poslední«, Hans Mosser
Praha: »Zlato v New Frisku«
Ráj: »Zrada v Džibuti«
Světozor: »Divoká Theodora«, Irena Dunne
Vlasta d. V. B.: Žurnály, grotesky, reportáže

Prodloužené premiery:

Bajkal: »Jménem zákona«, Wallace Beery
Beránek: »Pes Baskervillský«, napínavá detektivka
Flora: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Louvre: »Nahá pravda«
Radio: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Roj: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Skaut: »Jménem zákona«. Změna nyní o ¼3, ¼5, ¼7 a ¼9.
Veletrhy: »Čekanky«, česká veselohra od F. X. Svobody

Reprisy:

Acadomia: »Netopýr«, Lida Baarová, H. Honker
Aero: »Čekanky«, česká veselohra od F. X. Svobody
Alma: »Píseň lásky«, Vítová, Boháč, Ludikar
Belvedere: »Vzdušné zámky«, F. Astaire, G. Rogersová
Beseda: »Láska ze všech největší«, mládeži přístupno
Bořislavka-Vokovice: »Manželství pod drobnohledem«, V. Kokešl.
Bouček, Nusle: »Hlavou do zdi«, veselohra, L. Yougová

16

Bruska: »Chceme žít«, C. Trevorová, M. Whalen
Deklarace: »Miss Broadway«, S. Templeová, mládeži přístupno.
Domovina: »Vy neznáte Alberta«, veselohra, J. Kohout
Evropa: »Údolí pomsty«, vzrušující senační film
Konvík: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Letná: »Až přijde zítřek«, Ir. Dunneová, Ch. Boyer
Lido II.: »Jménem zákona«, Wallace Beery
Lido Koš.: »Přítelkyně pana ministra« Mandlová, Nový
Maceška: »Láska ze všech největší«, mládeži přístupno
Malák: »Čekanky«, česká veselohra od F. X. Svobody
Minuta: »Dívka v modrém«, L. Baarová, O. Nový
Na Knížecí: »Přítelkyně pana ministra«, Mandlová, Nový
Na Kovárně: »Děve z džungle«, dobrodružný příběh
Na Mičankách: »Píseň lásky«, Vítová, Boháč, Ludikar
Na Slovanech: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Obzor: »Madla zpívá Evropě«, Zd. Sulanová, Boháč
Olympic: »Zrodila se hvězda«, J. Gaynorová, F. March
Orlík: »Gangster a pes«, Jackie Cooper
Ořechovka: »Přítelkyně pana ministra«, Mandlová, Nový
Pernštýn: »Lod ztracených duší«, Gary Cooper
Pilotů: »To byl český muzikant«, O. Korbelář
Pokrok: »Vy neznáte Alberta«, veselohra, J. Kohout
Radost Pankrác: »Přítelkyně pana ministra« Mandlová, O. Nový
Rokoko: »Přítelkyně pana ministra«, Mandlová, Nový
Sibíř: »Přepadení« John Wayne, C. Trevorová
Slavie: »Katakomy«, veselohra, V. Burian, mlád. příst.
Sokol Karlín: »Přítelkyně pana ministra«, A. Madlová, O. Nový
Sparta: »Vy neznáte Alberta«, český film, J. Kohout
Sport: »Škola základ života« Plachta, Pešek
Svět: »Madla zpívá Evropě«, Zd. Sulanová, Boháč
Světovíd: »Čekanky«, česká veselohra, o 4, 6, a 8 hod.
Svornost: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody
Tábor XI., Poděbradova: »Humoreska«, Smolík, Sejbajlová, Boháč
Tatra: »Katakomy«, Veselohra, V. Burian
U Vejvodů: »Bandité prerie«, od úterý »Petr Ibetson«
Valdek: »Neznámá z Dunaje«, Atila Hörbiger
Vlast: »Neznámý Troubadur«
Vyšehrad: »To byl český muzikant«, O. Korbelář
Vzlet: »Přítelkyně pana ministra«, Mandlová, Nový
Zvon: »Tarzan a zelená bohyně«
Zlžkov: »Čekanky«, česká veselohra dle F. X. Svobody

Adresář biografů

Premiery

ADRIE, II., Jungmannova tř. 41. Tel. 275-55. Všední dny: ¼4, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 4, 5, 7, 9, 22, 23.

ALEŠ, II., Václavské nám. 30. Telefon 261-35. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli: ½11, ¼2, 4, ¼7, ¼9.

AMERIKA, II., Václavské nám. č. 51. Tel. 393-23. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, 6, ¼9.

BLANIK, II., Václavské náměstí 60. Tel. 241-60. Všední dny: ¼4, ¼6, ¼9. St. el. drah 1, 3, 6, 7, 11, 19.

HVĚZDA, II., Václavské nám. č. 42. Tel. 291-87. Všední dny: ¼4, ¼6, 8½, v neděli: ½11, 2, 4, 6, ¼9.

JULIŠ, II., Václavské nám. 22. Tel. 226-41. Všední dny: 3, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, 6, ¼9.

KORUNA, II., Václavské nám. Tel. 212-79. Nepřetržitě od 2 h. až 10 h. večer, v neděli a svátek od ½11.

LETKA, II., Václavské nám. 49. Tel. 266-90. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli: ½11, ¼3, ¼5, ¼7, ¼9.

LUCERNA, II., Vodičkova ul. čp. 704. Tel. 219-43. Všední dny: 3, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, ¼2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 3, 7, 11, 14, 15, 18, 19, 21.

MÁJ, II., Václavské nám. č. 26. Tel. 299-23. Všední dny: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9, v neděli též ½11.

METRO, I., Národní tř. 25. Telefon 318-15. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, 6, ¼9.

NA PŘÍKOPĚ, I., Na Příkopě 35. Tel. 300-18. Všední dny: 3, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 19.

PASÁŽ, II., Václavské nám. 11. Tel. 233-61. Všední dny: ¼4, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, ¼2, 4, ¼7, ¼9.

PRAHA, II., Václavské nám. 23. Tel. 374-65. Všední dny: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9, v neděli též o ½11.

RÁJ, II., Václavské nám. 18. Telefon 355-70. Všední dny: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9, v neděli též o ½11.

SVĚTOZOR, II., Vodičkova ul. č. 41. Tel. 365-10. Všední dny: 3, ¼6, ¼9, v neděli: ½11, 2, 4, 6, ¼9. St. el. drah 3, 7, 11, 14, 15, 18, 21, 22, 23.

VLASTA, II., Jungmannova tř. čis. 1. Tel. 222-20. Denně ¼2–7, v neděli a ve svátek matně 10–¼1. St. el. drah 14, 15, 18, 21.

Prodloužené premiery

BAJKAL, Dejvice, Vítězná nám. Tel. 726-93. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli též o 2. St. el. drah 7, 11, 18, 23.

BERÁNEK, XII., Londýnská 39. Tel. 558-24. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle a svátky: ½11, ¼2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 1, 2, 3, 13, 16, 19, 20, 23.

FLORA, XII., Orlická 4. Tel. 542-41. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle a svátky: 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 10, 11, 22.

KOTVA, I., Revoluční I. Tel. 649-19. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli: ¼2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 3, 4, 11.

LOUVRE, II., Národní tř. 20. Telefon 392-21. Všední dny: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9. Neděle a svátky též ½11. St. el. drah 2, 4, 5, 7, 9, 22, 23.

RADIO, XII., Fochova tř. 56. Telefon 533-41. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle a svátky: 2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 10, 11, 22.

ROJ, I., Dlouhá tř. 51. Telef. 629-03. Všední dny: 4, ¼7, ¼9. Neděle a svátky: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9. St. el. drah 3, 4, 11.

SKAUT, II., Vodičkova 6. Tel. 378-64. Denně 2, ¼5, ¼7, ¼9. Neděle a svátky též ½11. St. el. drah 14, 15, 18, 21.

VELETRHY, VII., Veletržní palác. — Tel. 0000, v neděli a svátek 741-44. Denně i v neděli 4, ¼7, 8½. St. el. drah 3, 6, 17.

Reprisové biografy

A.-B.-C., XIII., Vinohradská. Telefon 576-36. Všední dny: ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9.

AERO, XI., Biskupcova 31. — Telefon 375-14. Denně 6, ¼9, středa, sobota ¼4, 6, ¼9. Neděle: ½11, ¼2 dětské, normálně. St. el. drah 9, 21.

ALMA, II., Křemencova 8n. Telefon č. 429-22. Všední dny: 4, ¼7, ¼9. Neděle: ½11, 2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 2, 4, 7, 9, 14, 15, 18, 21, 22, 23.

BELVEDERE, VII., Belcrediho 7. Tel. 733-96. Denně: ¼4, 6, ¼9. St. el. drah 2, 3, 11, 17, 18.

BESEDA, II., Ve Smečkách 27. Tel. 208-79. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle a svátky: 2, 4, 6, ¼9.

BOUCEK, XIV., Soběslavova 14. Tel. 585-04. Všední dny: ¼7, ¼9. Neděle a svátky: 4, ¼7, ¼9.

BRUSKA, XIX., Dejvická. Tel. 760-38. Všední dny: 4, 6, 8½. Neděle: 2, 4, 6, ¼9.

DEKLARACE, XI., Komenského č. 11. Tel. 346-07. Všední dny: ¼7, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9. St. el. drah 9, 21.

DOMOVINA, VII., Na Maninách č. 38. Tel. 703-24. Všední dny: 6, ¼9. Neděle a svátky: 4, 6, ¼9.

EVROPA, VII., Habrmanova 37. Tel. 703-24. Všední dny: 6, ¼9. Neděle a svátky: 2, 4, 6, ¼9.

IDEAL, XVIII., Tomkova ul. Všední dny: ¼9. Neděle a svátky: 3, ¼6, ¼9.

KONVIKT, I., Bartolomějská 11. Tel. 269-82. Všední dny: ¼4, 6, ¼9, v neděli o ½11, ¼2, 4, ¼7, ¼9. St. el. drah 2, 4, 5, 7, 9, 22, 23.

LETNÁ, VII., Veletržní 51. Telefon 752-78. Denně: 4, 6, 8. Neděle a svátky: 2, 4, 6, 8. St. el. drah 3, 6, 17.

LIDO, II., Hyberská 7. Tel. 398-52. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle a svátky: ½11, 2, 4, 6, ¼9.

LIDO-Košíře, Třebizského 47. Telefon 405-73. Všední dny: 4, 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9. St. el. drah 9, 15.

MACESKA, XII., Fochova 64. Telefon 538-20. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle: 2, 4, ¼7, ¼9.

MAJÁK, XVI., Palackého. Tel. 427-12. Všední dny: 4, 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9.

MINUTA, XII., Korunní 3. Tel. 500-35. Všední dny i neděle: ¼4, 6, ¼9. St. el. drah 1, 2, 16, 20.

NA KNÍŽECI, XVI., Vinohradská. Tel. 438-65. Všed. dny i neděle 4, 6, ¼9.

NA KOVÁRNE, XIII., Palackého. Tel. 566-95. Všední dny: 4, ¼7, ¼9. Neděle: ½11, 2, 4, ¼7, ¼9.

NA MĚČANĚCH, XIII., Ruská třída 946. Tel. 588-03. Všední dny: ¼6, 8. Neděle: ¼4, ¼6, 8. St. el. dr. 1, 20.

NA SLOVANECH, II., Vysehradská č. 47. Tel. 428-61. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9. St. el. dr. 14.

OBZOR, XI., Karlova 51. Tel. 263-88. Všední dny: 4, ¼7, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9. St. el. drah 2, 7.

OLYMPIC, II., Spalená 26. Telefon 289-30. Denně o ¼3, ¼5, ¼7, ¼9. V neděli též o ½11. St. el. drah 2, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 18, 21.

ORLIK, XIX., Terronská 6. Telefon 706-44. Všední dny i svátek: ¼4, 6, ¼9. Neděle: též ve 2 hod.

ORECHOVKA, XVIII., Na Ořešovicce 250. Tel. 714-83. Ve středu a v sobotu v 6 a ¼9, ostatní dny ve ¼9.

PERŠTYN, I., Na Perštýně čp. 359. Tel. 341-21. Všední dny: 3, 6, ¼9. Neděle: ½11, 2, 4, 6, ¼9. Stanice el. drah 2, 4, 5, 7, 9, 22, 23.

PILOTU, XIII., Havlíčkova 4. Tel. č. 598-70. Všední dny: 6, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9. Sobota 3 h., neděle 2 h., dětské. St. el. drah 1, 20.

POKROK, XI., Stútného 34. Telefon 324-93. Všední dny: 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9. St. el. drah 2, 7.

SIBIR, Na Poříčí 5. Tel. 645-03. Denně: ¼4, 6, ¼9. St. el. drah 3, 4, 5, 6, 10, 14, 15, 18, 19.

SLAVIE, XII., Řípská 24. Tel. 507-30. Denně: ¼3, ¼5, ¼7, ¼9. Neděle též ½11. St. el. drah 10, 11, 22.

SOKOL, X., Jirsíkova. Tel. č. 276-88, 384-25. Všední dny: 6, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9.

SPARTA, XIV., Táborská. Telefon č. 581-75. Všední dny: ¼9. Neděle: 2, 4, ¼9.

SVĚT, VIII., Palác »Svět«. Tel. 568-23. Vš. dny: 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9.

SVĚTOVID, XIV., Boleslavova. Tel. 581-75. Všední dny: ¼7, ¼9. Neděle: 2, 4, ¼7, ¼9.

SVORNOST, XIX., Dejvická 509. Tel. 704-72. Všední dny: ¼7, ¼9. Neděle: 4, ¼7, ¼9.

TÁBOR, XI., Poděbradova. Telef. čis. 258-28, 548-20. Všední dny: ¼7, ¼9. Neděle: 2, ¼5, ¼7, ¼9.

TATRA, XII., Římská 45. Tel. 510-58. Denně: ¼3, ¼5, ¼7, 9 h. Neděle též v ½11. St. el. drah 10, 11, 22.

U VEJVODŮ, I., Jiřská. Telef. 337-38. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle: 2, 4, 6, ¼9.

VALDEK, XII., Vinohradské náměstí, palác Valdek. Tel. 311-28. Denně: 4, 6, ¼9. Neděle: 2 hod.

VLAST, XII., Francouzská 28. Telefon 525-86. Všední dny: ¼4, 6, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9.

VZLET, XIII., Heroldovy sady 669. Tel. 593-87. Všední dny: 6, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9. St. el. drah 1, 20.

ZVON, XVII., Plzeňská tř. Telefon č. 410-04. Všední dny: 6, ¼9. Neděle: 4, 6, ¼9. St. el. drah 9, 15.

ŽÍŽKOV, XI., Husova 70. Tel. 348-62. Denně ¼4, 6, ¼9. St. el. drah 9, 21.

Praha v týdnu

Vychází každý čtvrtek. • Žádejte u všech knihkupců, v trafikách a u kamelotů. • Za 1 K budete dobře a včas o všem informováni.

Redakce a administrace: Praha XII., Bělehradská 97, tel. 556-10. Čís. šek. účtu 10354. Odpovědný redaktor JUDr. Jaroslav Holman, Praha XVI., Na Skalce číslo 7. Řídí Ing. C. Adolf Ohanka. Vychází každý čtvrtek. Tiskne J. Andreska vd., Praha XII., Bělehradská 97. Nákladem Záduha, akc. spol. Užívání novinových známek povoleno výnosem Red. pošt. a telegrafů čís. 55.194/IIIa-1940, ze dne 12. března 1940. Dohledací poštovní úřad Praha 31. Toto číslo vyšlo 75. dubna.

Společenský týdeník

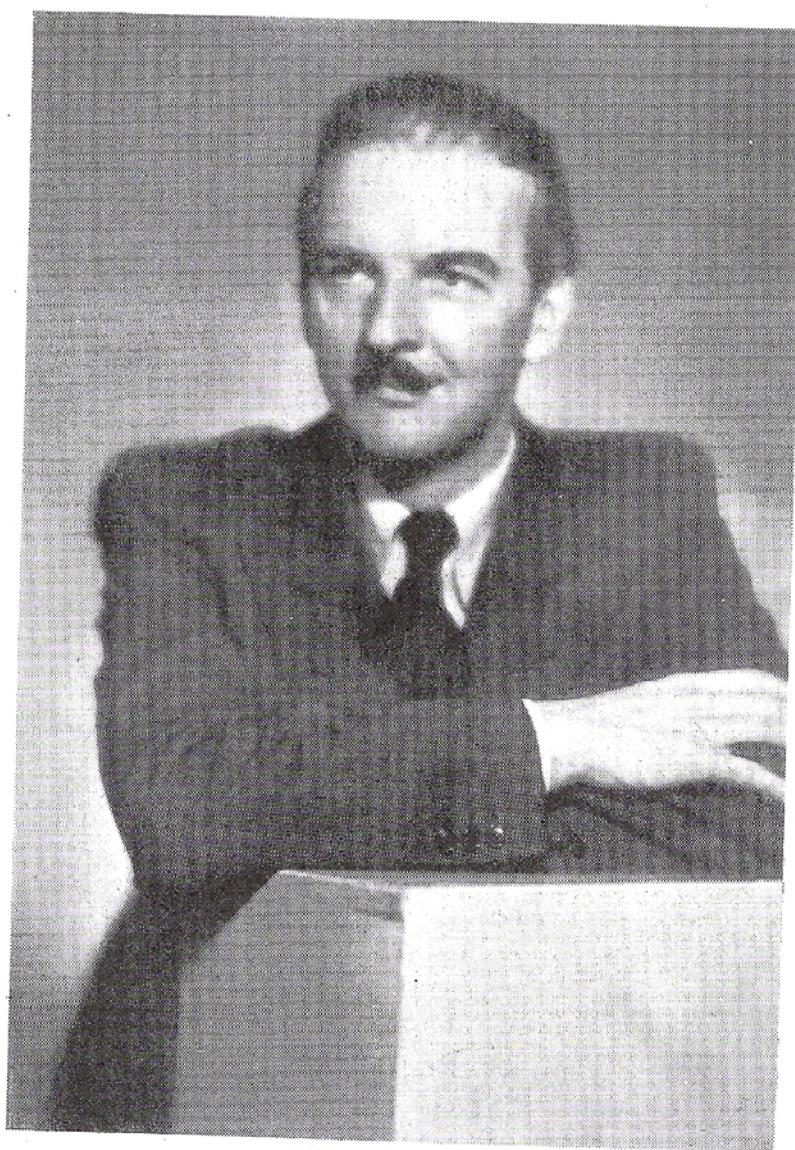
Cena 1 K

Praha

v týdnu

od 8. do 14. listopadu 1940

- ROČNÍK I.
- ČÍSLO 29.
- 45. TÝDEN

A. DVORSKÝ

Husíčko, Zlín.

Archiv -Pvt.-

PRAHA v týdnu

ROČNÍK 5, ČÍSLO 11

ŘÍDÍ JOSEF SEKERA S REDAKČNÍM KRUHEM

REDAKCE V PRAZE I. BERLINSKÁ TŘ. 25

TOTO ČÍSLO VYŠLO 16. BŘEZNA 1944

Na obálce:

OTOMAR KORBELÁŘ V NOVÉM NATIONALFILMU
REŽIS. LADISLAVA BROMA „SKALNÍ PLEMENO“

Foto Nationalfilm

Dne 12. března oslavil říšský protektor v Čechách a na Moravě, říšský ministr dr. Wilhelm Frick, své 67. narozeniny. Prožil tento den v „Protektorátě v kruhu své rodiny.“ Foto Bildienst Böhmen und Mähren

O KNIHÁCH, KTERÉ MAJÍ CO ŘÍCI

Básnické prósy

Arnošt Vaněček: Pátá symfonie.

Praha, Českomoravský Kompas 1943, 228 stran, za 60 K.

Se jménem Arnošta Vaněčka jsme se setkali v literatuře po prvé asi před patnácti lety, kdy jsme je četli u sbírky přeložených básní; v roce 1938 vydal Vaněček anthologii z moderní černošské poesie, „Litanie z Atlantya“, a brzy nato svou první původní práci, sheroyně rozběh k románu sociálního zaměření, „Vor Medusy“. Mezitím jsme měli příležitost číst kromě předkladů i jeho drobné prósy, otiskované porážku v časopisech. „Pátá symfonie“ není tedy Vaněčkův debut, ale vlastně jeho první rozměrnější práci, v níž se nám jeví jako osobitý vypravěčský talent a jako básník. Přečtete-li si po románech s pracně uhnětenými ději, s příběhy, v kterých je jen vzdálený a matný odraz života a skutečnosti, a jakých vychází dnes hojnost, Vaněčkovu knihu tří prós, působí na vás její četba jako příjemný oddech a osvěření. Kdo však hledá virtuózně skloubený děj podle skladebných zásad románové tvorby, zde nepochodí. Z Vaněčkových povídek jen druhá, nazvaná Dáblův stín, která vypráví příběh z tajemného starého hradu, má určitější fabulační rysy dějové. Úvodní próza, podle níž je kniha nazvána, zachycuje nálady a dojmy, které navozuje autoru poslechem hudby; Beethovenova symfonie v něm rozekrává orchestr představ a autor je spodobuje do obrazů neobyčejně sugestivních a barvitých a

aniž je navléká na nit nějakého děje, předvádí nám tolik životných zážřů a citových a smyslových zážitků, že pociťujete při četbě této prósy radost — v neposlední řadě také proto, že jste konečně zase přišli na knihu, kterou možno kdekoliv rozevířt a číst pro potěšení a rozkoš z čistého básnického jazyka, z výrazných obrazů, zachycujících skutečnost jako malá zrcadélka, a z bohatých představových drůz, aniž byste se starali o začátek či konec povídky. Třetí próza, Slepčův sen, je komponována na velmi zajímavý a vědecký námět: zachycuje totiž představový, citový a myšlenkový svět dočasně osleplého člověka. Ať už si Vaněček vybírá své motivy z prostředí fantaskního a tajemného, ať už si všimá lidí nevědnic, ať hledá chvíle imaginačního soustředění pod tlakem různých okolností, ať se staví do sálajících blízkosti inspiračních zárojků básnických, ať kreslí prostředí a děje všední, ať je to resonance krásy, úložíci na jeho smysly, vždycky je to živý tvar a konkrétní obraz, který vám předvádí mediem slova. Vaněček má velice bohatý zásobník metaforický; jeho metafory mají však svou pravou funkci, zkonkrétníují a přibližují věc a postihují její podstatu. Věci, lidé a svět mají u Vaněčka jasné obrysy a svěží barvy a přece máte dojem, že tkví v jakémsi kouzelném opálovém přísvitu, podobném tomu, který obkřívá vaše vzpomínky. Je sporné, zda je nedostatek smyslu pro dějovou stavbu také nedostatkem u takového básnického charakteru jako je Vaněček, a není-li jeho forma záměrná. Va-

něček pevnou formou románovou nepohrdl ani ji nechce zlomit, je jisto, že k ní spěje, avšak jinými než vyslapnými cestami. Jeho průbojně prósy upomínají na Prousta, Joyce nebo Franze Kafku. Nejsou četbou pro každého, nýbrž jen pro milovníky básnické prósy, kteří mají smysl a pochopení pro pávab slova, pro básnický vzruch a jemnou citlivost pro svěží a barvitý životný obraz. Pěkné Lieslerovy ilustrace jsou svým pojetím adekvátní Vaněčkovým prózám a vhodně je doplňují.

Dr Rudolf Souček: Co víme o duši?

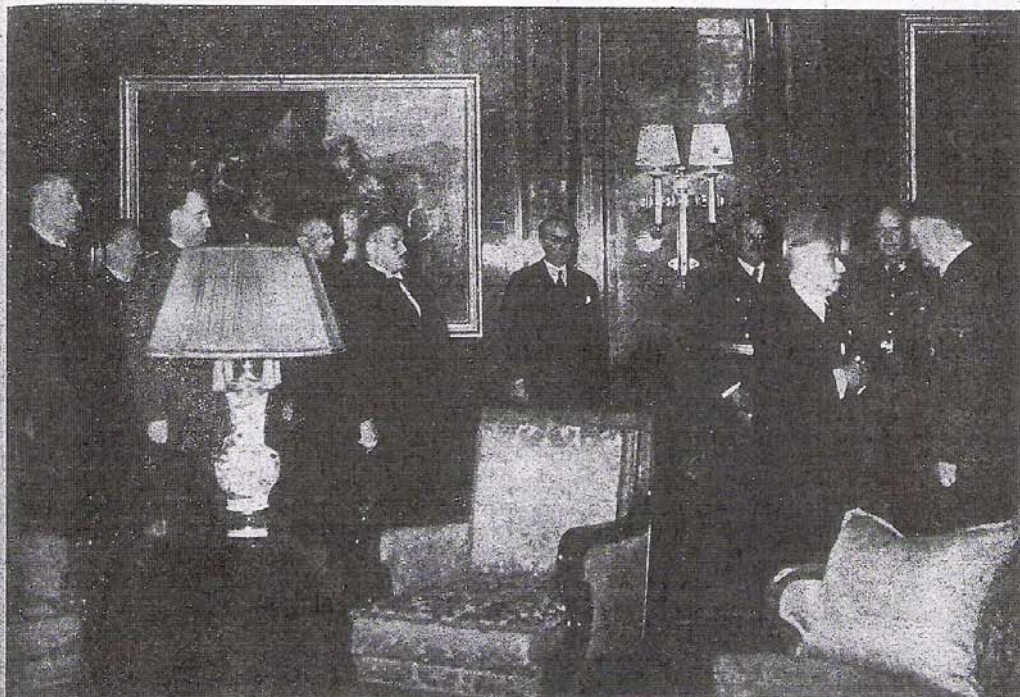
V Knižnici Vědy a života vydal F. Borový. V Praze 1943. Brož. 45.— K.

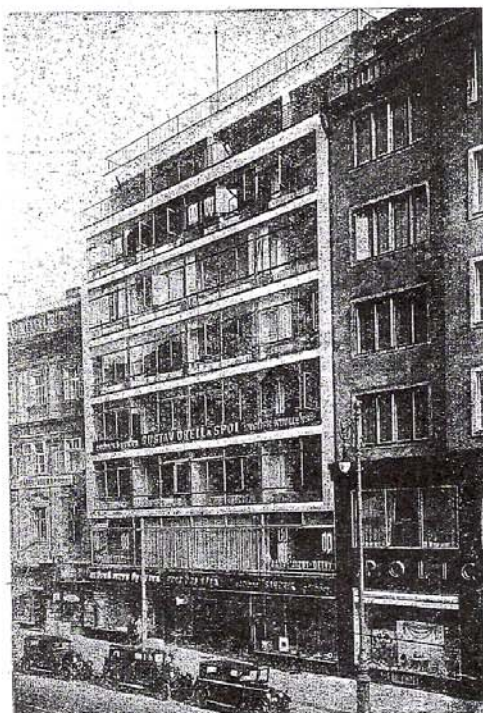
Popularisující knižnice Vědy a života si zachovává dobrou úroveň i tímto novým svazkem dr. R. Součka. Otázky, jimiž se po tisíciletí zabývá filosofie a později a hlavně dnes i lékařství, jsou tu shrnuty a uvedeny v snadno pochopitelnou formu pro čtenáře neodborníky. V třinácti kapitolách se tu pojednává o rozličných tak zvaných duševních stavech a je tu v mezích dnešních znalostí odpovídáno na nejnámější a nejzávažnější otázky. Závěrečné kapitoly jsou pak jakousi skladbou dosavadních teorií a předpovědí o člověkové duši; jsou pochopitelně zakládány na filosofickém základě — proti kapitolám ostatním, které se opírají hodně o výboje lékařství. V záhlaví kapitol jsou kresby K. Lhotáka, jež silně připomínají kresby v časopisecké inserci, jaká byla tak před čtyřiceti lety.

Váš příspěvek Sociální pomoci na účet číslo 100 ulehčí péči o sociálně slabé

K 5. VÝROČÍ PROTEKTORÁTU ČECHY A MORAVA

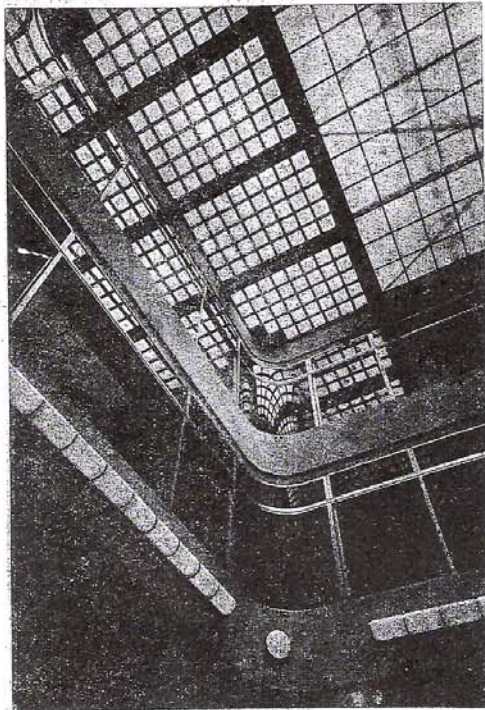
Dne 15. března uplynulo 5 let od státnického rozhodnutí státního presidenta dr Emila Háchy, jimž požádal Vůdce Adolfa Hitlera o převzetí Čech a Moravy pod ochranu Velkoněmecké říše. Na obr.: Státní president dr Hácha a vláda dra Krejčího u Vůdce v Berlíně v létě 1942 - Vstup formací říšské branné moci na Hrad

NAHOŘE: DŮM UMĚLECKÉHO PRŮMYSLU V PRAZE (1935)
DOLE: DETAIL DVORANY DOMU UMĚLECKÉHO PRŮMYSLU

Foto Illek a Paul

K ŠEDESÁTÝM NAROZENINÁM ARCHITEKTA OLDŘICHA STARÉHO

J. E. KOULA

Šedesátka není pro nezmarně houževnatého a vždy mladého architekta Oldřicha Starého, pražského rodáka, dostající věkovou hranici, abychom mohli s definitivní platností zhodnotit jeho dosavadní dílo. Věřím pevně, že toto dílo ještě zdaleka není dovršené a že v budoucích letech svého života dořečne ještě mnohé věci, odpoví ještě na mnohé otázky o poslání, podstatě a smyslu nové architektury, a to nejen jako odborný spisovatel, bystrý hodnotitel a zkušený pedagog, ale i jako velmi poctivý a hluboký architekt — tvůrce.

Nová architektura, podle vlastních slov Oldřicha Starého z r. 1922, »konstruktivní, nikoli dekorativní umění, opírající se o moderní vědu, moderní konstrukci, umění živé, skutečného života a pro živote, tato nová architektura, tot velická láska Oldřicha Starého, láska stálá a nikdy nepopíraná, nemění se podle nálady, chvilkové módy nebo konjunktury. Ji se Starý zasvětil, o ni se zasloužil. Nespočetné množství dní a nocí věnoval psaní článků, studií, programových úvah a prohlášení, organisování výstav, redigování časopisů (13 ročníků Stavby a 4 ročníky Architektury), pořádání i proslovení přednášek, informování úředních míst, posuzování soutěží atd. Vždy a všude bojoval za novou architekturu a obětavě hájil »díla nové doby pro nové lidi«.

Po osmiletém pobytu v Plzni, kde byl profesorem na vyšší průmyslové škole, přišel Oldřich Starý po světové válce na pražskou vyšší průmyslovou školu, na níž byl od r. 1929 přednostou odborné školy stavitelské. Styk se stavitelským dorostem, styk s mláďim vůbec se mu stal téměř nezbytností. Dovedl vždy správně vytyčit přání a hnutí mladých, jsa sám stále duševně mlád, a mladé lidi bezpečně vést jako laskavý učitel i vynikající odborník. Jako inspektorů zdařilo se mu také nemálo pozvednout úroveň odborných škol venkovských. Nepochybují, že jako pedagog neřekl zdaleka své poslední slovo. Úsilí o jednotné školení mladých architektů neobejde se jistě bez jeho podnětné a oddané práce a jeho učitelské zkušenosti jistě budou ještě plně využity.

Vzácným taktem, konciliantností a zároveň i silou své osobnosti a hájením vždy neoportunistického stanoviska podařilo se Oldřichu Starému vybudovati Klub architektů (jehož je předsedou od r. 1920 bez přerušení) jako názorové ohnisko nové architektury.

Jeho vlastní architektonická činnost není však malá; je až nečekaně rozmanitá. Mezi úlohami, které řešil, jsou nájemné domy, tovární budovy, kolonie rodinných domů v Blatné, rodinné domy (v Brně na Výstavě soudobé kultury 1928, v Praze: na Babě, na Hanspaulce, v Braníku, na Rokosce a j.), dům Uměleckého průmyslu Svazu českého díla v Praze, četné interiéry a j. Jsou to díla svou přímostí až asketická, ale nesmírně poctivá a často těžce vybojovaná. Nejsou to práce šťastné náhody, ale jasně, racionalistické rozvahy. Taková je i podstata osobnosti tvůrce: jasná, rozumná, ušlechtilá, obětavá a skromná.

Přejeme ze srdce Oldřichu Starému do dalších let jeho života hodně zdraví a duševní pohody.

PRAŽSKÉ STŘECHY

BOHUMIL HÜBSCHMANN

I.

Při tomto slově vybavují se nám po stránce dojemové především střechy malostranské nebo staroměstské. Vidíme vlnění šikmých ploch vyrudlých a zvětralých v měkkém ovzduší prostoupeném stopami dýmu a protrhávaném hroty věží vyběhajícími do špičky nebo vysoustruhovanými tyrkysy kopulí, či sploštělými stany, prováženými nárožními výškami — třeba i jejich celou růzností — jako u věží tynských. Naše střechy charakterisují naše města tak jako jiné střechy charakterisují města jiná — rovné Caříhrad — jasně rudé Lübeck. Ráz jednotnosti neruší docela jinak, kolmo k ulici, položené převyšené střechy gotické, lišící se zřejmě od barokových mansard plných štítů, soch a vikýřů, ani attiky, za nimiž se mohou tajit střechy ploché, jako na paláci arcibiskupském, ba ani úplně rovné terasy nad Certovkou.

Snaha po novodobosti staví nám před oči výhody střech rovných — jednolitých, bezsparých, ale přehlízíme, že příčinou výhod není sama krytina, nýbrž betonový podklad. Užívání lepených krytin je známo déle sta let, ale nemohlo najít dnešní obliby, pokud dřevěné střechy stálým svým pohybem poškozovaly jejich jednoduitost. Hospodářské výhody jsou ještě dnes na straně střech šikmých — jmenovitě na venkově, ale ani v městě se nedají podceňovat, protože při rodinném domě poskytují možnost roztažitelnosti vybudováním půdního prostoru. Zelezobetonový podklad uplatňuje výhody rovné střechy a není divu, že moderní architektura zvolila si rovnou střechu za charakterisující znak své pokrokovosti, když ve městě je i půdní prostor snadno postradatelný. Není to však lepená krytina sama, kterou vyjadřujeme pokrokovost, — jako není pokrokem lepenkou polepená stará šindelová střecha, z níž odkapává dehtování, naopak jest to opatření nouzové — nýbrž je to snaha moderní architektury odvrhnouti vše zbytečné.

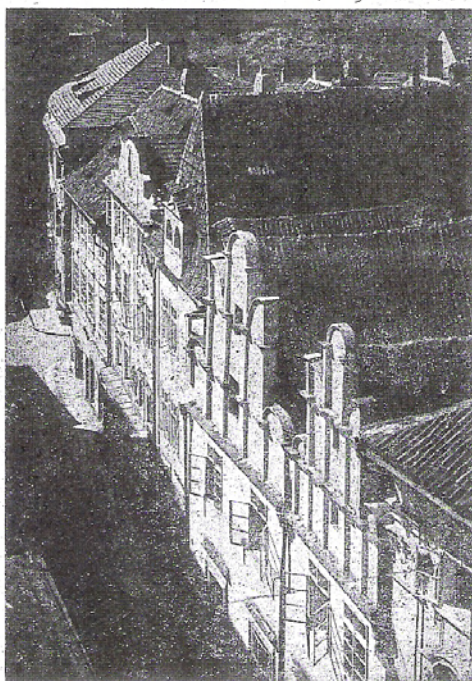
Estetická přednost šikmé střechy je v tom, že vyvrcholuje hmotu budovy, kdežto rovná střecha tomu zabraňuje, neboť rozlamuje dojem budovy na jednotlivá průčelí navzájem ně dost vázaná. Jednoduitost rovné střechy je vykoupena její neviditelností, což je zase k jejímu prospěchu, protože velké plochy střešní jsou nesitelné jen mají-li texturu co možno výraznou. Uspokojivý dojem toho je v atavismu — protože textura je z prvých činností lidských. Proto je nám milejší střecha krytá prejzy nežli eternitem. Také jest cihelná krytina blíže přirozeným hmotám, což jí u soudobé architektury vlastně diskvalifikuje, ale činí ji nepostradatelnou všude tam, kde je člověk odkázán na vlastní ruce a dosažitelné hmoty.

Docela nemyslitelný jsou věže beze střech a i nouzové zastřešení dává zapomenout dojmů vyhořelosti, který u větších objektů nebije tak do očí. Nedostatečný tah komínů na rovných střechách dává vzniknouti celé sbírce různotvarých nástavců, které nejsou ovšem žádnou ozdobou, jako jí není les anténových bičičstat.

[Dokoučení na 3. straně]

STAROMĚSTSKÉ STŘECHY A ŠTÍTY (FOTO PLICKA)

Lidmila Troupová: Kresba

Rok v pořekadlech

II. JAS

Cervenec

(Markéta vhodila srp do žita)

Markéta tedy házela srpem —
Jak to srdce dojmá!
Bohudík, dnešní dívky
házejí pouze očima!

Srpen

(Kdo včas dělání sena zahálá, v čas žni
nepracuje, v podzimku záhy nevstává,
může vědět, jak mu v zimě půjde!)

Přes tu všechnu psotu —
není nad jistotu!

Září

(Zářt jezdí na strakaté kobyle!)

Vkus měsíce září —
tak se totiž zdá mi —
je týž jako vkus listů
s barevnými obálkami!

Říjen

(Havel do zeli zajel)

Pan Havel nám neřek' o tom
slůvka ani!
To chce asi napsat v klidu
o filmu nová pojednání!

Listopad

(Sv. Martin přijíždí na bílém koni)

Víte, proč je asi Martinova kobylka
bílá a tak statná?
Užívá prý vitamin C
v podobě calcia či vápna!

Prosinec

(Na Boží narození o bleši převalení)

Nevíte, prosím, moji malí —
po čem, či po kom se blecha válí?!

ČTLI JSME

● V posledních dvou letech se hlásí u nás k slovu nejmladší spisovatelská generace, hledající kladný poměr k obětavému životu. Český spisovatel může nerušeně pracovat, ani jediný nebyl dosud přibrán k pracovnímu nasazení zbrojnímu. Válka v nejmenším neomezila českou literární tvorbu, počet českých autorů dokonce stoupl. Česká kniha však našla od roku 1939 netušený odby. R. 1938 vyšlo na území bývalé republiky dvanáct milionů knih českého písemnictví. R. 1943 byl počet českých knih na území Protektorátu 8.960.000. To znamená, že za pět let Protektorátu stoupla produkce českých knih o čtvrtinu na menším území vzdor válečným omezením. Při tom je cena české knihy obsahově mnohem větší, díky dobrému výběru autorů. Tak mimochodem se ptáme sami sebe, oč stoupne produkce na českém knižním trhu, až nastane mír a pomine tiseň papíru. *Ministr Em. Moravec v revui »Böhmen u. Mähren«*

● Nesouvisí již s činem Háčovým, jestliže přes jeho neúspěšnější snahu místo okamžitého velkého mírového budování musíme napřed projít těžkostmi, které přinesla válka, propuknuvší jinde. Kdyby zásluhou státního presidenta nebylo nic více, než že naše země a naše lidi ušetřil již pět let bezprostřední válečné vichřice a bratrovražedného chaosu jiných zemí, již to by navždy musilo být uznáno za největší službu žijícímu národu.

Doc. Dr. Jos. Kliment v »Přítomnosti«

Případ K. H. Hilara

»S režiséry je tomu tak jako s dramatiky. Může je zploditi nikoliv teorie, nýbrž velký biologický fakt. Režisérské ingenium je veliký šilenecký oheň zcela ojedinele intensity, který prudkým úderem osobnosti pohne tuhoucím přístrojem byt sebe revolučnějšího divadelnictví. Po ochabnutí osobnosti směr zaniká.«
To jsou Hilaraova slova, v nichž dnes, kdy se vzpomínkovým večerem připamatováává Hilaraova smrt' (6. III. 1935), zřetelně a nevývratně cítíme, že nikdo nemohl přesněji nakreslit čaru osudu a určit možnosti působení v budoucnu tomuto velikému režiséru než on sám. Tak přímo, prudce a nemilosrdně si už několik let před smrtí určil poměr světa, který ho přežívá, k sobě a svému dílu. Je nesmírná pravda v slovech, že po ochabnutí osobnosti směr, onen šilenecký oheň, zaniká. Je tu však něco, co trvá a žije, i když zaniknou projevy ducha: příkladnost. Proto v českém umění Hilara trvá jako příklad velikého pojmání úkolů.

Cesta, po níž kráčel a na níž, když se zpevnil v onu osobnost, uvedl na čas české divadlo, začínala jinde, než by snad ukazovala pozdější dravost Hilara-tvůrce: lafargueovská »moralité légendaire« a wildovský stylisovaný životní pocit, spolupráce s Moderní revui—tu byly nejdříve. Vždyt tentýž Hilara patřil k odpůrcům »divadla pro obecnost«. Ale na štěstí přece jen toto prostředí neztránilo Hilara tak, že by se stal obhájcem onoho artistického pojetí životního. Přece však si do nové práce nesl — jako poznamenání z tohoto okruhu — oblibu věci a zjevů mohutných, nevšedních, leckdy i zřudných; a to už byl Hilara expresionista, člověk s barokním pocitem života, Hilara-tvůrce.

Hned v začátcích svého vinohradského působení prodělal příkladný boj za očistu a povznesení dramatu (boj k snadnějšímu pochopení, charakterisovaný A. Dvořákem jako zápas mezi činohrou a operetou), a to neústupně a vítězně. Hle, jaký pěkný příklad pro leckterá současná soukromá, intimní divadla!

Povznesení vinohradské scény na nejlepší činoherní scénu je jenom důsledkem jeho vůle odmítnout konvenci, jít za novostí. A zase hned na začátku je tu příklad konvenčně rokožovského Bahrova Pavouka, z něhož Hilara stvořil představení se vztahem k současnosti. A pak ovšem přechod na Národní divadlo, nejvyšší, co k nám může hovořit. A hle, Hilara není ukojen, nezastavuje se, zůstává v pohybu, dravosti a rozmachu, které tolik miloval.

A Hilaraův program? — zase příklad! — neznal konvenční předsudky. U něho žil — jako snad u nikoho jiného z divadelníků — experiment v šaldovském smyslu slova. Vrhá se na dramata, o nichž před ním prohlásili, že nejsou vhodná pro jeviště, šel za novostí a měl úspěch. Zmocňuje se svých divadel takřka násilím (podle vlastních Hilaraových teoretických projevů soudíc, když už nám nelze přímo podle jevištních provedení) a ne nadarmo a pro nic a za nic je tehdejší karikaturou zachycen s tvrdými vycpanými rukavicemi v postojí boxera, jenž nemilosrdně »formuje« dramatika. Pracoval s jakousi dekorativností, s charakteristickým velikým gestem, v jakémsi operně citícím a stylisovaném pojetí, jeho režie tvořila a vsukkuu chtěla tvořit představení ze závratně umocňovaného dramatikova textu, z vyprovokování herce v osobu účastnou, vyštvanou až na vrchol fyzických i psychických možností, z úporného a nájezdnického stylu výpravy. A bylo to dobré, poněvadž tím jenom dokazoval, že je rváčem za krvavou životnost. Vytvářel divadlo, jež bylo kolbištěm idejí, jimiž žila doba a její společnost, dovedl v dramatických projevech nejruznějších autorů najít souvislost s životem současnosti, ba i s tím, co ještě nebylo vysloveno, co však bylo ve vzduchu. Zkrátka — tvůrce cest pro zítřek. Dal divadlu úkol: nebýt pro pohodlného diváka, který se přišel jen podívat a pobavit tím, co se hraje o tom a tom.

A je jisto, že ona marnotratná tvůrčí vášeň, s níž české divadlo Hilara tvořil, mohla zaběhnout, přestřelovat; ale ten příklad a Hilaraovo vnitřní, silné vědomí, že člověk (ne sám) je hlavním smyslem umění, dalo českému divadlu dosud nejvíce za celou dobu jeho trvání. P. B.

KULTURNÍ ZÁBĚRY PRAHY V TÝDNU

DIVADLO - HUDBA - FILM

● Literární oddělení českého rozhlasu připravuje zajímavou novinku svých pořadů. Budou to pásma monologů, sestavená z nejslavnějších a nejlepších výkonů předních českých herců. První vystoupil před mikrofon V. Vydra st. 12. března, dále přislíbili účast L. Dostálová, J. Sejbalová a R. Deyl st. Myšlenka literárního oddělení rozhlasu není zcela nová; již v roce 1940 byla vysílána pásma, nazvaná »Slavné scény ze slavných dramata«, v nichž účinkovali zpravidla tři herci.

● Divadlo Uranie chystá Sofoklovu tragedii »Elektra« v překladu Stiebitzové, režii Klimešové a s Marií Vášovou v titulní roli. Další klasičkou hrou bude Molièrův »Misantrop« s Milošem Nedbalem.

● Nová původní komedie J. Brdečky »Limonádový Joe«, párodstické pásmo na Morzakory, kterou studuje režisér J. Smída, ve výpravě O. Vymazala a v hudebním arangementu J. Rychlíka pro dramatické studio Větrník, bude uvedena po prvé 20. března t. r. V titulní úloze se představí Z. Rehoř. Ostatní úlohy hrají E. Brádková, A. Kautská, H. Hrdinová, Z. Dítě, L. Gregor, J. Mráz, Z. Stránský.

● Nový český film z produkce National, který bude od 17. t. m. promítán v pražských kinech Adria, Kapitol a Lucerna, byl natočen režisérem dr. L. Bromem podle stejnojmenného románu spisovatele Jana Morávka »Skalní plemeno«. Při Morávkově námětu ocitáme se znovu před sporem o to, zda-li má či nemá filmař na literární díla právo a kam až toto právo sahá. Význačný filmový publicista A. M. Brousil o tom říká: »Proč by se měl film zříkat výhod, jež plynou z přejaté látky? Proč by měl film míjet literaturu, jako by i ona nebyla životem, z něhož může a má brát? Filmař má právo na literaturu, tvoří-li z ní, filmař se však má chovat k předloze jako k látce, vycházet z ní k svému osobitému, svěbytnému a novému dílu!« A dále praví: »Chceme, aby náš film rostl z domácí půdy a svým dílem se obracel k nám. Východiskem i cílem filmového umění musí být člověk. Film sám už mnohokrát přesvědčil, že je schopen objevit, co by bez něho zůstalo utajeno!« Zdá se, že »Skalní plemeno« by mohlo odpovídat všemu, co jsme citovali i z Brousilovy studie. Život byl inspirací autorovi, když psal svou knihu o posázavských lamačích modrého kamene, jímž les, stráň a skála je takřka jediným domovem. Z románu vznikl film, jehož východiskem i cílem je člověk — Petr Pangrác — muž ze žuly, jenž svým příkladem ukazuje, že pravému muži, jehož všechno opustí, zbývá jen dílo, kterým žijí sta jiných. Režisér Brom našel ideálního představitele pro lamače Petra: Otomara Korbelaře, který vytvořil opravdový typ skalního plemene. Vedle něho se herecky uplatní především Vladimír Šmeral a nový objev — Dana Medřická, v dalších rolích pak Waleská, Plachta, Dohnal, Rubík, Průcha, Vojta, Hilmar, Brzková, Šára a malý Havel. Tuzarovka kamera snímá nádherné exteriery a Kříčková hudba dokresluje dramatický příběh posázavského skalního plemene.

● Neběželo mi o to zachytit skutečnost, třebaže některé postavy jsou vzaty přímo ze života, chtěl jsem v románě především zachytit jednu vrstvu posázavského obyvatelstva, stejně typickou jako plavci — kameníky a lamače »modrého kamene«, také »makovce«, čili posázavské žuly. S filmaři jsem už mnohokrát jednal, stále toužili filmovat moje Plavce na Sázavě, ale k ničemu nedošlo. Opravdu jsem pracoval s filmem až na Skalním plemenu. Záleželo mi na dobrém našem filmu, nepřál jsem si filmovou hru, ale chtěl jsem vidět na plátně kus opravdového života.

Jan Morávek k filmu »Skalní plemeno«.

● Známý dlouholetý spolupracovník oddělení pro výrobu kulturních filmů při berlínské Úřě Dr. Martin Rikli natáčí na berlínské Vysoké škole technické v ústavu pro vysokofrekvenční elektřinu zvláštní snímek o mamutím elektronovém mikroskopu, jehož vynález způsobil v mnohém směru úplný převrat ve vědeckém výzkumnictví. Teprve po tomto snímku si bude moci učinit průměrný divák přibližnou představu o tom, co znamená tento přístroj, který proti dosud obvyklému 1500násobnému zvětšení, jež dovoloval mikroskop světelný, umožňuje zvětšení 150.000násobné.

● Výroba kreslených filmů v Německu překročila už stadiu laboratorního pokusnictví a ve třech produkčních centrech se pracuje plnou parou na nových snímcích. Samostatné oddělení při společnosti Prag-Filmu v Praze se zakrátko představí veřejnosti první samostatnou prací českých kreslířů »Svatba v korálovém moři«, po němž budou následovat poměrně v krátké době snímky další, z nichž na jednom se už pracuje.

● Ve Vilimkově galerii bude 21. března zahájena výstava malých olejů, pastelů a kreseb Jana Freislera. Výstavu zahájí svým proslavem doc. Dr. J. Pečírka.

Tři scény z nového Nationalfilmu režiséra Ladislava Broma Skalní plemeno. Na obr.: Otomar Korbelař v hlavní roli lamače Petra s Danou Medřickou a Jiřím Dohnalem.

Architekt ing. Oldřich Starý, profesor Vyšší průmyslové školy v Praze v. v., dožil se šedesátin uprostřed plně tvůrčí i organizační práce. Narozen dne 15. III. 1884 v Praze, navštěvoval reálku v Praze XII. Na Smetance, vystudoval architekturu na Českém vysokém učení technickém v Praze. Nejvýznamnější z jeho učitelů byli Josef Schulz a Jan Koula. Od r. 1912 byl profesorem Průmyslové školy v Plzni a roku 1918 přešel na Vyšší průmyslovou školu v Praze, kde se stal r. 1929 přednostou stav. oddělení. Této škole, na níž působil až do roku 1941, dal nejvíce ze své pedagogické činnosti. Kromě vlastní rozsáhlé projektantské práce věnoval se mnoha práci spolkové, odborné spisovatelské a redaktorské, stojí vždy na čelném místě v boji za novou architekturu.

Zelinkův „Paličatý švec“

K premiéře v pražském Národním divadle.

Jan Evangelista Zelinka, skladatel, je muž loni proběhla tělem čtyřicítka věku, je již dávno vyhraněná osobnost mladé české hudby. Je jedním z mála žáků Ostrčilových. Ale víc než to jej charakterisuje vztah jiný. Je to vztah k všednímu životu, který jej obklopuje a úzký vztah k literatuře, která tento život zpodobuje. Zelinka je hudebním básníkem ulice, ošlapané dlažby — není divu, že se dostal až k hudební komedii o nejkrásnějších botách. Je vlastně protipólem svého otce, pražského regenschoriho s jeho náručí duchovní a církevní hudby. Nic není jeho synovi vzdálenější, než mystický svět chrámového šera a vůně kadidla. Zelinkův inspirační svět je slunečně jasný, na první pohled obyčejný, ne-li banální. Zelinka, rodem a duchem pražské dítě, dýchá s porozuměním vzduch velkoměsta a hledí s láskou do jeho prosy života. V prose právě nalézá poesii, v lidech a obrazech špinavých ulic, rušných tržišť, náplavek a

Hudební večer Prahy v týdnu Zpíváme o Praze

Praha v týdnu pořádá v úterý 21. března v Husově domě v Jungmannově ul. 9 v 19,30 hod. hudební večer nových písní Zpíváme o Praze. Zpívá Gabriela Najmanová a Josef Urban, doprovází Jaroslav Maštálfi. Poesil českých autorů o Praze zhudebnili: J. N. Burghauser, J. B. Foerster, Jar. Kadlec, Jar. Maštálfi, K. Moor, Jos. Plavec, Jan Schneeweis, Jiří Včelák, Zb. Vostřák a Vrat. Vycpálek. Srdečně zveme všechny své čtenáře na první provedení dosud neznámých písní o Praze. Lístky v předprodeji u Truhlářové a v redakci Praha v týdnu v Praze I, Berlínská třída 25. Lístky zakoupené na 23. února, kdy pro onemocnění účinkujících bylo nutno večer odložit, platí na 21. března.

navigaci. Sám si říká, že pěstuje civilismus. Vědomě tedy si vybral žánr, jenž hovoří jeho povaze, povaze básníka a hudebníka v jedné osobě. Absolutní hudba, tím méně nějaká hudba skleníková, není jeho zájmem; formální problémy samy o sobě jim nehýbají. Je duchovním bratrem našich Wolkerů, Srámků, Seifertů. Hudba mu těsně souvisí s celým životem, byť i s jeho částí nejubožejší a nejvšednější. V jeho díle najdeme sice také »Slavnostní mše« nebo »Píseň o moři, touze a zkonejšení«, nebo bezjmennou komorní hudbu či Septuor, ale daleko více je tu těch »Zpěvů všedního dne«. Klavírní suita »Ze dne na den«, dvě věty pro housle a klavír »Periferie«, domácí komorní hudba »Ulice z okna«, dechový sextet »Vzduch zdarma«, kantáta »Slaměný býček«, přechytlé melodramy jako třeba »Italské brambory«, »Prodač panen« — to vše, co jsme jen námatkou vybrali ze Zelinkova díla, rozestřeno do více než 140 čísel, je pro autora oper »Dceruška hostinského«, »Deváté louky« a »Ochodu dona Quijota« daleko typičtější a příznačnější. Zelinkův směr nese sebou ovšem jedno nebezpečí: čistá hudba je v něm někdy utištěna. A to zejména tehdy, když přece jen značná disparitnost složky textové a hudební vytváří někdy jeden žádoucí akord, nýbrž spíše jakýsi kontrapunkt, v němž pozornost se musí přiklonit k výraznějšímu slovu. To tehdy, když mluvené slovo, slovo prosaické, tak uchvátí pozornost, že tato již na hudbu nestačí a nezbývá, leda by si dopřávala namáhavého přepychu jakéhosi dvojího vidění. V mnoha případech však měl Zelinka šťastnou ruku ve výběru básnického textu a v jeho hudebním prokomponování, nově umocnění. Zelinka je tím vším takřka předurčen, aby psal lidová scénická díla; na nich právě může s nejoprávnějším zdarem uplatnit svou metodu kombinací prosy a poesie, slova a hudby, činohry, opery a třešas a baletu. Je předurčen psát české singspiely, v nichž mu v nehlubší tendenci vždy jde o víc než o artismus jakéhokoliv stupně, nýbrž o postižení nějaké ideje života, o život sám. Jsme proto právem zvědaví, jak se mu tento tvůrčí úmysl zdařil v *Paličatém ševci*, posledním jeho jevištním díle, které již několik let leželo připraveno v zásuvce operního dramaturga. Tato hra se zpěvy, kterou autor nazývá hudební komedii nebo lidovou operou (či pokusem o ni),

vznikla v letech 1938–1940. Zelinka se v *Paličatém ševci* inspiroval úspěšnou veselohrou, jež prošla v r. 1927 vínohradskou scénou, vytvořil však, jak se sám vyjádřil, dílo nové, odlišné, s pozmeněnou ústřední myšlenkou, již je apotheosa tvůrčí činnosti. Ta je ve hře zastoupena ševcovským řemeslem a mistrem Šestákem, statečným hrdým, byt zchudlým, byt trochu donquijotským obuvníkem, který je pyšný na své mistrovství a který vzdor všem ústrahám a neporozumění malých lidí vyhotoví své velečládko, pár mistrovských bot. Sociální myšlenka (je v díle odsunuta na druhou kolej, hlavní, co tu jde, je tvůrčí nadšení a posedlost, jež dovede svého cíle. Autor prozradil v několika rozhovorech mnohé z podstaty, složení a myšlenky svého díla. Víme o něm, že je pracováno na příznacných motivech scén a postav, že je v něm využito techniky komorní zpěvoherní a melodramatické i rozhlásově (hudební kulisy), že se v něm za spoluúčasti malého orchestru zpívá a tančí, mluví i používá tradičního seccor recitativu. Konečný úsudek o tom všem jevištním dění, jež se odehrává ve dvou jednáních, budeme moci vyslovit ovšem až po poslechu. Zatím se na něj můžeme těšit. Dílo studuje dramaturg Zdeněk Chalabala v režii Pájmánové a výpravě Trösterová. Hlavní úlohy vytvoří Zdeněk Otava a Marie Rezníčková. Koncem března má dojíti k premiéře. Jiří Dostál

Jaroslav Novotný v hlavní roli Dehmelova dramatu „Lidmilové“, které mělo v předlohu a režii J. Kopeckého svou českou premiéru v Městském divadle na Kladrně. Foto Oldř. Scharf

PRAŽSKOU HUDBOU

Do rámce Smetanova roku spadal minulý týden v Praze jen jediný večer. III. provedla opera N.-D. Talichem nastudované „Dvě vdovy“ Bedřicha Smetany. Slavnostní punc měl z výkonu celého reprodukčního aparátu opět především orchestr, řízený zápalně K. Vašatou, jen misty v tempech pohledů odvážným. Opera je nově obsazená. A tu zajímá především každý nový interpret s hlediska slohového požadavku smetanovského. Nejsmetanovštější postavou se nám zdál Mumař J. Veverka, hlavně štatnatou (humor ne komika) bodrostí hereckého projevu. Pěvecky je ovšem part jeho seriosnímu basu leckde odlehly. Ale v celku i po té stránce se s úkolem vyrovnal dobře. Karolina S. Jelínková byla laškovností a je opravdu milýr žilem, a přec je v ní něco rokokového, něco z jiné slohové oblasti (Mozart). Pro pěvecký part má však všechno potřebné. Stejně L. Cervinková pro Anežku. Technicky by se jejímu výkonu dalo sotva co vytknout; ale schází tu hlubší srodnost s vnitřní citovou melodií Anežky, kterou tak pečalně rozezněl Smetanův hudební svaz. Přes tyto výhrady ideálně smetanovské se ovšem velká většina posluchačů ráda přenesla, a také právem, protože jde o výkony hodné uznání. Podhájský B. Blachuta to vyhrává hlavně jadrným hlasem a vřelou kantilénou, Toník je po Vaškovi nejlepší smetanovskou figurou. O. Kovář a M. Milerová našla v Lidce další pěkný příležitost, na němž lze ukázat slibné pokroky. Je to sympatická mladá dvojice. Sběry se proti „Prodané“ rozhlavně účastněji a tance (J. Jenčíka) se pěkně sledují. Zápalná radostnost se ovšem stále ještě jeviště nezpozornila. Hrál se v režii Pujmanové a na vzdušné Kyselové scéně. Česká filharmonie položila 10. III. do svých abonentních koncertů Sukovy skladby, aby utčila paměť 70. výročí Sukova narození. Nádavkem bylo

KULTURNÍ TÝDENÍK

● **Hudba:** 17. března, Smetanova síň, IV. jubil. koncert Kühnova děts. sboru. — Lucerna, Koncert na dva klavíry, F. Maxián, J. Panenka. — Knihovna, IV. klavír. večer E. Kalixe (Schumann, Chopin). — 18. března, Smetanova síň, II. večer Smetanova jubilej. roku: Smetanova tvorba sborová. — Knihovna, Frant. Smetana violoncello, Dolly Urbánková klavír. — 19. března, Radio, Praha XII. 10.30 h. Orchester. konc. konserv. (Mozart, Beethoven). — Smetanova síň, 16 h. jubil. koncert zpěv. spolku „Václav“, dir. Dr. R. Fikerle. — Smetanova síň, 19.30 h. VI. koncert II. abon. cyklu Čes. filhar. A, dir. R. Kubelík, Mozartovy skladby. — Knihovna, Český nonet, DSU, (Hába, Kapr, Folprecht, Bořkovec). — 20. března, Smetanova síň, koncert Komor. spolku, II. řada. — Knihovna, houslový koncert Jar. Vaněčka. — 21. března, Smetanova síň, Lala Bertlová, housle a Alfred Holeček u klavíru. — Husův dům, Zpíváme o Praze, koncert Prahy v týdnu. Nové písně o Praze poprvé zazpívají G. Najmanová, J. Urban; u klavíru Jar. Maštalíř. — Knihovna, Koncert Konserv. hudby. — 22. března, Smetanova síň, konc. Čes. filhar. pro NOUŽ. K. Vinklár, klavír. — Knihovna, klav. konc. J. Vřešťála. — 23. března, Smetanova síň, konc. Sukova cyklu dir. V. Talich, Čes. filhar. — Lucerna, Balady a romance. Komor. recit. sbor prof. L. Skrbkové, J. Heřman, klavír, R. Zilka, housle, J. Jiruš, klavír. ● **Premiéry v divadlech:** 17. března, Národní divadlo, B. Smetana: Dalibor, Smetanův cyklus. Řidi J. Charvát. — 23. března, Div. A. Sedláčkové, Zásluhy paní Keglové. ● **Premiéry v biografech:** Adria, Kapitol, Lucerna: Skalní plemeno. — Ufa Victoria, Na rukou tě nosit budu. — Juhš: Hledám muže pro svou ženu. ● **Recitace:** 17. března, Husův dům, Stará japonská poesie. — Zenský klub, Smečky. Marková-Nekolová, Poesie jara a lásky. — 18. března, Svaz českého díla, „Tvar“, České pohádky od Erbena. — 23. března, Knihovna, Stará milostná poesie. ● **Výstavy:** 18. března, ARS, Karel Dudych. — 19. března, Sárůžení výtvarníků, Frant. Charvát. — 20. března, Sárůžení olomouckých výtvarníků, J. Mehl, A. Hejl. — 21. března, Vělnická galerie, Jan Preisler. — 23. března, Mánes, Posmrtná výstava Arnošta Hofbauera. ● **Vycházka:** Česká obec turistická pořádá v neděli 19. března prohlídku

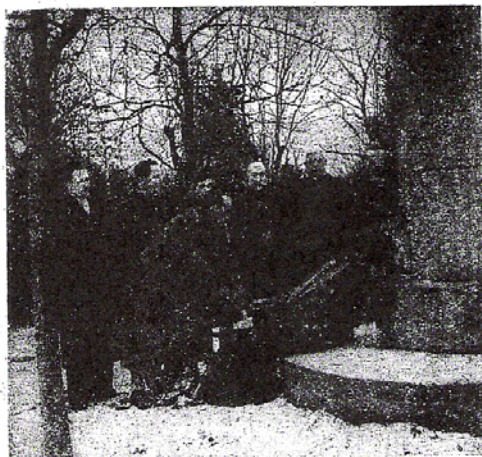
patricijských domů a paláců na Hradčanském nám. Sraz v 9.45 h. na konci Nerudovy ul. Výklad taj. Soukup. — V 13.30 hod. sraz na koneč. stanici 13 v D. Krčí. Výlet modřanskou strouhou, vede Z. Šloufová.

KNIŽNÍ NOVINKY TÝDNE

● Krásná próza. Barény, Olga: Lhářka. Dvě novely. Kresby Toyen, 60 K. (Českomor. Kompas.) - Bibus, František: Vitr a plášť. Cyklus povídek. Kresby Jos. Novák. 39 K. (Vyšehrad.) - Hořká, Ludmila: Domá. Doslov napsal Lad. Jehlička. Obrázky Jaromír Vjšo. 57 K. (Vyšehrad.) - Marcha, Jaroslav: Bouda pod Těšankou. Povídky. Kresby Alois Moravec. 45 K. (Lukasik.) - Markup, Frant.: Stisk ruky. Román. Ilustroval Karel Smid. 65 K. (K. Voleský.) - Svatos, Bedřich: Patrová hospoda. Román. (Kytka dobrých knih, sv. 2.) 65 K. (Vyšehrad.) - Jiriček, Josef: Parta 512. Reportáž. 25 K. (Orbis.) - Malíš, Oskár: Jen země. Román. 72 K. (Voves.) - Rozner, Vojtěch: Na kraji Moravy. Román. 3. vydání. 62 K. (Světový liter. klub.) ● **Dramata.** Kožík, Frant.: Komediant. Hudební komedie o 3 děj. Hudbu složil Dr. J. Kaláš. 27 K. (Osvěta, Plzeň.) - Tomanová, Miroslava: Žvon mého města. Dramatická romance. (Knihnice dramatického umění. svaz. 18.) 56 K. (Českomor. Kompas.) ● **Naučné.** Kaufmann, Georg: Boj proti smrti. Z německého orig. přeložila Jana Tomášková. Ilustrováno. 60 K. (Orbis.) - Kvapil, J. S.: Venkov v současné české beletrii. (Svazky úvah a studií, sv. 86.) 4 K. (V. Petr.) - Lbal, Dobroslav, Dr.: Kouřim. Monografie. Ilustrace. (Poklady umění v Čechách a na Moravě, sv. 57.) 9 K. (Vyšehrad.) ● **Pro mládež.** Čím budu? Sběrka povídek pro mládež. Redig. Milena Ivšínová, Kresby Oldř. Cihelka. 65 K, váz. 85 K. (Kosek.) - Fričová-Josefů, Marie: Co se vskutku přihodilo v pohádce. Kresba V. Kubašta. 129 K. (Vyšehrad.) - Hlava, Karel: Hrajeme pohádky. Dodatková četba na podkladě dramatisace. Obr. nakreslil V. Tauer. 6 K. (Školní nakladatelství.) - Hoepfener-Flatow, W.: Boj s minulou. Válečná plavba dvou chlapců po Baltickém moři. Ilustr. (Knihovna pro mládež, 28.) 2 K. (Orbis.) - Horáková, Jindra: Léčárna u Modrého zvonku. Ilustr. Jan Černý-Klatovský. 60 K, váz. 75 K. (Smoliková-Mečířová.) - Sovák, Cenek: Ježek Picháček mezi lidmi. Ilustr. V. Kubašta. 78 K.

tu možno shlédnouti, kterak se Rafael Kubelík zapracovává do pověstné talichovské interpretace filharmoniků, vryté do všech partesů Sukových skladeb, Ale R. Kubelík přidal nad to prudkou rytmickou pulsaci „Smyčkové serenádě“, hlavně v posledním allegru, a také „Zrání“ se snažil vpečetit přínos své mladistvé síly. Oddal se partituru v plném vypjetí a přidal tak k závažnosti Sukova koncertu i dosti ze sebe. J. Páleníček—A. Plocek—M. Sádlo hráli 6. III. v Knihovně poslední večer klavírních tří. Krásné výsledky to-

hoto vyspělého komorního sdružení svedou mladé mistry jistě i k další spolupráci. Zejména od srážtu obou smyčků by bylo možno mnoho očekávat. Hráli slavné Beethovenovo op. 97 a jediné Smetanovo g-moll, jehož volnou větu musili opakovat (po skončení pořadu jako přidavek). J. Novotná, J. Pinkas a F. Smetana obohatili koncertní pořad společným večerem ve Smetanově síni 7. III. Celista Smetana se tu osobně vyrovnal s problémy Dvořákovy h-moll koncertu. (Orchester řídil dirigent A. Klíma). Houslička Novotná hrála nejlépe

V duchu hesla „Dělník v dílně — dělník ducha“ položili zástupci dělnictva, vedení gener. tajemníkem NOÚZ Frant. Kolářem, v den 9. výročí smrti velkého českého divadelníka K. H. Hilara 6. března na jeho hrob na vinohradském hřbitově kytici se stuhami.

Foto Hauka-NOÚZ-Ceps

z Dvořákovy koncertu (opus 55) cituplné adagio, Pinkas v klavírním Chopinově e-moll rozehrál všechno své virtuosství. Úspěšný večer, který upozornil obecnost na mladé umělce a hráče samy také na leccos směřovatného pro jejich další vývoj.

bor
V cyklu Beethovenových kvartet pokračovalo Cerného kvarteto 8. t. m. k VI. večeru, v němž podalo stavebně jedinečný šestivětý op. 130 s melodicky překrásnou kavatinou a citově výbušnou závěrečnou dvojfugou. Úvodní 3. lobkovický byl v smavé náladovosti dokonalým protikladem. — Významné slovo do pražského koncertního života v oboru komorní hudby proneslo 11. III. v Knižovně České klavírní kvarteto (Holeček, Sorm, Hyksa, Herán) při zahájení třívečerního cyklu A. Dvořákem (kvarteta D a Es-dur, Dumky). Mladé sdružení snese nejpřísnější měřítko, v další spolupráci jeho členů lze se nadít pronikavých výsledků. — Zajímavou retrospektivu z děl muzikálních předků J. B. Foerstera (děd, otec, strýc a J. B. F.) uspořádala 6. t. m. ve Smetanově museu ČHS s úvodním vzletným projevem B. Taraby. —

Prvotřídní berlínský klavírista S. Schultze měl 9. t. m. v Rudolfinu s pořadem romantiků Schuberta, Schumannova a Chopina neobyčejný úspěch pro vynikající slohové podání a pestrou škálu výrazovou, s nástrojem beze zbytku srostlou. Mladá generace klavíristická a posluchači konservatoře bohatě odměnili v neděli ve Smetanově síni prof. Marii Knotkovou za pečlivě nastudovaný pořad ze Smetany, z něhož na výši byly zejména polky a konc. etuda »Na břehu mořském«.

Solita

Vycházka do pražských výstav

Mladý Ivo Rublě vystavil své obrazy a kresby, navzájem málo korespondující, ve Vilémkově galerii. V kresbách zkouší své schopnosti figuralistické, kreslí zejména akty v pohybu, v obrazech je jeho hlavním zájmem krajina, budovaná s úsilovností, která vylučuje improvisace. Časté opakování téhož námětu a pečlivá kompozice obrazu svědčí o Rublěově poctivosti, se kterou k práci přistupuje.

František Ketzek dovede diváka upoutat. Vybírá zajímavé náměty (tváře ro-

manticky opředených osobností, nevšední květiny) a jejich barevné naplnění je záležitostí rozumu. Uvažuje dlouho o tom, jak vytvoří obrazové pozadí srovnává barvy až k nejvyššímu účinnu. Jistá literárnost, vyplývající z Ketzekova rozumářského názoru, zatěžuje tyto obrazy svou suchopárností, která je překryta výrazným efektem.

Je málo tak odvážných mladých krajinářů, jako je Václav Junek, který vystavil své obrazy v Ústřední knihovně. Nebojí se ostrých barevných kontrastů, klade zářivou červeně vedle indigové modři či smaragdové zeleni. Při tom mají jeho obrazy pevnou stavbu, jsou lineárně jasně ohraničeny. Také ve figurálních komposicích, v nichž se projevuje Haisovo školení u prof. Svabinského, usluje Haise o obrysovanou jednoduchost a barevnou melodiosaci.

Clenská výstava pražské odbočky spolku Aleš ve Svazu českého díla nepřinesla žádné překvapení. Jen málokteré jednotlivci se dostali nad průměr běžného malování. K nim přičítáme temně krajinu velkých formátů od A. A. Zahela, které nemají daleko od kreseb J. Sváby, zastavme se u přemýšlivých obrazů J. Černého, k pozornosti přivede diváka i A. Hejl a J. Mehl. Největší zájem strhl na sebe vyspělý sochař J. Wielgus, který se dopracoval zajímavé plastické lapidárnosti, která je komposičně plně odůvodněna.

Krajinami a květinami byla naplněna výstava Marty Rožánkové-Drábkové ve Skupině Olomouckých Výtvarníků. Zatím co její krajiny mají charakter schématu, vyvedeného dosti verve kladeným štětcem, jsou květiny této malířky jemnější, barevně zajímavější proti šedavosti opakujících se krajin.

V Obecním domě si uspořádal výstavu malíř Václav Junek, který věnuje největší zájem sociálním námětům, jež nachází v dolech, na vorech, v lomech či na ulicích velkoměsta. Má smysl pro postižení pohybu, chybí mu jediné větší lehkost přednesu, kterou dovede využít ve svých kvaších. Technická zručnost Junkova je vidět v akademických portrétech, aktech či v lehce pracovaných ilustracích.

Pražské střechy

Dokoaženi

Docela určitě nesmí se stát rovná střecha nepostradatelnou uprostřed památkového prostředí. Město je již samo o sobě vyšším uměleckým celkem nežli je jednotlivá budova — třebaže vynikající objekty určují ráz města — zasluhuje proto více ohledu k celku nežli toliko vyniknutí jednotlivé budovy. Charakterová jednota jeho byla by porušena promiskuitou, která vede k úplné a nežádoucí změně. Proto si nepřejeme, aby Malá Strana se změnila na Cařihrad, i když je jeho krása příslovečná.

Proto musíme trvat na tom, aby prostředí určovalo i ráz jednotlivé budovy: tedy sklonité střechy ve starých čtvrtích na hlavní hmotě budovy. Při tom ovšem neruší rovné střechy na přístavcích, na terasách a za attikou. Varují nás provedené odstrašující příklady, které působí jako neohranné chování nevhodně oblečeného, ale přece vždy znovu zkusíme — viz projekty staroměstské radnice nebo mu-

sejní budovy u Lorety — uplatňovat soubodnost rovnou střechou, odkazující na minulou epochu, jež se bezohledně chovaly k prostředí. Zapomínáme, že tvůrčí mohoucnost není podmíněna bezohledností, že tyto minulou doby nedaly se vésti technickou civilisací, nýbrž důvody výtvarným a že nebylo tehdy ochrany památek, která je nám kulturním příkazem.

Potitka chrání Vaš šat

Cvičebnice kouzel

dle kterých se naučí každý snadno kouzlit. První díl dobirkou 40 K, I. až III. dobirkou K 110. Obdržíte i s ceníky nejnovějších triků a ilustrací všech kouzelníků

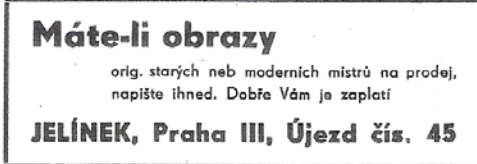
DŮM KOUZEL

PRAHA II., PODSKALSKÁ UL. 25

Zpěvu podle italské metody

VYUČUJE OPERNÍ PĚVKYNĚ MÁŠA KOLÁROVÁ
PRAHA II, PODSKALSKÁ 37 · TELEFON 416-02

PRAHA V TÝDNU

ROČNÍK 5. · ČÍSLO 35 · K 2.50

